

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Een prosopografie op basis van de oudst overgeleverde ledenlijst van een rederijderskamer (Gent, 1478-1484)

Anne-Laure Van Bruaene

Zowel historici als literatuurhistorici hebben in het verleden met nadruk gewezen op het pijnlijk ontbreken van prosopografisch onderzoek naar rederijderskamers. Er zijn immers al heel wat kortere of langere biografische nota's verschenen over bekende rederijders-auteurs, maar de vraag blijft steeds hoe representatief zij wel zijn voor hun groep¹. De laatste jaren is echter heel wat aandacht besteed aan die "groep", met name de rederijders niet zozeer als literair maar wel als sociocultureel fenomeen².

De oudst bewaarde ledenlijst van een rederijderskamer, met naamgegevens vanaf de late vijftiende eeuw, is die van de Gentse rederijderskamer Mariën Theeren³. In deze bijdrage stellen we de resultaten voor van een prosopogra-

* Gebruikte afkortingen: LL=Ledenlijst Mariën Theeren, Archief Sint-Jacobskerk Gent, nr. 1472; ASJ=Archief Sint-Jacobskerk Gent; SAG=Stadsarchief Gent; HMGOG=Handelingen van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent. Met dank aan Marc Boone, Laurence Derycke, Jan Dumolyn, Jelle Haemers, Inge Schoups en de kerkenraad van de Sint-Jacobskerk te Gent.

¹ Pleij, H. e.a., *Op belofte van profijt. Stadsliteratuur en burgermoraal in de Nederlandse letterkunde van de middeleeuwen*. Amsterdam 1991, p. 18; De Ridder-Symoens, H., 'Discussiedossier over de Sneeuwpoppen van 1511. Beschavings-offensief of verraad van de middenklassen?', *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden*, 106 (1991), p. 429.

² Van der Heijden, Th.C.J., 'Aanzet tot een sociale stratificatie van de rederijders in het gewest Holland', *Jaarboek de Fonteine*, 51-52 (2001-02), pp. 203-21; Van Bruaene, A.-L., *Om beters wille. Rederijderskamers en de stedelijke cultuur in de Zuidelijke Nederlanden*. Onuitgegeven doctoraatverhandeling, Gent 2004; Van Dixhoorn, A., *Lustige geesten. Rederijders en hun kamers in het publieke leven van de Noordelijke Nederlanden in de vijftiende, zestiende en zeventiende eeuw*. Onuitgegeven doctoraatverhandeling, Amsterdam 2004.

³ Deze ledenlijst was reeds het voorwerp van studie: Beyaert, M., *Opkomst en bloei van de Gentse rederijderskamer Marien Theeren*. Cultureel Jaarboek van Oost-Vlaanderen 7. Gent 1978. Paul Trio merkte reeds op dat het noodzakelijk is de bron aan kritischer onderzoek te onderwerpen; Trio, P., *Volksreligie als spiegel van een stedelijke samenleving: de broederschappen te Gent in de late Middeleeuwen*. Leuven 1993, p. 51.

fische analyse van het oudste deel van de lijst, dat betrekking heeft op de jaren 1478-1484. We staan echter ook stil bij de betekenis en interpretatieproblemen van de ledenlijst zelf en bij de valkuilen van dergelijk prosopografisch onderzoek naar het lidmaatschap van laatmiddeleeuwse en vroegmoderne corporaties. Deze bijdrage zal bij gebrek aan relevante bronnen weinig vertellen over de culturele praktijken van Mariën Theeren en niets over de literaire bedrijvigheid van haar leden⁴, maar zal wel inzicht bieden in de bredere sociale en devotionele context waarin een 'doorsnee' rederijderskamer op het einde van de vijftiende eeuw ontstond.

1. Methodologische bedenkingen bij de analyse van een ledenlijst

In een mooi verlucht perkamenten boek, dat opent met de statuten van de Gentse rederijderskamer Mariën Theeren uit 1478, zijn in alfabetische volgorde en in verschillende handen de leden opgetekend uit de late vijftiende en zestiende eeuw. Vanaf de late zestiende eeuw tot het midden van de achttiende eeuw werd de overgebleven ruimte opgevuld met doodschulden van nieuwe leden, die niet langer alfabetisch werden gerangschikt. In die periode werden ook enkele akten opgenomen. Tussendoor staan enkele bestuurslijsten uit de tweede helft van de zestiende en de eerste helft van de zeventiende eeuw opgetekend. Op het eerste zicht lijkt dit een ideale bron om inzicht te krijgen in de sociale samenstelling van een rederijderskamer en de ontwikkelingen hierin over een langere periode. Toch moeten hierbij een aantal belangrijke methodologische kanttekeningen worden geplaatst.

In de eerste plaats is de lijst wat de vijftiende en zestiende eeuw betreft heel moeilijk exact te dateren. Zoals op de eerste folio duidelijk wordt gesteld, werd het boek vervaardigd in 1484, tijdens het dekenchap van Pieter de Grootte⁵. In dezelfde hand van die eerste folio's start ook de ledenlijst. Er wordt echter op gewezen dat die lijst werd gekopieerd uit 'den houden regis-

⁴ Voor de literaire en religieuze praktijken van Mariën Theeren in de tweede helft van de zestiende eeuw, zie Van Bruaene, *Om beters wille*, pp. 302-36.

⁵ LL, 1r: 'Dit naervolghende zijn de oordonanchien van den broederschepe vander Rethorijcke welc men onderhaut ten aultare ende cappelle van Onze Vrouwen in Sente Jacobs kercke achter den hooghen choor, gheconsenteert ende gheconformeert bij der wet vander stede van Ghend. Aldus ghedaen registreren ende overstellen, ghetrocken vut den principalen lettren den zelven broederscepe verleent bij der voorn. wet, bij Pietren de Grootte als deken vanden voorn. broederscepe metgaders zijnen prouiserers medeghezellen, int jaer ons heeren duust.vierhondert. ende.viere ende tachtentich. Marien Theeren.'

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

tere⁶. Aangezien Mariën Theeren officieel door de stad Gent erkend werd in 1478 en het nieuwe register start met de statuten uit dat jaar, kan men er van uitgaan dat het oudere register uit 1478 dateert. Wellicht besloten de deken en proviseurders in 1484 een kunstenaar aan te trekken om een mooier en meer prestigieus ledenboek te maken. Die kunstenaar is zeer waarschijnlijk Jan vanden Vallegate, 'verlichtere ende boucscrivere', die in het ledenboek staat opgetekend als geprivilegieerd lid, vrijgesteld van jaargelden⁷.

Over de 285 namen in de eerste hand (geposeerd, met initialen en gerubriceerd, alfabetisch gerangschikt op de voornaam) bestaat dus vrij grote zekerheid dat het gaat om leden die werden ingeschreven in de periode 1478-1484⁸. De daaropvolgende handen zorgen voor meer problemen. Na de eerste hand volgen een aantal andere geposeerde handen die we door de datering van de hand ervoor en erna niet nader kunnen situeren dan in de periode tussen 1484 en 1563, maar er zijn aanwijzingen dat die inschrijvingen kort na de optekening van de eerste lijst volgden⁹. Het gaat om 113 namen. Daarna volgen 378 namen in één geposeerde hand, dezelfde hand waarin de bestuurslijsten van 1556 tot en met 1562 zijn opgetekend. Heel af en toe wordt de datum vermeld van het moment waarop het lid in de kamer is gekomen. Die data variëren tussen 1549 en 1563. Het is dus erg waarschijnlijk dat de namen in deze hand werden opgetekend in 1563, maar dat er een beroep werd gedaan op oudere documenten¹⁰. Daarna volgen in een aantal cursieve zestiende-eeuwse handen nog 53 namen die op basis van de enkele bijgevoegde data in de periode tussen ca. 1562 en ca. 1594 kunnen worden gesitueerd. In totaal werden dus in de periode tussen 1484 en ca. 1594 833 namen in de alfabetische ledenlijst ingeschreven. Door de alfabetische rangschikking wordt een illusie van continuïteit gewekt. Toch blijkt er een hiaat te zijn voor de eerste helft van de zes-

⁶ LL, 7r: 'Dit naevolghende zijn de personen ghuldebroueders ende ghuldezustersen jaerlicx haerlieder jaergrooten schuldich zijnde in dit voorn. broederscip. Aldus ghedaen registreren ende overstellen vut den houden registre bijden voors. dekin ende int jaer voorn.'

⁷ LL, 15r. Ik vond deze miniaturist niet terug in de recente naslagwerken over Vlaamse miniaturen; Smeyers, M. en J. Van der Stock, *Vlaamse miniaturen voor vorsten en burgers 1475-1550*. Gent 1997; Smeyers, M., *Vlaamse miniaturen van de achste tot het midden van de zestiende eeuw. De middeleeuwse wereld op perkament*. Leuven 1998.

⁸ Het gaat om 289 inschrijvingen, 4 'erfachtige' personen worden twee maal vermeld.

⁹ Zo werden enkele echtgenotes van mannen die in de eerste hand werden ingeschreven, in een van de latere handen ingeschreven: vgl. Christiaan Dreelinc (19r) en zijn echtgenote Margriete vander Vurst (23r), Jacob Heyns (15v) en zijn echtgenote Lisbette Brunen (20r).

¹⁰ Zie bijvoorbeeld de opmerking bij de inschrijving van Jan de Cleercq op f. 16v: 'quam in 't gulden den 29 novembris 52, blijkende by chedulle'.

tiende eeuw. Uit vergelijking met andere bewaarde stukken uit deze periode (amendementen op de statuten en processtukken) blijkt dat vele daarin vermelde bestuursleden ofwel niet staan opgetekend in de ledenlijst ofwel achteraf werden opgetekend in de lijst uit 1563¹¹.

Een tweede probleem is dat, hoe uniform de alfabetische lijsten ook ogen, er toch een subtiele verandering in de aard ervan optreedt: het ledenboek evolueert van een lijst van leden die een jaargeld moeten betalen in 1484 naar een lijst van leden die een doodschuld vastleggen in de tweede helft van de zestiende eeuw. In 1484 gaat het uitdrukkelijk om de lijst van mensen die als lid van het gilde een jaargeld moeten betalen of daarvan zijn vrijgesteld. Dat jaargeld bedroeg volgens de statuten van 1478 1 groot. Volgens dezelfde statuten moest er ook een doodschuld van minstens 12 groten worden vastgelegd¹². Bij de leden die voor 1563 werden opgetekend wordt slechts in 4% van de gevallen verwezen naar die doodschuld, vaak zonder exact bedrag. In de lijst van 1563 wordt echter bij 42% uitdrukkelijk de waarde van de doodschuld vastgelegd, bij de namen die daarna werden opgetekend zelfs bij 85%. De rekeningen van de kamer die vanaf 1556 werden bijgehouden, bieden een verklaring: na 1558 werden de jaargelden niet langer geïnd, de doodschulden daarentegen wel¹³.

Een doodschuld was een bedrag (doorgaans in geld, soms ook in natura) dat door een persoon die intrad in een gilde of broederschap werd vastgelegd en dat na het overlijden van die persoon door de erfgenamen diende te worden betaald. Het werd in de eerste plaats gebruikt om de zielenmis van het overleden lid te bekostigen¹⁴. Het laten optekenen van zo'n doodschuld was dus een devotionele daad, een extra verzekering voor een voorspoedige doorgang naar het hiernamaals, die geenszins sociale of – in het geval van een rederijkerskamer – literaire verplichtingen hoefde te impliceren. Wat meer is, uit de confrontatie met de bestuurslijsten en de rekeningen van de kamer uit de

¹¹ Zie bijvoorbeeld de bestuursleden vermeld in ASJ, nr. 1481/240 (25 augustus 1535): deken Lievin vander Bruggen en proviserers Pieter vander Piet, Gheeraert van Wettere en Hendric de Biscop worden vermeld in de hand van 1563 (respectievelijk LL, 20v, 29r en 39r), de proviserers Gillis vanden Vivere, Lievin vanden Abeele, Willem Alaert, Hendric Bruynhals, Jan vander Mote, Lievin Ratevelt, Lievin vander Hoyen en Francois de Meyere echter niet. Ook de bijzonder actieve deken Gillis Baervoet (deken in 1536-1537 en vermeld in diverse processtukken (ASJ, nr. 1485) en in een amendement op de statuten uit 1537 (ASJ, nr. 1481/240)) wordt niet in de ledenlijst vermeld.

¹² ASJ, nr. 1471/184. Voor een editie, zie Beyaert, *Opkomst en bloei*, pp. 15-17.

¹³ Van Bruaene, *Om beters wille*, pp. 307-08.

¹⁴ Trio, *Volksreligie*, pp. 148-52. Het minimumbedrag van 12 groten dat in Mariën Theeren werd gevraagd, was ook de norm in de meeste Gentse religieuze broederschappen (*ibid.*, p. 149).

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

tweede helft van de zestiende eeuw blijkt dat wie in de hoedanigheid van deken, proviseerder, knaap of factor wel actief was als rederijker niet noodzakelijk een doodschuld liet optekenen. Van de 100 bestuursleden, knapen en factors uit de periode 1556-1590 worden er 13 niet in de ledenlijst vermeld, voor 11 daarvan is er ook nooit een doodschuld betaald¹⁵. Opvallend is vooral dat van de vijf knapen en factors enkel de atypische factor Marcus van Vaernewijck in de ledenlijst is opgenomen¹⁶. Het ligt voor de hand dat de vrijstelling van doodschuld behoorde tot de vergoedingen voor hun diensten.

Op basis van het voorgaande kunnen vragen worden gesteld bij de waarde van dit type ledenlijsten als bron voor het inzicht in de sociale achtergrond van rederijkers. Voor velen die enkel een doodschuld betaalden maakte het wellicht weinig uit of de corporatie die de religieuze diensten verzorgde een rederijkerskamer of een gewoon religieus broederschap was. In het geval van de Gentse kamer Mariën Theeren kan hier, wat de periode na 1556 betreft, aan verholpen worden door de ledenlijst in combinatie met de rekeningen van de kamer te analyseren. Zo kan 23% van de leden die in het ledenboek opgetekend werden tussen ca. 1549 en ca. 1594 of vermeld worden in het rekeningenboek geïdentificeerd worden als een actief lid¹⁷.

Voor de lijst die in het laatste kwart van de vijftiende eeuw werd opgesteld bestaat die mogelijkheid niet. Behalve de statuten uit 1478 en de aanvullingen daarop uit 1484 zijn er geen andere bronnen van Mariën Theeren uit deze periode bewaard. Ook de stadsrekeningen bieden geen uitkomst. Net als de andere Gentse rederijkerskamers werd Mariën Theeren wel regelmatig vergoed voor optredens, maar de posten onthullen zelden de namen van de verantwoordelijke rederijkers¹⁸. Enkel de deken uit 1496-1497, Gerolf van Caneghem, is op deze manier bekend¹⁹. Samen met deken Jacob Utenberghe en zijn 12 proviseerders uit 1478²⁰ en deken Pieter de Groote uit 1484 brengt

¹⁵ Van Bruaene, *Om beters wille*, pp. 302-03.

¹⁶ De knaap en factor Lieven vander Vennen (1556-1565, proviseerder in 1570-1571), de factor Jan de Hane (1565-1569), de knaap Lieven Leeman (1565-1577) en de knaap Vincent vanden Dale (1577-?) ontbreken in de alfabetische ledenlijsten. De factor Marcus van Vaernewijck, die ook proviseerder was in 1557-1558, liet na het verlopen van dit bestuursmandaat een rentebrief van 240 gr. aan de kamer, op voorwaarde dat hij nooit meer tegen zijn zin een bestuursfunctie in de kamer moest waarnemen (LL, 23r).

¹⁷ Van Bruaene, *Om beters wille*, pp. 302-36.

¹⁸ Zie voor deze rekeningposten, Everaert, G., *Letterkundig leven te Gent in de vijftiende eeuw. De rederijkers*. Onuitgegeven licentiaatverhandeling, Gent 1964, pp. 86-115.

¹⁹ Everaert, *Letterkundig leven*, p. 111.

²⁰ Jan Webbegeerne, Gillis Mannaert, Jacob Matthijs, Pieter Libbe, Lievin de Stoovere, Joos Vuustman, Joos de Steenwerpere, Jan van Laerbeke, Claas Neyt, Geraard Baers, Cornelis Lievins en Lievin de Keystere (ASJ, nr. 1471/184).

ons dat op een totaal van 15 bekende actieve leden voor 1500. Wie in deze periode eventueel als factor of literair brein van de kamer oprad, is al helemaal onbekend. Wat de lijst van 1484 betreft, kan dus slechts 5% als een actief lid worden geïdentificeerd²¹.

Hoger werd opgemerkt dat de ledenlijst uit 1484 niet zozeer een lijst van vastgelegde doodschulden was, dan wel een lijst van diegenen die jaargeld dienden te betalen in de kamer. Of dit jaargeld consequent geïnd werd is niet bekend, maar in principe impliceerde dit jaarlijkse engagement een minder vrijblijvend lidmaatschap dan wanneer enkel een doodschuld werd gevraagd. Ter vergelijking kan worden opgemerkt dat, terwijl in alle Gentse religieuze broederschappen een doodschuld werd gevraagd, het eerder uitzonderlijk was dat de leden ook een jaargeld dienden te betalen²². Toch moet het belang van ook dit type lidmaatschap niet worden overschat. Uit de statuten uit 1478 blijkt dat de gewone leden enkel financiële verplichtingen hadden: een intredegeld van 1 groot, een jaargeld van 1 groot en een doodschuld van minimum 12 groten. Deze financiële eisen wogen voor een geschoolde arbeider niet erg zwaar door²³. Nog opvallender is dat in de amendementen op de statuten van 1478 zelfs niet meer gealludeerd wordt op de rechten en plichten van deze gewone leden. Enkel de deken en proviseerders werden verwacht de missen en gildenmaaltijden bij te wonen, deel te nemen aan de Sacramentsprocessie en contacten te onderhouden met de andere Gentse rederijderskamers²⁴. Het bestuur vormde duidelijk de spil van de activiteiten van de rederijderskamer²⁵. De vele gewone leden (over een periode van zeven jaar 285 ingeschrevenen) konden zelf beslissen in welke mate ze participeerden.

2. *Mariën Theeren: de vierde Gentse rederijderskamer*

Hoewel de bakermat van de rederijderscultuur niet in Gent lag, pikte de grootste stad van Vlaanderen bijzonder snel in op de impulsen die ze vooral via westelijk Vlaanderen en het Scheldebekken opving²⁶. In 1448 verleende het

²¹ Met name de hoger genoemde 15 bestuursleden minus Joos Vuustman, die niet in de lijst voorkomt.

²² Trio, *Volksreligie*, p. 148.

²³ In de periode rond 1478 bedroeg het zomerdagloon van een metselaar of ticheldekker in Gent 12 gr., dat van een diender van een metselaar of ticheldekker 6 gr.; Scholliers, E., 'Lonen te Gent (XVe-XIXe eeuw)', in: C. Verlinden e.a. (eds.), *Dokumenten voor de geschiedenis van prijzen en lonen in Vlaanderen en Brabant. Deel 2: XIVe-XIXe eeuw. A. Vlaanderen*. Brugge 1965, pp. 422-23.

²⁴ ASJ, nr. 1471/184 (1478); LL, n.g (1484); ASJ, nr. 1481/240 (1535).

²⁵ Vgl. met de situatie van de Gentse broederschappen in de vijftiende eeuw (Trio, *Volksreligie*, pp. 300-01).

²⁶ Voor het ontstaan van de rederijderscultuur, zie Van Bruaene, *Om beters wille*, pp. 71-124.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

stadsbestuur statuten aan De Fonteine, een rederijkersgezelschap toegewijd aan de Heilige Drievuldigheid en met een kapel in de Sint-Niklaaskerk, dat vooral door beeldende kunstenaars werd geleid²⁷. Bij de blijde intrede van Filips de Goede in 1458 trad naast De Fonteine reeds een tweede Gentse rederijderskamer op: Sint-Barbara, die een kapel in de Onze-Lieve-Vrouwkerk in de Sint-Pietersheerlijkheid onderhield²⁸. Het gezelschap van Sint-Agnete, dat reeds in 1469 de Sint-Agneskapel in de Sint-Janskerk betrof, werd in 1471 door het stadsbestuur goedgekeurd²⁹.

De Gentse markt voor rederijderskamers was echter nog steeds niet verzadigd. In de zomer van 1478 ambieerden zelfs twee gezelschappen het statuut van rederijderskamer. Op 6 augustus 1478 werd het 'gheselscepe van der helegher maeght ende martelesse Sente Baerbelen, Sente Appolonien, Sente Elizabeth van Dueringhen' erkend door de magistraat van Gent. In de statuten werd niet uitdrukkelijk gesteld dat het om een rederijdersgezelschap ging (wat wel het geval was bij de andere Gentse kamers), maar er werd wel bepaald dat vier van de twaalf proviseerders van de broederschap 'van der Rethorique' dienden te zijn. Het gezelschap, dat al snel zijn rederijdersactiviteiten zou staken, had net als Sint-Agnete een kapel in de Sint-Janskerk³⁰. Een week later, op 14 augustus, werden de statuten van Mariën Theeren goedgekeurd. Daarin werd wel uitdrukkelijk gestipuleerd dat het om een 'gheselscepe van der Retorijcke' ging. Mariën Theeren (*Maria ter ere*) was toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw en beschikte over een altaar in de parochiekerk van Sint-Jacobs³¹.

Er kunnen verschillende hypotheses worden gevormd, waarom het stadsbestuur in augustus 1478 aan twee gezelschappen het fiat gaf rederijdersactiviteiten te ontplooiën. Een eerste reden moet gezocht worden in de samenstelling van het Gentse stadsbestuur. De schepenbanken van 1477 en 1478 vormden een duidelijke breuk met het regime onder Karel de Stoute. Vele schepe-

²⁷ Van Bruaene, A.-L., "Abel in eenighe const". Claeys vander Meersch, meester-schilder, en de jonge Fonteine (1448-1476)', *Jaarboek de Fonteine*, 49-50 (1999-2000), pp. 77-94.

²⁸ Blommaert, P. en C.P. Serrure (eds.), *Kronyk van Vlaenderen van 580 tot 1467*. Gent 1839-40. Deel 2, p. 254.

²⁹ Potter, F. De, *Gent, van den oudsten tijd tot heden. Geschiedkundige beschrijving der stad*. Gent s.d. Deel 5, pp. 470-92.

³⁰ SAG, reeks 301 nr. 54 (1477-1478), 150r. De enige twee bekende optredens vonden plaats bij de opeenvolgende intredes van Maximiliaan van Oostenrijk in 1485 en 1486 (Everaert, *Letterkundig leven*, pp. 101-03). In het begin van de zestiende eeuw was het gezelschap nog als broederschap actief (Trio, P., *De Gentse broederschappen (1182-1580)*. Verhandelingen van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent 16. Gent 1990, p. 140).

³¹ ASJ, nr. 1471/184.

nen waren nieuwelingen, die nog nooit een mandaat hadden vervuld³². Het is heel aannemelijk dat zij ook sneller geneigd waren nieuwe rederijdersgezelschappen een kans te geven. Zo werd een van die nieuwbakken schepenen, Jan de Brauwere, die op 14 augustus 1478, dag dat de kamer haar statuten ontving, een eerste maal tot schepenen van de keure werd verkozen, in het ledenregister ingeschreven als geprivilegieerd lid. Op deze wijze werd ook de band tussen Mariën Theeren en het stadsbestuur bezegeld³³.

Een andere aanleiding was de geboorte te Brugge in juni 1478 van de Bourgondische erfopvolger Filips de Schone. Het nieuws was ook in Gent gepaard gegaan met feestelijkheden. Daarbij trad naast de drie erkende Gentse rederijderskamers ook het 'gheselscepe van Onser Vrouwen gulde van Sent Jacops' op³⁴. In de jaren 1460 en 1470 had een 'gheselscip van Sente Jacops prochie' reeds herhaaldelijk tableaux vivants of esbattementen vertoond bij blijde intreden van leden van de vorstelijke familie³⁵. De blijde geboorte van Filips de Schone, de eerste mannelijke erfopvolger in bijna vijftig jaar, leek na de politieke malaise die de dood van zijn grootvader Karel de Stoute in 1476 had veroorzaakt, eindelijk betere tijden in te luiden³⁶. Volgens de Bourgondische kroniekschrijver Jean Molinet was vooral het gewone volk bijzonder gelukkig met de geboorte:

³² Blockmans, W., 'Het wisselingsproces van de Gentse schepenen tijdens de 15de eeuw', *HMGOG*, 41 (1987), pp. 88-89; Hancké, K., *Conflict & Confiscatie. Een Bijdrage tot de Kennis van de Sociale Structuren te Gent op het Einde van de XVde eeuw*. Onuitgegeven Licentiaatverhandeling, Gent 1995. Deel 1, pp. 28-30.

³³ LL, 15r en 44r. Jan de Brauwere was laatste schepenen van de keure in 1478. Hij bekleedde deze functie opnieuw in 1487. Ook andere schepenen uit 1477 en 1478 waren lid van Mariën Theeren: Jan de Cupere was 12^e schepenen van gedele in 1477, Joos de Bake was 7^e schepenen van gedele in 1478 en Willem de Vos 6^e schepenen van gedele in 1478 (er waren twee personen met de naam Willem de Vos lid van de kamer).

³⁴ SAG, reeks 400/27, stadsrekeningen Gent 1477-1478, 128r.

³⁵ SAG, reeks 400/21, stadsrekeningen Gent 1465-1466, 66v (intrede van de graaf van Charolais in 1466); reeks 400/21, stadsrekeningen Gent 1467-1468, 309r (intrede van Margaretha van York in 1468); reeks 400/26, stadsrekeningen Gent 1476-1477, 208r (intrede Maria van Bourgondië in 1477); reeks 400/27, stadsrekeningen Gent 1477-1478, 106r (intrede Maximiliaan van Oostenrijk). In 1472 werd in een gelijkaardig verband (een intrede van Karel de Stoute) in de stadsrekeningen gewag gemaakt van 'de guldebroederen van sente Baerbelen tsente Jacops' (SAG, reeks 400/23, stadsrekeningen Gent 1471-1472, 46r). Of er qua samenstelling continuïteit was tussen dit broederschap en Mariën Theeren is niet duidelijk.

³⁶ Blockmans, W. en W. Prevenier, *De Bourgondiërs. De Nederlanden op weg naar eenheid, 1384-1530*. Amsterdam 1997, pp. 217-21.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Sus tous aultres qui s'en esjoissoient, le povre commun et petit peuple des pays longuement oppresséz de tyrannie estoit tant joyeux en coeur qu'il ne lui souvenoit de nulle tribulation precedente³⁷

Die optimistische stemming was wellicht een *incentive* om de feestcultuur in de stad verder te institutionaliseren³⁸. In ieder geval wordt in het ledenregister van Mariën Theeren uit 1484 uitdrukkelijk verwezen naar Filips de Schone: in de randversiering van het eerste folio staat zijn wapenschild – omhangen met het Gulden Vlies – centraal tussen de wapenschilden van Vlaanderen en Gent³⁹. De jonge prins was toen, sinds het overlijden van zijn moeder Maria van Bourgondië, in naam graaf van Vlaanderen. In werkelijkheid streden zijn vader Maximiliaan en een Regentschapsraad samengesteld uit edelen en vertegenwoordigers van de drie grote steden om de voogdij. Vanaf oktober 1483 erkende Maximiliaan de legitimiteit van de Regentschapsraad niet langer. De Regentschapsraad bleef echter het graafschap verder regeren en droeg Filips, die al die tijd in Gent verbleven had, pas na een jaar van militaire confrontaties in juni 1485 aan Maximiliaan over⁴⁰. De Gentse rederijerskamers met voorop De Fonteine toonden zich in deze opstandige periode bijzonder actief⁴¹. Toch zijn er geen aanwijzingen dat Mariën Theeren met het etaleren van het wapenschild van Filips de Schone duidelijk positie wilde kiezen in het conflict tussen Maximiliaan en de Leden van Vlaanderen. Filips was nu eenmaal de 'natuurlijke prince'⁴². In ieder geval was Mariën Theeren, die zich het minst van de Gentse rederijerskamers profileerde, niet erg selectief in de keuze van haar publieke optredens: ze trad zowel op bij de feestelijkheden rond de voltooiing van het schepenhuis in het opstandige jaar 1484 als bij de verzoenende intrede van Maximiliaan van Oostenrijk na de vrede van Sluis in het jaar erop⁴³.

³⁷ Doutrepont, G., en O. Jodogne (eds.), *Chroniques de Jean Molinet*. Brussel 1935-37. Deel 1, p. 273.

³⁸ Ook De Fonteine werd door de magistraat erkend in de nadagen van een lange periode van feestelijkheden; Van Bruaene, 'Abel in eenighe const', pp. 86-87.

³⁹ Filips de Schone werd op 9 mei 1481 in 's-Hertogenbosch opgenomen in de orde van het Gulden Vlies; Cauchies, J.-M., 'Philippe le Beau, archiduc d'Autriche', in: W. Paravicini (ed.), *Les chevaliers de l'Ordre de la Toison d'or au XVe siècle. Notices bio-bibliographiques publiées sous la direction de Raphaël de Smedt*. Frankfurt 2000 (2e uitgave), p. 204.

⁴⁰ Blockmans, W.P., 'Autocratie ou polyarchie? La lutte pour le pouvoir politique en Flandre, après des documents inédits, 1482-92', *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 140 (1974), pp. 280-81; Blockmans en Prevenier, *De Bourgondiërs*, pp. 221-22; Cools, H., *Mannen met macht. Edellieden en de Moderne Staat in de Bourgondisch-Habsburgse landen (1475-1530)*. Zutphen 2001, pp. 119-23.

⁴¹ Van Bruaene, *Om beters wille*, pp. 143-47.

⁴² Blockmans, W.P. en J. van Herwaarden, 'De Nederlanden van 1493 tot 1555: binnenlandse en buitenlandse politiek', in: *Nieuwe Algemene Geschiedenis*, 5 (1980), p. 443.

⁴³ Everaert, *Letterkundig leven*, p. 101.

Ook de beschermheren en -vrouwen van de kamer hadden uiteenlopende profielen. Achteraan in het ledenregister is een lijst opgenomen van 'ervachtige personen' die vrijgesteld waren van het jaarlijkse lidgeld⁴⁴. Ook in de alfabetische ledenlijst werd af en toe de vermelding 'eervachtig' neergepend naast de naam van een lid. Voor de periode 1478-1484 gaat het om 16 personen⁴⁵, waaronder de deken uit 1478, zijn echtgenote en vijf van de proviseerders uit dat jaar en de miniaturist en kopiist Jan vanden Vallegate, die waarschijnlijk het ledenboek in 1484 vervaardigde. Daarnaast zijn ook een aantal 'politieke' figuren opgenomen, die wellicht in de eerste plaats het prestige van het gezelschap dienden te verhogen. Naast *homo novus* Jan de Brauwere, genoot ook Denijs vander Sare, die drie maal schepen was tijdens de regeerperiode van Karel de Stoute, de status van geprivilegieerd lid. Vander Sare was een omstreden figuur en moest dat tijdens de opstand uiteindelijk met de dood bekopen⁴⁶. Een erelid met een heel ander politiek profiel was Lievin Tijncke, die in 1484 deurwaarder van de Raad van Vlaanderen was en in de opstandsjaren 1488-1490 kastelein werd van de schepenbank van de keure. Hij was getrouwd met Joozijne vanden Kethulle, bastaarddochter van voormalig raadsheer in de Raad van Vlaanderen, Frans vanden Kethulle, en eveneens lid van Mariën Theeren. Het erelid met de meeste uitstraling was echter zonder twijfel Lisbette Colins, de tweede echtgenote van Jan van der Bouverie, voorzitter van de Grote Raad in Mechelen en hoveling van Maximiliaan van Oostenrijk⁴⁷. Zij was de dochter van Andrië Colins, die tot 1475 president van de Raad van Vlaanderen was geweest⁴⁸.

⁴⁴ LL, 44r: 'Dit naervolghende zijn de Ervachtighe personen de welcke van de jaergrooten ontslegghen zijn'.

⁴⁵ Jan de Brauwere, Lisbette Colins, Pieter Fiers, Jan de Groote, Lievin de Keystere, Jan van Laerbeke, Cornelis Lievins, Gillis Mannaert, Margriete, Claas Neyts, Pieter Rabaut, Denijs vander Sare, Lievin Tijncke, Jacob Utenberghen en zijn echtgenote Katheline Goemans, Jan vanden Vallegate.

⁴⁶ Fris, V. (ed.), *Dagboek van Gent van 1447 tot 1470, met een vervolg van 1477 tot 1515*. Gent 1901-04. Deel 2, p. 265; Van Bruaene, A.-L., *De Gentse memoerieboeken als spiegel van stedelijk historisch bewustzijn (14de tot 16de eeuw)*. Verhandelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent 22. Gent 1998, p. 214.

⁴⁷ 'Mijn vrouwe Lisbette Colins, ghezelnede mijns heeren van Weeres' (LL, 44r). De jurist Jan van der Bouverie (+1493) was heer van Wiere, Longfossé, Bierbeek, Sint-Joris-Weert etc. Hij was vermoedelijk van Vlaamse afkomst (Rijsel), maar maakte eerste carrière in de Hollandse ambtenarij en daarna in de Grote Raad en het Parlement van Mechelen. In 1477 werd hij aangesteld als voorzitter van de Grote Raad, van 1481 tot 1483 was hij kanselier van Brabant. Hij werd tijdens de kapittelvergadering van het Gulden Vlies in 1478 door Maximiliaan tot ridder geslagen. Enkele malen lobbyde hij tegen betaling voor de Hollandse steden; Damen, M., *De staat van dienst. De gewestelijke ambtenaren van Holland en Zeeland in de Bourgondische periode (1425-1482)*. Hilversum 2000, pp. 382-89 en 450; Cools, *Mannen met macht*, pp. 173-74.

⁴⁸ Dumolyn, J., *Het hogere personeel van de hertogen van Bourgondië in het graafschap Vlaanderen (1419-1477)*. Onuitgegeven doctoraatverhandeling, Gent 2001. Deel 4, pp. 916-21.

3. De leden van Mariën Theeren: 1478-1484

Om een beter inzicht te krijgen in de sociale context waarbinnen Mariën Theeren werd opgericht, combineren we een analyse van de lijst zelf met een meer uitgebreide prosopografische analyse op basis van een aantal uitgegeven of geïnformatiseerde databestanden die betrekking hebben op het laatmiddeleeuwse Gent (ca. 1450 – ca. 1510)⁴⁹. Bij dit onderzoek is duidelijk gebleken wat de moeilijkheden en beperkingen zijn van prosopografisch onderzoek naar rederijderskamers of verwante types corporaties waarvan de leden slechts in beperkte mate tot de elites behoorden⁵⁰. Voor 35% van de 285 leden uit 1478-1484 werd geen aanvullende informatie gevonden. Daarenboven zijn voor vele personen verschillende identificaties mogelijk en zijn dus niet alle identificaties even zeker. De zekerheid stijgt naarmate de gegevens konden getoetst worden aan de aanvullende informatie (alias, suffix, titel, socioprofessionele status) die de ledenlijst zelf bood. Toch kon door de combinatie van de gegevens op enkele belangrijke vragen een antwoord worden gevonden.

Gender, verwantschap en statuut

Mannen beheersten Mariën Theeren, ze maakten 91% van het ledenbestand uit. In vergelijking met de Gentse religieuze broederschappen waarvoor gegevens bekend zijn, was het onevenwicht tussen mannen en vrouwen bijzonder groot. In de meeste broederschappen was slechts iets meer dan 50% van de leden van het mannelijke geslacht⁵¹. De nadruk op literaire praktijken en de retorische identiteit blijken een impact te hebben gehad op de gendersamenstelling van het gezelschap. Van de 26 vrouwelijke leden was het merendeel gehuwd (58%), driekwart daarvan (73%) met een lid van de kamer, dat is 42% van alle vrouwelijke leden. Er was ook één religieuze lid. Van 35% van alle vrouwen was er geen enkele aanwijsbare mogelijke verwante (echtgenoot of familielid) lid van de kamer.

Op het eerste zicht lijkt er slechts een beperkte familieverwantschap tussen de leden van Mariën Theeren te zijn geweest. De meeste familienamen (192) komen een maal voor, 33 familienamen komen twee maal voor, zes familienamen drie maal. Er zijn geen indicaties dat men zich samen met zijn of haar kinderen liet inschrijven, een fenomeen dat trouwens ook in de Gentse religi-

⁴⁹ Zie bijlage 1 en 2.

⁵⁰ De Ridder-Symoens, H., 'Prosopografie en middeleeuwse geschiedenis: een onmogelijke mogelijkheid?', *HMGOG*, 45 (1991), p. 105; Boomsma, C., 'Prosopografie. Mogelijkheden en kanttekeningen', *Groniek*, 30 (1997)136, p. 359.

⁵¹ Trio, *Volksreligie*, pp. 220-21.

euze broederschappen erg uitzonderlijk was⁵². Een gegeven uit het prosopografische databestand suggereert wel dat de verwantschap tussen de leden sterker was dan het op het eerste zicht lijkt: zo waren heer Joos de Steenwerpere, een van de stichtende leden, en Lievin vander Haghen schoonbroers.

Mariën Theeren was in de eerste plaats een gezelschap van leken, maar telde, in vergelijking met de Gentse religieuze broederschappen, een behoorlijk aantal religieuzen. Twaalf leden, waaronder zeven gewone priesters, worden expliciet in die hoedanigheid aangeduid⁵³, maar we kunnen de tien leden die enkel met de titel 'heer' bedacht worden, zonder twijfel bij de priesters tellen⁵⁴. Eventueel waren ook de twee meesters, waarvan de status niet verder werd gespecificeerd universitair geschoolde geestelijken⁵⁵. Zo komen we tot 22 à 24 geestelijken op een totaal van 285 leden (ca. 8%). Dat percentage komt min of meer overeen met het percentage religieuzen onder de hele Gentse bevolking⁵⁶. Het lidmaatschap van enkele reguliere geestelijken is des te opvallender, omdat dat in de meeste religieuze broederschappen erg uitzonderlijk was⁵⁷. Belangrijk is ook dat een van de proviseerders uit 1478 priester was⁵⁸.

Met uitzondering van de clerici worden heel weinig leden met een titel aangeduid. Vier leden worden aangeduid met de titel meester, met name twee chirurgijnen en twee waarvan het beroep niet verder wordt gespecificeerd en die eventueel bij de geestelijken kunnen worden gerekend⁵⁹. De meesterstitel kon

⁵² Trio, *Volksreligie*, p. 222. Voor de Normandische broederschappen werd het fenomeen wel frequent vastgesteld; Vincent, C., *Des charités bien ordonnées. Les confréries Normandes de la fin du XIIIe siècle au début du XVIe siècle*. Parijs 1988, p. 204.

⁵³ 7 priesters (waarvan 6 met de titel 'heer' en 1 met de titel 'meester'), 1 kanunnik en cantor van het kapittel van West-Souburg in Zeeland ('Zuburch') (met de titel 'heer'), 1 dominicaan ('meester'), 1 'broeder' en 1 zuster ('juffrouw') van het Gemene Leven verbonden aan het godshuis van Sint-Jans-ten-Dullen in Gent, 1 proost van de premonstratenzerabdij van Sint-Niklaas bij Veurne ('heer').

⁵⁴ Uit het prosopografische databestand blijkt dat heer Jan Bijl, heer Joos Gheerolf, heer Lievin Heylinc, heer Pieter Sowele en heer Joos de Steenwerpere inderdaad priesters waren.

⁵⁵ Trio, *Volksreligie*, p. 203.

⁵⁶ Trio, *Volksreligie*, p. 225.

⁵⁷ Trio, *Volksreligie*, p. 226.

⁵⁸ Heer Joos de Steenwerpere (LL, 15r).

⁵⁹ Het gaat om meester Andries van Crombrughe en meester Wouter (LL, 7r en 36r).

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

zowel gebruikt worden voor universitair geschoolden als ambachtsmeesters⁶⁰. Het is duidelijk dat in deze lijst gewone ambachtsmeesters niet met titel werden aangeduid, met uitzondering van de chirurgijnen die een hoger aanzien genoten⁶¹. De schaarse andere titels wijzen op een hogere sociale status: een 'juffrouw' Heleene van Steelant⁶² en als erelid 'mijn vrouwe' Lisbette Colins (zie hoger). Een lid dat zelf zonder titel wordt aangeduid, de poorter Willem vander Zijpen, was de zoon van 'mer Gwijts, ruddere'⁶³. Het aantal adellijke of semi-adellijke leden was dus bijzonder beperkt. Daarin verschilde Mariën Theeren weinig van de Gentse religieuze broederschappen⁶⁴.

Socioprofessionele achtergrond

Er worden regelmatig aanduidingen van de socioprofessionele status bij de naam van het lid gevoegd. Dit gebeurde echter niet systematisch, de bedoeling was vooral om homoniemen van elkaar te onderscheiden en zo de identiteit van de leden onbetwistbaar vast te leggen⁶⁵. Op een totaal van 237 man-

⁶⁰ Van Uytven, R., 'Vers un autre colloque: hiérarchies sociales et prestige au Moyen Âge et aux Temps Modernes', in: W. Prevenier e.a. (eds.), *Sociale structuren en topografie van armoede en rijkdom in de 14e en 15e eeuw. Methodologische aspecten en resultaten van recent onderzoek. Handelingen van het colloquium gehouden te Gent op 24 mei 1985*. Gent 1986, p. 164.

⁶¹ Trio, *Volksreligie*, p. 203.

⁶² De titel 'juffrouw' of 'jonkvrouw' kon zeer uiteenlopende betekenissen hebben (zowel gehuwde als ongehuwde vrouw, jong meisje, meisje van goede stand als religieuze) (Trio, *Volksreligie*, p. 201). De enige vrouwelijke religieuze uit Mariën Theeren wordt inderdaad met die titel aangeduid. De scribent van het ledenregister van 1484 geeft over het algemeen de indruk heel consequent te noteren (bvb. wat de spelling betreft), zodat we aan deze titel toch enige betekenis kunnen hechten. In het geval van Heleene van Steelant, echtgenote van Jacob Sanders, die zelf ook lid was, verwijst de titel wellicht naar haar hogere sociale status. De familie Van Steelant behoorde in Vlaanderen zowel op het lokale niveau (o.a. in Gent) als op het gewestelijke niveau tot de politieke elite; Dumolyn, *Het hogere personeel*. Deel 4, pp. 1224-30.

⁶³ Ridder Guy vander Zype was vermoedelijk een verwante van de adellijke raadsheer in de Raad van Vlaanderen Wouter vander Zype; Dumolyn, *Het hogere personeel*. Deel 4, pp. 1339-40.

⁶⁴ Enkel het Gentse Sint-Annabroederschap telde naast Margaretha van York en Maria van Bourgondië heel wat adellijke leden; Trio, *Volksreligie*, p. 228.

⁶⁵ Zo was in Mariën Theeren zowel een schilder als een schepper (= kleermaaker) met de naam Augustijn Seys en zowel een schrijnwerker als een volder met de naam Willem de Vos ingeschreven (LL, 7r en 36r). In het reglement van de Gentse rederijkerskamer Sint-Agnete uit 1477 werd uitdrukkelijk gestipuleerd dat alle gegevens over nieuwe leden (naam en toenaam, kinderen, nering) zo goed mogelijk moesten worden bijgehouden, zodat er geen betwisting over de identiteit kon ontstaan bij de vervolging van wanbetalers (SAG, reeks 93, register LL, 92v-94r). Uit een proces tussen Mariën Theeren en de schilder Jan de Smet uit 1536 blijkt dat het ledenboek inderdaad gebruikt werd als bewijs in rechte (ASJ, nr. 1485).

nellijke leken⁶⁶, wordt bij 72 een aanduiding gegeven van beroep of status (30%)⁶⁷. Een analyse hiervan kan dus enkel indicatief zijn (zie onderstaande tabel). Voor de overige mannelijke leken, voor wie in de ledenlijst geen beroep wordt opgegeven, werd in 42% van de gevallen in andere bronnen een of meerdere mogelijke beroepsaanduidingen gevonden (zie bijlage 2)⁶⁸. Aangezien het probleem van de homoniemen hier een lastige rol speelt, heb ik deze aanvullende gegevens niet in een tabel verwerkt. Deze aanvullende gegevens zijn echter wel erg nuttig gebleken, aangezien ze bepaalde trends die in onderstaande tabel zichtbaar worden, bevestigen en versterken.

De overgrote meerderheid (92%) van de groep van 72 mannelijke leken waarvoor in de lijst een beroep of status wordt gespecificeerd was lid van een ambacht. Van de overigen worden twee leden als poorter aangeduid (3%). Hiermee wordt zonder twijfel bedoeld dat zij behoorden tot het lid van de poortერი in enge zin, de geprivilegieerde en gegoede burgerij, die de politieke macht deelde met de ambachten⁶⁹. Twee andere leden (3%) behoorden tot het Gentse dienstponeel van vorst of hoge adel: een lijfwacht van Filips de Schone⁷⁰ en een kok van Adolf van Kleef, de heer van Ravenstein die als adellijke bloedverwant van Filips de Schone in de Regentschapsraad zetelde⁷¹. Er was ook een hoge vaste ambtenaar van de stad lid, met name de klerk van den bloede, Joos vander Spiere. De klerk van den bloede had de functie van griffier in de stedelijke criminele rechtspraak. Het ambt werd als erfelijk leen gehouden van de graaf van Vlaanderen. De leenhouders verpachtten het

⁶⁶ Hiervoor telde ik: 26 vrouwen, 22 geestelijken, 237 mannelijke leken (totaal: 285 leden).

⁶⁷ Ik heb de geestelijken bij de analyse van de socioprofessionele achtergrond niet meegerekend, omdat hun aandeel anders zwaar zou worden overschat, aangezien we kunnen aannemen dat zij door de scribent altijd minstens met hun titel werden aangeduid.

⁶⁸ In totaal werd zo voor 59% van de mannelijke leken een aanduiding van de socioprofessionele status gevonden.

⁶⁹ Boone, M., *Gent en de Bourgondische hertogen ca. 1384 - ca. 1453. Een sociaal-politieke studie van een staatsvormingsproces*. Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Klasse der Letteren, jaargang 52 nr. 133. Gent 1990, pp. 49-53; Boone, M., "Cette frivole, dampnable et desraisonnable bourgeoisie": de vele gezichten van het laatmiddeleeuwse burgerbegrip in de Zuidelijke Nederlanden', in: J. Kloek en K. Tilmans (eds.), *Burger. Een geschiedenis van het begrip 'burger' in de Nederlanden van de Middeleeuwen tot de 21ste eeuw*. Amsterdam 2002, p. 34.

⁷⁰ Lievin Stuvaert, 'archier van onzen prinche' (LL, 20r).

⁷¹ Jacob de Backere, 'coc van mijnen heere van Ravestein' (LL, 15v). Zie voor Adolf van Kleef, heer van Ravestein: De Win, P., 'Adolphe de Clèves, seigneur de Ravenstein, de Wijnendale et de Dreischor', in: W. Paravicini (ed.), *Les chevaliers de l'Ordre de la Toison d'or au XVe siècle. Notices bio-bibliographiques publiées sous la direction de Raphaël de Smedt*. Frankfurt 2000 (2e uitgave), pp. 131-34; Cools, *Mannen met macht*, pp. 238-40.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

ambt echter meestal. Joos vander Spiere, die het ambt tussen 1483 en 1491 uitoefende verving in feite de erfelijke klerken Willem en Joos Bette⁷². Tenslotte telde Mariën Theeren nog een trompetspeler, vermoedelijk ook in dienst van de stad Gent, onder haar leden⁷³. Uit de aanvullende gegevens in het prosopografische databestand blijkt dat ook enkele andere leden van de kamer voor korte of lange duur in dienst waren van de stad als secretaris van de keure of gedele, als ontvanger-boekhouder, kastelein van de keure of als sergeant. Drie leden werkten voor de Raad van Vlaanderen, respectievelijk als bodes en als deurwaarder.

Om een beter inzicht te krijgen uit welke ambachten Mariën Theeren rekruteerde, hebben we ze ingedeeld volgens de verschillende economische sectoren. Daarbij staat het type product dat vervaardigd en/of verhandeld werd voorop⁷⁴. De volgorde weerspiegelt in aflopende orde het geschatte aantal ambachtsmeesters dat in deze sectoren actief was, althans in de periode 1570-1584. Uit het prosopografische databestand blijkt dat heel wat van de ambachtslieden uit Mariën Theeren meesters waren, die soms ook bestuursfuncties binnen hun ambacht waarnamen⁷⁵.

⁷² Fris, V., 'Le clerc de sang à Gand', *Annales de l'Académie royale d'archéologie de Belgique*, 10 (1922), pp. 199-235.

⁷³ Joos Ghijs, 'trompere' (LL, 15v).

⁷⁴ Hierbij nam ik het schema over dat Johan Dambruyne ten behoeve van zijn proefschrift over de Gentse ambachten opstelde. Uiteraard is deze indeling, zoals hij zelf opmerkt, niet alleenzaligmakend, maar aangezien het over dezelfde stad gaat en Dambruyne belangrijke aanvullende informatie geeft, lijkt ze me wel de meest aangevonden (zie Dambruyne, J., *Corporatieve middengroepen. Aspiraties, relaties en transformaties in de 16de-eeuwse Gentse ambachtswereld*. Gent 2002, p. 58). Een alternatieve indeling voor Gent is te vinden in Boone, M. e.a., *Immobilienmarkt, fiscaliteit en sociale ongelijkheid te Gent, 1483-1503*. Standen en Landen 78. Kortrijk-Heule 1981, pp. 206-07.

⁷⁵ Bij gebrek aan systematische gegevens is het heel moeilijk om in te schatten hoe groot het aandeel van de ambachtsmeesters in de totale groep ambachtslieden die lid waren van Mariën Theeren was. Johan Dambruyne schatte dat in de tweede helft van de zestiende eeuw ca. 60% van de ambachtslieden meester was; Dambruyne, *Corporatieve middengroepen*, p. 40.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Ambachtslieden in Mariën Theeren, 1478-1484 (volgens de gegevens in de ledenlijst)

Sector	Mariën Theeren 1478-1484	TOT	%	% Gent 1570- 84
Levens- middelen	3 bakkers, 3 brouwers, 1 kaaskoper, 2 kruideniers	9	13,6	18,2
Textiel	1 blauwverver, 1 drapenier, 1 droogscheerder, 1 touwslager, 2 (rood-) ververs, 2 tapijtwevers, 2 volders, 3 wolwevers	13	19,7	13,6
Leder en pels	1 grauwwerker, 1 lammerwerker, 2 plattijn- makers, 3 riemmakers, 2 schoenmakers, 1 speldenmaker, 3 zwartleertouwers	13	19,7	11,4
Detailhandel	6 meerseniers, 2 oudkleerkopers	8	12,1	11,4
Hout	2 kuipers, 2 schrijnwerkers	4	6,1	11,4
Kleding	3 scheppers	3	4,5	9,7
Bouw	2 timmerlieden	2	3,0	5,7
Metaal	2 smeden, 1 hoornmaker	3	4,5	5,1
Transport		0	0	5,1
Huishoudelijke producten	1 kaarsengieter	1	1,5	2,8
Kunst	1 beeldsnijder, 1 goudsmid, 1 schilder, 2 verluchters (waarvan 1 ook boekschrijver was)	5	7,6	2,4
Diensten	1 korenmeter	1	1,5	2,2
Gezondheid	2 barbiers, 2 chirurgijnen	4	6,1	1,1
TOTAAL		66	99,9	100,1

In 1570-1584 vertegenwoordigde de levensmiddelensector zo'n 700 à 800 meesters, de gezondheidssector slechts 25 à 50 meesters. Zonder de cijfers van een eeuw later al te dwingend over te nemen kan de grens tussen de sectoren met veel en de sectoren met weinig ambachtsmeesters, gelegd worden tussen de kledingsector en de bouwsector (respectievelijk 375 à 425 meesters en 175 à 225 meesters in 1570-1584)⁷⁶. In de meest rechtse kolom wordt aangegeven hoeveel procent van het totale aantal Gentse ambachtsmeesters in de periode 1570-1584 in deze sectoren actief was.

Mariën Theeren had in 1478-1484 leden in ongeveer alle ambachtelijke sectoren. Enkel uit de transportsector (vrije schippers, pijnders, wijnschroders)

⁷⁶ Dambruyne, *Corporatieve middengroepen*, p. 58.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

worden geen vertegenwoordigers in de ledenlijst vermeld⁷⁷. Ook de sectoren van bouw en huishoudelijke producten zijn nauwelijks vertegenwoordigd⁷⁸. De sector hout lijkt op het eerste zicht ook niet zo sterk aanwezig, maar uit het prosopografische onderzoek is gebleken dat minstens vier houtbrekers lid waren. Deze detailhandelaars in hout konden samen met de schrijnwerkers en timmerlieden een nuttige bijdrage leveren bij de opbouw of afbraak van toneelpodia. Ook de metaalsector was volgens de prosopografische gegevens beter vertegenwoordigd dan de bovenstaande tabel doet uitschijnen. Zo kunnen twee stichtende leden van de kamer worden geïdentificeerd als meester-smid⁷⁹. Wat de sector levensmiddelen betreft, blijkt uit de prosopografische gegevens dat er nog een aanzienlijk aantal brouwers (4 à 8) lid waren, bovenop de drie die als zodanig in de ledenlijst worden vermeld.

Meer dan de helft van de ambachtlieden (56%), voor wie in de lijst een beroep wordt opgegeven, behoorde tot de wereld van stoffen, pelzen, leder en accessoires (textiel, detailhandel⁸⁰, leder en pels en kleding). In het rederij-kersmilieu waren mensen die goedkoop kostuums, attributen en stoffen (gordijnen, vaandels, doeken en touwen) konden leveren of vervaardigen natuurlijk erg welkom⁸¹. Ook het scholingsniveau van deze beroepsgroepen speelde een rol. In het zestiende-eeuwse Lyon gaven bont- en lederbewerkeren ambachtlieden actief in de textiel- en kledingindustrie blijk van een gemiddelde geletterdheid, lager dan die van chirurgijnen, drukkers, herbergiers en kunstenaars, maar beduidend hoger dan die van de corporatief georganiseerde arbeiders uit de bouw- en transportsectoren⁸².

Vooraf de stevige vertegenwoordiging van de leder- en pelssector in Mariën Theeren valt op. Die indruk wordt enkel versterkt door de prosopografische gegevens. Daaruit blijkt dat naast de grauwwerker en lammerwerker die in de

⁷⁷ De gegevens uit het prosopografische databestand bevestigen dat de transportsector niet of nauwelijks vertegenwoordigd was. Wat de enkele leden van het wijnambacht betreft, kan niet uit de bronnen worden opgemaakt of zij actief waren als wijnschroder (door Dambruyne bij de transportsector gerekend) of als wijnmeter (door Dambruyne bij de dienstensector gerekend); Dambruyne, *Corporatieve middengroepen*, p. 58.

⁷⁸ De gegevens uit het prosopografische databestand bevestigen dit.

⁷⁹ Jan van Laerbeke en Claas Neyts.

⁸⁰ Meerseniërs verhandelden metaalwaren, edelmetaalwaren, textielwaren en meer exclusieve kledingstukken; de oudkleerkopers verhandelden tweedehands goederen waaronder kledij; Van der Hallen, E., 'Het Gentse meerseniërsambacht (1305-1540)', *HMGOG*, 31 (1977), p. 94.

⁸¹ Uit het prosopografische databestand blijkt dat er ook 3 tot 6 tijkwevers lid waren, een beroep dat in de ledenlijst zelf niet wordt vermeld.

⁸² Davis, N.Z., *Society and Culture in Early Modern France*. Oxford 1987, p. 210.

lijst worden vermeld, nog eens negen bontwerkers lid waren⁸³. Deze sterke vertegenwoordiging van bontwerkers in een rederijderskamer is geen uniek verschijnsel. In de zestiende eeuw groeide het Sint-Barbarabroederschap uit Aalst, dat mee bestuurd werd door twee gezworenen van de bontwerkers, snel uit tot een officiële rederijderskamer⁸⁴.

Opvallend is ook het relatief grote aantal meerseniërs. Op zich is dit niet zo verwonderlijk, aangezien het meerseniërsambacht het grootste aantal meesters telde van alle Gentse ambachten⁸⁵. Maar er is meer. Uit de prosografische gegevens blijkt dat er bovenop de zes in de lijst vermelde meerseniërs, nog eens 6 à 13 meerseniërs lid waren⁸⁶. Verschillende van deze meerseniërs waren ook actief betrokken bij de activiteiten van de kamer. Twee of drie van de 13 stichtende leden kunnen als meerseniër worden geïdentificeerd⁸⁷. Ook Gerolf van Caneghem, deken uit 1496-97, oefende het ambacht uit. Als typische vertegenwoordigers van de middengroepen, voelden de meerseniërs zich onmiskenbaar aangetrokken tot de rederijderscultuur. Met hun kleine zelfstandige bedrijfjes genoten zij van een behoorlijke welstand en scholingsgraad, en van het bijbehorende zelfbewustzijn en prestige. Hun dagelijkse

⁸³ De bontwerkers, die instonden voor de bewerking en verkoop van bont, waren georganiseerd in twee ambachten (lammerwerkers en grauwwerkers), die echter nauw samenwerkten. De leden dienden jaarlijks vast te leggen welke van de twee ambachten ze dat jaar zouden uitoefenen. In een document uit 1481, uitgaande van beide ambachten, worden maar liefst 6 leden van Mariën Theeren samen genoemd. Slechts een daarvan wordt ook in de ledenlijst als lammerwerker aangeduid; De Potter, F., *Gent, van den oudsten tijd tot heden. Geschiedkundige beschrijving der stad*. Gent s.d. Deel 6, pp. 58-60; databestand ambachten Inge Schoups.

⁸⁴ Reyntens, O. (ed.), *Boek met den Haire. Oorkondenboek der stad Aelst*. Deel 1, Aalst 1906, pp. 224-28. De Gruuthuse-dichter Jan Moritoen was meester-lammerwerker; Brinkman, H., "In graeu vindic al arebeit". Biografische contouren van de Gruuthuse-dichter Jan Moritoen', *Queeste*, 9 (2002)1, pp. 8-12.

⁸⁵ In 1485 telde het ambacht minstens 324 meesters; Dambruyne, *Corporatieve middengroepen*, p. 270.

⁸⁶ In Gent was het ambacht verdeeld in vijf 'leden': 'dled van den Coornaerde' en 'dled van der Maerct' die de echte meerseniërs verenigden, respectievelijk voor de Korenmarkt en de Vrijdagmarkt, 'dled van den Wasse' (de waskaarsgieters), 'dled van den sceemakers' (de schedemakers), 'dled van den mesmakers' (de mesmakers) (Van der Hallen, 'Het Gentse meerseniërsambacht', p. 78). Van 13 van de meerseniërs uit Mariën Theeren is het precieze lidmaatschap bekend: 5 behoorden tot 'dled van der Maerct', 1 tot 'dled van den Coornaerde', 4 tot 'dled van den sceemakers' en 2 tot 'dled van den Wasse'. De meerseniërs gingen er prat op dat hun beroep geen handwerk was. Dubbel lidmaatschap kwam daardoor ook regelmatig voor (*Ibid.*, 96-97). Twee meerseniërs uit Mariën Theeren waren ook barbier, een was ook kruidenier en een was ook kaaskoper.

⁸⁷ Jacob Matthijs (was ook barbier), Geraard Baers (als waskaarsgieter) en Lievin de Stoovere (meerseniër verbonden aan de Vrijdagmarkt). Zie voor een andere mogelijke identificatie van Lievin de Stoovere voetnoot 92.

omgang met de meer luxueuze stoffen en accessoires vond een pendant in de beeldcultuur van de rederijkers⁸⁸. Door hun betrokkenheid bij de regionale en interregionale handel en hun voorkeur voor vreemde fabrikaten hadden ze een wijde blik⁸⁹. Tegelijkertijd waren ze uit eigenbelang scherpe verdedigers van de lokale autonomie⁹⁰. Die dubbele oriëntatie kon gemakkelijk een uitlaatklep vinden in de activiteiten van een rederijderskamer.

Bij de kleinere sectoren valt de relatief sterke vertegenwoordiging van de hooggeschoolde barbiers en chirurgijnen en kunstenaars op⁹¹. Het lidmaatschap van kunstenaars was een constante in de vijftiende-eeuwse Gentse rederijderswereld. Zowel De Fontaine als Sint-Agnete werden door beeldende kunstenaars opgericht⁹². Uit de aanvullende prosopografische gegevens blijkt dat de schrijnwerker Jan de Crop ook als beeldsnijder actief was. Jan Criekenbuerch kan misschien geïdentificeerd worden als de beroemde schilder en kopiïst Jan van Criekenborch, die onder andere voor Lodewijk van Gruuthuuse werkte. In ieder geval waren ook twee miniaturisten lid (Jan Spierinc en Jan vanden Vallegate), wat toch op een opvallende vertegenwoordiging van de sector van de boekverluchting wijst⁹³.

⁸⁸ Voor een cultureel profiel van een Gentse meersenier-rederijker uit de zestiende eeuw, zie Van Bruaene, *De Gentse memorieboeken*, pp. 82-86 en 187-241.

⁸⁹ Van der Hallen, 'Het Gentse meerseniersambacht', p. 147.

⁹⁰ Berger, R.M., *The Most Necessary Luxuries. The Mercers' Company of Coventry, 1550-1680*. Pennsylvania 1993, pp. 243-81.

⁹¹ Eventueel kunnen ook de twee tapijtwevers, beiden 'tappijchiers van onzen prinche' bij de kunstenaars worden gerekend.

⁹² Van Bruaene, 'Abel in eenighe const', p. 80. Een van de stichtende leden van Mariën Theeren kan eventueel als kunstenaar worden geïdentificeerd. Het gaat om Lievin de Stoovere, mogelijk te identificeren als schilder, lid van een Gentse kunstenaarsfamilie. Hij werkte onder andere mee aan de versieringen voor het huwelijk van Karel de Stoute en Margaretha van York in Brugge in 1468 en kwam zo zonder twijfel in contact met Anthonis de Roovere, die nauw betrokken was bij de organisatie (Cornelis, E., 'De kunstenaar in het Laat-Middeleeuwse Gent', *HMGOG*, 42 (1988), p. 134; Lievens, R., 'De Blijde Inkomst van Margaretha van York', *Vlaanderen*, 31 (1982), pp. 171-73). Een ander lid, Jan de Stoovere, kan eventueel worden geïdentificeerd als de deken van het schildersambacht uit 1480-1481, 1481-1482 en 1493-1494 (Cornelis, 'De kunstenaar', pp. 134-35). Anderzijds waren er twee gebroeders de Stoovere, Jan en Lievin, actief als meerseniers, verbonden aan de Vrijdagmarkt.

Els Cornelis noemt bij haar opsomming van vijftiende-eeuwse kunstenaars die lid waren van rederijderskamers terecht Cornelis de Smet (beeldsnijder) en Jan Spierinc (verluchter) als lid van Mariën Theeren, maar maakt een vergissing in het geval van Gillis Ghyselins. Er was inderdaad een Gillis Ghyselins lid en zelfs deken van Mariën Theeren, maar dan pas in de tweede helft van de zestiende eeuw. Hij was geen schilder, maar oudkleerkoper-kleermaker (Van Bruaene, *Om beters wille*, p. 302).

⁹³ Ook Jan Moke, 'verlichter' was lid van de kamer (LL, 15v). Hij werd in een van de latere handen ingeschreven. Hij werd lid van het Brugse Sint-Lucasgilde in 1485; Daem, M., 'Jan Moke. Miniaturist Gent-Brugse School 1478', *Ghendtsche Tydinghen*, 22 (1993)5, pp. 275-80.

Om de sociaal-economische status van een persoon te achterhalen, is het lidmaatschap van een ambacht slechts een beperkte indicator, aangezien het niet zozeer de sociaal-economische maar wel de institutionele werkelijkheid reflecteert. Mensen die in naam hetzelfde ambacht uitoefenden konden tot heel uiteenlopende sociale categorieën behoren⁹⁴. Uit bovenstaande gegevens blijkt wel dat er een verband was tussen het type ambacht en de socioculturele status. Mariën Theeren rekruteerde uit ambachten waarvan de vervaardigde of verhandelde producten een rol speelden bij de rederijersactiviteiten of waarvan de leden doorgaans gemiddeld tot hooggeletterd waren.

Tot slot mag het ene vrouwelijke lid, voor wie een beroep wordt opgegeven, niet worden vergeten. Het gaat om Agneese Rabauts, 'draeysterighe'. Een draaister was een arbeidster uit de twijnnijverheid, die de garentwijnmolen bediende⁹⁵. Dit alleenstaande gegeven geeft aan dat ook niet corporatief georganiseerde arbeiders lid konden worden van Mariën Theeren.

Topografische rekrutering

Rederijerskamers representeerden op verschillende niveau's de eigen lokaliteit. Op grote wedstrijden verdedigden ze de eer van de stad. Binnen de stedelijke context bekampten de verschillende rederijersgezelschappen elkaar echter ook om de eer van de wijk te verdedigen. Zo waren de vroegste rederijersgezelschappen in Westelijk Vlaanderen (eerste helft vijftiende eeuw) wellicht op wijkbasis georganiseerd⁹⁶. De vraag is of die lokale binding ook bestond in een grote stad als Gent, waar in de onderzochte periode vier rederijerskamers actief waren. De keuze voor de patroonskapel wijst in ieder geval in die richting. De Fonteine had een kapel in de Sint-Niklaaskerk, Sint-Barbara in de Onze-Lieve-Vrouwkerk in het Sint-Pietersdorp, Sint-Agnete in de Sint-Janskerk en Mariën Theeren in de Sint-Jacobskerk. Vier van de zeven Gentse parochiekerken, waaronder de drie kerken in de Kuip, herbergden dus de devotionele zetel van een rederijerskamer⁹⁷.

⁹⁴ Van Uytven, R. en W. Blockmans, 'De noodzaak van een geïntegreerde sociale geschiedenis. Het voorbeeld van de Zuidnederlandse steden in de late middeleeuwen', *Tijdschrift voor Geschiedenis*, 84 (1971), p. 282; Farr, J.R., *Artisans in Europe, 1300-1914*. Cambridge 2000, p. 4.

⁹⁵ Thijs, A.K.L., *Van "werkwinkel" tot "fabriek". De textielnijverheid te Antwerpen van het einde der vijftiende tot het begin der negentiende eeuw*. Onuitgegeven doctoraatverhandeling, Gent 1978. Deel 5, pp. 548-49. Zie voor de Gentse twijnnijverheid Dambruyne, J., *Mensen en centen. Het 16de-eeuwse Gent in demografisch en economisch perspectief*. Gent 2001, pp. 272-89.

⁹⁶ Van Bruaene, *Om beters wille*, pp. 91-92.

⁹⁷ Boone, M., 'Openbare diensten en initiatieven te Gent tijdens de late Middeleeuwen (14de-15de eeuw)', in: *Het openbaar initiatief van de gemeenten in België. Historische grondslagen (Ancien Régime)*, Brussel 1984, p. 96; Trio, *Volksreligie*, pp. 23-24. Toeval of niet, het ging net om de vier kerken onder het patroonschap van de Sint-Pietersabdij, de andere vielen onder de Sint-Baafsabdij.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

De ledenlijst van Mariën Theeren biedt een unieke kans om na te gaan of de redrijkerskamers ook lokaal rekruteerden. De gezinshoofden uit de Sint-Jacobsparochie uit het begin van de jaren 1490 zijn immers bekend dankzij enkel bewaarde fiscale lijsten⁹⁸. De resultaten zijn veelzeggend: 41% van de leden uit Mariën Theeren, die lid werden in de periode 1478-1484, woonden in de periode 1490-1494 in de Sint-Jacobsparochie binnen de poorten of in de twee wijken buiten de poorten die deel uitmaakten van de kosterie van Sint-Jacobs⁹⁹. Voor de veel sterker bevolkte Sint-Michielsparochie bedroeg de verhouding slechts 7%¹⁰⁰. Een sterke lokale rekrutering lijkt dus de regel te zijn geweest, hoewel bijvoorbeeld ook een man 'wonende tAndwerpen' lid was. Zo iemand was echter waarschijnlijk enkel om devotionele redenen lid. De binding met de Sint-Jacobsparochie was in ieder geval nog beduidend groter bij de bekende bestuursleden: 73% woonde in 1490-1494 in de parochie of de kosterij¹⁰¹.

Vermogen en fiscaliteit

De leden van Mariën Theeren die in de Sint-Jacobsparochie woonden, waren verspreid over zowat alle straten, van de rijke Langemunt tot de overwegend arme Baudelostraat¹⁰². Om een beter inzicht te krijgen in de positie van de leden van Mariën Theeren in de vermogenshiërarchie van de parochie, hebben we ze volgens hun globaal belastbaar bezit ingedeeld in de vijf – uiteraard

⁹⁸ Zie bijlage 2 en 3.

⁹⁹ Een kosterie was een lagere juridische omschrijving, waarvan het ressort samenviel met de parochie waarnaar de naam verwees (Boone, *Gent*, pp. 124-27). Uiteraard speelt hier opnieuw het probleem van overschatting door de vele homonimen, maar dat wordt mijns inziens geneutraliseerd door een onderschatting doordat het om een periode van tien jaar later gaat, en dus vele leden intussen overleden waren of verhuisd uit de Sint-Jacobsparochie en doordat enkel de gezinshoofden in de fiscale lijst worden vermeld. Ik heb wel de vrouwelijke leden, van wie de echtgenoten in de Sint-Jacobsparochie woonden, en de broeder en zuster uit het godshuis van Sint-Jans-ten-Dullen dat in de parochie lag, meegerekend.

¹⁰⁰ Hiervoor werd eveneens een fiscale lijst uit het begin van de jaren 1490 nagekeken, samen met het namenbestand van de bewoners en eigenaars van de wijk rond de Sint-Michielskerk uit de periode 1480-1520; zie bijlage 2.

¹⁰¹ Hiervoor rekenden we ook Joos Vuustman die niet in de ledenlijst wordt vermeld mee.

¹⁰² Vgl. Blockmans, W., 'Peilingen naar de sociale structuren van Gent tijdens de late vijftiende eeuw', in: W. Blockmans e.a., *Studiën betreffende de sociale structuren van Brugge, Kortrijk en Gent in de 14e en 15e eeuw*. Standen en Landen 54. Kortrijk/Heule 1971, p. 225; Boone, M. e.a., *Immobilienmarkt, fiscaliteit en sociale ongelijkheid te Gent, 1483-1503*. Standen en Landen 78. Kortrijk/Heule 1981, pp. 164-65.

artificiële - klassen die Wim Blockmans opstelde¹⁰³. Enerzijds zijn er 51 gezinshoofden die vermeld worden in de evenredige belasting op de inwoners van de kosterie van Sint-Jacobs uit 1490-1491¹⁰⁴, anderzijds 47 gezinshoofden die vermeld worden in de evenredige belasting op de inwoners van de Sint-Jacobsparochie uit ca. 1492¹⁰⁵. In het geval van deze laatste taxatie konden we de gegevens vergelijken met de gemiddelden voor het rijke stratencomplex van de Langemunt tot de Steendam (L-S) en het stratencomplex Steendam tot Baudelostraat (S-B).

¹⁰³ Het globaal belastbaar bezit was de som van de jaarlijkse betaalde huur en/of de jaarlijkse huurwaarde van de huizen die men in eigendom had met de waarde van het in renten geïnvesteerde kapitaal. Aangezien bij de taxatie enkel rekening werd gehouden met de huizen en renten binnen de omschrijving van de parochie of de kosterie, is het bezit van de allerrijksten, van wie het onroerende bezit verspreid was, onderschat; Blockmans, 'Peilingen', pp. 227-29.

¹⁰⁴ Het gaat hier om de bedragen die in het register werden aangeduid met H of HR (Boone, *Sociale structuren*. Deel 2, 117-49). Deze bedragen mogen niet verward worden met de uiteindelijke belasting die aan de betalers werd opgelegd en die gemiddeld overeenkwam met het volledige bedrag van de jaarlijks betaalde huur of met de helft van de som van de jaarlijkse huurwaarde van de huizen in eigendom en het rentenkapitaal. Deze laatste bedragen werden door Marc Boone in een fiscale hiërarchie verwerkt (Boone e.a., *Immobilienmarkt*, pp. 123-25). Als er voor een persoon verschillende identificaties en dus verschillende bedragen mogelijk waren, hebben we deze niet meegerekend.

¹⁰⁵ We namen de bedragen over uit de editie van Blockmans van de evenredige belasting op de inwoners van de Sint-Jacobsparochie uit ca. 1492 (Blockmans, W., 'De vermogensstructuur in de St.-Jakobsparochie te Gent in 1492-1494', in : W. Blockmans e.a., *Studiën betreffende de sociale structuren te Brugge, Gent en Kortrijk in de 14e en 15e eeuw*. Standen en Landen 63. Kortrijk/Heule 1973, pp. 141-98). Die bedragen zijn niet voor alle straten volledig. Net als Blockmans hielden we enkel rekening met de bedragen waarin de waarde van een effectieve woonst was meegerekend (Blockmans, 'Peilingen', pp. 227-29). Als er voor een persoon verschillende identificaties en dus verschillende bedragen mogelijk waren, hebben we deze niet meegerekend.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

De leden van Mariën Theeren ingedeeld volgens de vermogensklassen in de Sint-Jacobsparochie ca. 1490-1492

globaal belastbaar bezit ¹⁰⁶	St-Jacobskosterie 1490-91		St-Jacobsparochie ca. 1492			
		%		%	% alg. L-S ¹⁰⁷	% alg. S-B ¹⁰⁸
- 120	8	15,7	9	19,1	12,7	42,5
120 - 240	16	31,4	14	29,8	29,5	27,5
241 - 480	14	27,5	13	27,7	28,5	19,4
481 - 1200	7	13,7	6	12,8	20,6	9,4
+ 1201	6	11,8	5	10,6	8,8	1,2
TOTAAL	51	100,1	47	100	100,1	100

De leden van Mariën Theeren waren ondervertegenwoordigd in de laagste vermogensklasse van de Sint-Jacobsparochie¹⁰⁹, maar het percentage lag wel hoger dan in het rijke stratencomplex van de Langemunt tot de Steendam. In de hoogste categorie waren de leden van de kamer, met een score van meer dan 10%, oververtegenwoordigd. Ongeveer een kwart behoorde tot de twee hoogste vermogensklassen, daarmee haalde men net niet het peil van de wijk Langemunt-Steendam. Het merendeel behoorde tot de tweede en derde klasse (ca. 58%), wat opvallend samenvalt met het cijfer voor de wijk Langemunt-Steendam. Echter ook in de meer bescheiden woonbuurt van de Steendam tot de Baudelostraat behoorde bijna de helft van de inwoners tot die groep. De leden van Mariën Theeren werden dus binnen de Sint-Jacobsparochie in alle vermogensgroepen gerekruteerd wellicht met uitsluiting van de echte armen, die het lidgeld toch niet konden betalen en met een lichte voorkeur voor de echte rijken, die voor een extra in middelen en prestige konden zorgen.

Als men de vermogenspositie van de leden van Mariën Theeren meer globaal wil bekijken, moet men een beroep doen op de gegevens uit de verplichte lening voor de hele stad van 1492-1493, die het karakter aannam van een min of meer evenredige belasting. Toch waren de betaalde bedragen geen getrou-

¹⁰⁶ Uitgedrukt in deniers groten Vlaams. Zie hiervoor Blockmans, 'Peilingen', p. 227 en Boone e.a., *Immobilienmarkt*, p. 124.

¹⁰⁷ Algemeen percentage voor het rijke stratencomplex Langemunt, Onderstraat, Koningstraat, Kammerstraat, Vrijdagmarkt, Steendam (Blockmans, 'Peilingen', pp. 227-29).

¹⁰⁸ Algemeen percentage voor het stratencomplex Steendam, Varkensmarkt, Nieuwpoort, Waaistraat, Plaatsje, Standveestraat, Loofsteeg, Struvelstraat, Wolfsteeg, Gracht, Krommewal, Guldenstraat, Sint-Katelijnestraat, Gelukstraat, Baudelostraat (Blockmans, 'Peilingen', pp. 227-29).

¹⁰⁹ Slechts een enkeling werd door de Heilige-Geesttafel ondersteund.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

we afspiegeling van het werkelijke bezit: het ging om een soort compromis tussen wat iemand kon betalen en wat hij wilde betalen. De bedragen uit deze fiscale hiërarchie (zie onderstaande tabel) mogen dus niet verward worden met de bedragen uit de vermogenshiërarchie uit bovenstaande tabel, waarin de bedragen wel het werkelijk geschatte bezit vertegenwoordigen. Ook moet men er rekening mee houden dat de laagste sociale klassen, de paupers, in deze verplichte lening niet werden opgenomen. Dat betekent dat de laagst getaxeerden tot de stedelijke middengroepen moeten worden gerekend¹¹⁰.

Slechts 16% van de leden van Mariën Theeren wordt vermeld in de verplichte lening van 1492-1493. Voor 38 personen konden we ondubbelzinnig een betaald bedrag vastleggen¹¹¹.

De leden van Mariën Theeren ingedeeld volgens de fiscale klassen uit de verplichte lening 1492-1493

Fiscale klassen ¹¹²	Verplichte lening 1492-1493		
		%	alg. % ¹¹³
- 120	26	68,4	67
120 - 240	8	21	19,8
241 - 480	3	7,9	8
481 - 1200	1	2,6	3,7
+ 1201	0	0	1,4
TOTAAL	38	99,9	99,9

Er is een opvallende overeenkomst tussen de vermogenshiërarchie voor de hele stad en die van de leden van Mariën Theeren die meebetaalden in de verplichte lening. De leden van de kamer behoorden wel nog iets meer tot de twee laagst getaxeerde groepen en duidelijk minder tot de twee hoogst getaxeerde groepen. De beperkte groep die meebetaalde in de verplichte lening moet dus vooral tot de fiscale middenklasse worden gerekend¹¹⁴.

¹¹⁰ Boone e.a., *Immobilienmarkt*, pp. 105-16.

¹¹¹ Uiteraard waren er ook dit maal erg veel homoniemen. Het voordeel was dat de verschillende bedragen bij de verschillende mogelijke identificaties meestal tot één fiscale categorie konden worden herleid. Enkel als dat niet het geval was hebben we de bedragen niet meegerekend.

¹¹² Uitgedrukt in deniers groten Vlaams.

¹¹³ Zie Boone e.a., *Immobilienmarkt*, p. 108.

¹¹⁴ Vergelijk met het afwijkend (hoger) fiscaal profiel van de bewoners en eigenaars van de huizen rond de Sint-Michielskerk; Derycke, L., *De Sint-Michielswijk in Gent (1480-1520), een sociaal topografische reconstructie*. Gent 1999, pp. 78-83.

Politieke mandaten

Een andere manier om de sociale status van de leden te meten is na te gaan in welke mate de leden politiek actief waren op het niveau van de stad (als schepen, overdeken van de neringen of weverij, heren- of stedekiezer)¹¹⁵. Hier stelt zich het probleem van de identificatie erg scherp. Individuen uit de te onderzoeken populatie kunnen bij gebrek aan bijkomende identificatiegegevens immers gemakkelijk verward worden met hun machtigere, politiek actieve naamgenoten, waarvoor de gegevens uiteraard veel talrijker voorhanden zijn. Daarom moeten de cijfers die hierna volgen als absolute maxima worden aanzien.

Twintig van de leden van Mariën Theeren hebben vermoedelijk een of meer politieke mandaten vervuld tussen 1450 en 1510, dat is een kleine 8% van het totale aantal mannelijke leden. Dat cijfer krijgt iets meer reliëf door de vergelijking met de politieke participatie in dezelfde periode in een goed onderzochte stadswijk, met name de wijk rond de Sint-Michielskerk (1480-1520). Van alle mannelijke huiseigenaars en -bewoners was iets minder dan 20% minstens eenmaal actief in de stedelijke politiek, bij de huisbewoners bedroeg het percentage zelfs 25%. Het mag duidelijk zijn dat enkele straten uit deze wijk bijzonder rijk en prestigieus waren, wat de hoge participatiegraad verklaart¹¹⁶. Het percentage voor Mariën Theeren lijkt dus behoorlijk, maar zeker niet overweldigend. Dat idee wordt nog versterkt door de vaststelling dat voor of in 1484, het moment dat de eerste ledenlijst werd afgesloten, nog maar 4% van de mannelijke leden van de rederijderskamer een politiek mandaat had vervuld.

De Gentse schepenen oefenden in de vijftiende eeuw gemiddeld 3,3 schepenmandaten uit. Als we de volledige politieke carrières van de leden van Mariën Theeren bekijken komen we aan het lagere cijfer van 2,3 schepenfuncties. Toch moet hieraan niet zoveel belang worden gehecht, aangezien de politieke crisissen van het laatste kwart van de vijftiende eeuw, vooral dan in de jaren 1470 en 1480, zorgden voor een hoger mutatie ritme in de schepenbanken, met andere woorden: het was een tijd van komen en gaan van schepenen. Welke functie men in de schepenbanken bekleedde speelde wel een rol: een plaatsje in de meer honorifieke keure genoot meer prestige dan een zitje in de gedele en er was ook een rangorde in de banken zelf¹¹⁷. Bij de politiek actieve leden van Mariën Theeren was er een evenredige spreiding tussen de banken van de

¹¹⁵ Blockmans, 'Het wisselingsproces', pp. 76-77.

¹¹⁶ Derycke, *De Sint-Michielswijk*, p. 60.

¹¹⁷ Blockmans, 'Het wisselingsproces', pp. 78-88.

keure en van de gedele, maar het is wel opvallend dat er slechts een beperkt aantal hogere functies binnen de banken werd bekleed¹¹⁸.

Enkele Gentse politieke figuren, zoals Jan de Brauwere en Denijs vander Sare, genoten de status van erfachtig of geprivilegieerd lid. Of zij louter beschermheren waren of ook actief deelnamen aan de activiteiten is niet duidelijk. Het is wel significant dat geen enkele van de bekende bestuursleden van de kamer een politiek mandaat heeft uitgeoefend. Mariën Theeren had dus wel banden met de Gentse politieke wereld, maar kan niet worden gezien als louter een emanatie van de ambities van de lokale politieke elite¹¹⁹.

Pachters en leveranciers

De sociale achtergrond van de leden van Mariën Theeren kan nader bepaald worden door na te gaan in welke mate zij behoorden tot de economische elite van pachters-ontvangers van de inkomsten uit de indirecte belastingen en uit het stedelijke domein en van leveranciers van goederen aan de stad¹²⁰. Opnieuw moet worden opgemerkt dat de cijfers die hierna volgen maxima zijn.

Zestien leden kunnen worden geïdentificeerd als pachters of ontvangers, dat is 6% van de mannelijke leden¹²¹. 4% was voor of in 1484 actief als pachter. De meeste traden slechts een beperkt aantal keer als pachter op, slechts 3 personen (1/5) namen meer dan 3 pachtfuncties op zich¹²². Absolute uitschieter was Lievin vanden Bossche met een totaal pachtbedrag van 753524 gr., waarmee hij een plaatsje veroverde bij de beperkte elite onder de pachters zelf¹²³. Minder dan 20% van de pachters-ontvangers was ook politiek actief. Dat is beduidend lager dan de ruime 25% die Marc Boone berekende voor de totale

¹¹⁸ Twee tweede schepenen van de keure (volgend op de voorschepen en de eerste schepen) en een tweede schepen van gedele (volgend op de voorschepen en de eerste schepen).

¹¹⁹ In tegenstelling tot bijvoorbeeld de Gentse Sint-Jorisgilde; Boone, *Gent*, pp. 114-18; Arnade, P., *Realms of Ritual. Burgundian Ceremony and Civic Life in Late Medieval Ghent*. Ithaca/London 1996, pp. 65-94.

¹²⁰ Boone, M., 'Triomferend privé-initiatief versus haperend overheidsop treden? Over pachters van indirecte belastingen in laatmiddeleeuwse steden', *Tijdschrift voor sociale geschiedenis*, 15 (1989), pp. 122 en 130-31.

¹²¹ Als men daar de groep bijtelt die enkel als insteller of verhoger van de pachtprijs oprad, komt men aan een totaal van 25 personen, of 10% van de mannelijke leden. Zie voor de ingewikkelde procedure van de verpachting: Boone, 'Triomferend privé-initiatief', pp. 117-22.

¹²² Lievin vanden Bossche (11 pachtfuncties, 1 pachtfunctie in regie), Jan vanden Kerchove (7 pachtfuncties) en Jan de Meyere (5 pachtfuncties). De echtgenoot van Jehanne tSchoemakers, Jan Cakaert, was 4 maal pachter.

¹²³ Boone, 'Triomferend privé-initiatief', p. 125 en 129.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

groep ontvangers uit de eerste helft van de vijftiende eeuw¹²⁴. Vijfentwintig leden van Mariën Theeren waren ook actief als leverancier van goederen aan de stad, dat is 10% van alle mannen uit de kamer. 5% had ook al voor of in 1484 leveringen gedaan aan de stad. De meeste leverden slechts enkele malen. Uitzonderingen waren Joos vander Sare, die herhaaldelijk kalk leverde, en Willem vander Beke, die gedurende meer dan twintig jaar de stad van wieden voor kaarsen voorzag.

Een vijfde van de leveranciers was ook een of meerdere malen als pachter actief. Een derde nam een of meer schepenmandaten waar. In enkele gevallen kon een duidelijke relatie met de beroepsactiviteiten worden vastgesteld. De lijndraaier Jacob Heyns leverde basten en koorden, de boutmaker Jan Melis wapens en munitie en de kastelein van de keure Lievin Tijncke voorzag de schepenen van de nodige mondvoorraad. Een belangrijke vraag is ook of er een verband was tussen de leveringen aan de stad en de publieke rederijkersactiviteiten¹²⁵. De twee belangrijkste categorieën van geleverde goederen door de leden van Mariën Theeren waren enerzijds stoffen (vooral laken) en anderzijds wapens en munitie. Die laatste, weinig retorische categorie moet in verband worden gebracht met de voortdurende oorlogstoestand waarin de stad tijdens de opstanden tegen Maximiliaan van Oostenrijk verkeerde. In het geval van de stoffen ging het echter vooral om gekleurd laken, dat net zo goed voor feestelijke als voor militaire doeleinden kon worden gebruikt. Slechts een van de vijftien bekende bestuursleden van de kamer leverde goederen aan de stad (Jan van Laerbeke). In zijn geval ging het om een levering van metalen pannen voor een brug en bouwmaterialen, producten die los stonden van eventuele rederijkersactiviteiten.

4. Conclusie

De laatste jaren is heel wat onderzoek verricht naar de rederijkerscultuur in brede zin, dus niet enkel naar de bekende rederijkers van wie literair werk is overgeleverd maar ook naar de grote groep voor wie het lidmaatschap van een rederijkerskamer vaak niet meer betekende dan een zinvolle vrijetijdsbesteding of een investering (via de doodschuld) in het eigen zielenheil. In het geval van Mariën Theeren kan er niet aan getwijfeld worden dat slechts een

¹²⁴ Boone, 'Triomferend privé-initiatief', p. 127. Laurence Derycke kwam tot de vaststelling dat van de huisbewoners en -eigenaars van de wijk rond de Sint-Michielskerk (1480-1520) zo'n 8% als pachter-ontvanger actief was, maar dat meer dan de helft daarvan ook politiek actief was; Derycke, *De Sint-Michielswijk*, p. 71.

¹²⁵ In de eerste helft van de vijftiende eeuw investeerde de stad jaarlijks zo'n 10 à 15% van haar budget in feesten en processies; Boone, *M. Geld en macht. De Gentse stadsfinanciën en de Bourgondische staatsvorming (1384-1453)*. Gent 1990, pp. 94-95.

beperkt deel van de 285 leden die zich lieten inschrijven in de periode 1478-1484 een actieve rol gespeeld heeft als bestuurslid, factor of acteur. Toch is het belangrijk inzicht te krijgen in het sociale profiel van de brede groep waarbinnen een rederijderskamer in de late vijftiende eeuw rekruteerde. Dit kan het buitengewone succes van de rederijderscultuur in de vijftiende- en zestiende-eeuwse Nederlanden mee helpen verklaren. In geen enkele andere regio kenden literaire corporaties immers een dergelijk grote verspreiding¹²⁶.

Toch moeten enkele kanttekeningen worden geplaatst bij de mogelijkheden en beperkingen van prosopografisch onderzoek naar de ledenbestanden van vroegmiddeleeuwse en vroegmoderne vrijwillige verenigingen zoals religieuze broederschappen, schuttersgilden en rederijderskamers. Een optekening in het ledenboek kan niet zomaar gelijkgesteld worden met een actief lidmaatschap en dus met een volledige identificatie met de culturele doelstellingen van de vereniging in kwestie. Bovendien zijn de leden, vooral als ze niet tot de elites behoren, vaak moeilijk met zekerheid te identificeren in andere bronnen. Daarom is het noodzakelijk om in de eerste plaats de ledenlijsten zelf aan een kritische analyse te onderwerpen. In deze bijdrage was de ledenlijst van Mariën Theeren met betrekking tot de jaren 1478-1484 voorwerp van een dergelijke analyse. Enerzijds gaat het om een bijzondere bron omdat het de oudst overgeleverde ledenlijst van een rederijderskamer betreft. Anderzijds moet opgemerkt worden dat Mariën Theeren in alle opzichten een 'doorsnee' rederijderskamer was, die noch in cultureel noch in politiek opzicht een voortrekkersrol heeft gespeeld.

De leden van Mariën Theeren werden uit brede lagen van de Gentse bevolking gerekruteerd: het ging om mannen en vrouwen, leken en geestelijken. De onderlaag van de bevolking was niet vertegenwoordigd, maar Mariën Theeren was evenmin een verzamelplaats van de lokale politieke elite. Het merendeel van de leden behoorde tot de sociale middengroepen. De beperkte gegevens duiden aan dat het in socioprofessioneel opzicht vooral ging om mensen uit ambachtelijke sectoren als textiel, kleding, detailhandel en leder en pels. Zij konden zich vanuit hun professionele en intellectuele achtergrond goed vinden in de culturele praktijken van een rederijderskamer. De meest opvallende gemene deler was echter de Sint-Jacobsparochie. Mariën Theeren was gehuisvest in de Sint-Jacobskerk en dat was voor vele parochianen, die op zoek waren naar extra devotionele weldaden en misschien ook naar een eerbaar en stichtend tijdverdrijf, wellicht de voornaamste motivatie om zich te laten optekenen in het ledenboek van de kamer.

¹²⁶ Van Bruaene, A.-L., "A wonderfull tryumfe, for the wyning of a pryse": Guilds, Ritual, Theater, and the Urban Network in the Southern Low Countries, ca. 1450-1650', *Renaissance Quarterly*, 59 (2006), pp. 398-99.

Bijlage 1: de ledenlijst van Mariën Theeren (1478-1484)

bron: Archief Sint-Jacobskerk Gent, nr. 1472

ma= echtgenote van

f.= zoon van

*: is opgenomen in het prosopografische databestand

(*): gegevens over echtgenoot zijn opgenomen in het prosopografische databestand

Naam	Voornaam	Prefix	Alias	Suffix	Titel	Socioprofessionele status	Andere gegevens in bron	Folio	
Abeele	Augustijn	vanden						7r	
Ackere	Philips	vanden						29r	*
Asselt	Pieter	vander						29r	
Backere	Jacop	de				<i>coc van mijnen heere van Ravestein</i>		15v	*
Baers	Gheeraert							39r	*
Baert	Fransoys				<i>her</i>			38r	
Bake	Joos	de						15v	*
Balghere	Louis	de						20r	*
Bauwins	Jooris							15v	*
Beelinc	Lievin							20r	*
Beer	Jan	de			<i>her</i>	<i>presbiter</i>		15r	*
Beke	Joos	vander						15v	*
Beke	Willem	vander						36r	*
Bels	Jan	de		<i>f. Thomaes</i>				15v	
Berghe	Pieter	vanden				<i>haudcleedercoopere</i>		29r	*
Bernage	Jacop							15v	
Bier	Lievin							20r	*
Biestman	Anthonis							7r	*
Bijl	Jan				<i>her</i>			15r	*

Bloume	Jan							15r	*
Boelaer	Jan	van				<i>zwartledertauwere</i>		15r	*
Boele	Jacop					<i>cupere</i>		15v	*
Boene	Adriaen					<i>backere</i>	<i>ter doot</i>	7r	
Bollaert	Andries							7r	
Bossche	Lievin	vanden				<i>meerssenier</i>		20r	*
Bost	Jan	van						15r	
Brabant	Adriaen	van						7r	
Braem	Lievin			<i>f. Daneels</i>				20r	*
Brakelman	Pieter				<i>broeder</i>	<i>Religieus in St. Janshuus</i>		29r	
Brauwere	Cornelis	de						10r	
Brauwere	Jan	de					<i>eervachtig</i>	15r & 44r	*
Brune	Lievin	de				<i>zwartledertauwere</i>		20r	*
Bruusch	Lauwereyns							20r	
Buc	Gillis	de				<i>sceppere</i>		39r	*
Buerch	Gillis	vander				<i>temmerman</i>		39r	*
Buerch	Pieter	vander				<i>barbiërs</i>		29r	*
Caesman	Joos							15v	*
Caneghem	Gheerolf	van				<i>meerssenier</i>		39r	*
Caubraecx	Katheline		<i>ma Jooris Bauwins</i>					15v	(*)
Clerc	Jan	de						15r	*
Clerc	Pieter	de						29r	*
Clerc	Segher	de						33r	
Coc	Louis	de						20r	
Coene	Willem	de				<i>spellemakere</i>		36r	*
Colins	Lisbette			<i>ma heer van Weeres</i>	<i>mijn vrouwe</i>		<i>eervachtig</i>	44r	*
Commere	Ghiselbrecht	de				<i>smet</i>		39r	
Commere	Jan	de				<i>smet</i>		15r	*
Coninc	Justaes	de						15v	
Coolman	Willem			<i>f. Willems</i>		<i>temmerman</i>		36r	*
Cop	Race	de						32r	*

Coppinjans	Gheertruid							39r	
Criekenbuersch	Jan							15v	*
Crombrughe	Andries	van			<i>meester</i>			7r	*
Crooc	Pauwels	de			<i>her</i>			29r	*
Crop	Jan	de				<i>scrijnwerckere</i>		15r	*
Crucen	Arent	vander						7r	*
Crucen	Gillis	vander						39r	*
Cupere	Jan	de						15r	*
Damme	Joos	vanden						15v	
Damme	Lievine	vanden		<i>ma Gheerolf van Caneghem</i>			20r	(*)	
Deckere	Jacop	de						15v	*
Denijs	Jan					<i>backere</i>		15r	
Dhooghe	Jan							15r	*
Dhooghe	Pieter				<i>meester</i>	<i>presbiter</i>		29r	
Diericx	Boudin							9r	*
Diericx	Philips							29r	*
Dijstat	Lievin	vander						20r	
Doosterlinc	Joos							15v	
Dorpe	Adriaen	vanden				<i>poortere</i>	<i>ter doot 10 s.gr.</i>	7r	
Dreelinc	Kerstiaen							19r	*
Drivere	Claeys	de						10r	*
Drivere	Pieter	de				<i>backere</i>	<i>ter doot 13 gr.</i>	29r	
Duerbrouc	Willem	van						36r	
Fierins	Lievin							20r	*
Fiers	Pieter						<i>eervachtig, heeft hem ghestelt ter doot te 3 s.gr. ende te zijnen beste habijte dat achter hem blijven zal</i>	44r	*
Gheerolf	Adriaen							7r	
Gheerolf	Joos				<i>her</i>			15r	*
Ghijs	Joos					<i>trompere</i>		15v	

Ghiselins	Heindric							26r	*
Ghistele	Cornelis	van			<i>her</i>	<i>Religieus ende proost in 't clooster van Sente Nyclaëus bij Vuerne</i>		10r	
Ghoore	Lievin	vanden						20r	*
Ghurttebeke	Gillis					<i>veeruwere</i>	<i>ter doot</i>	39r	*
Gillis	Beatrice			<i>ma Anthonis Biestmans</i>				9r	(*)
Goedinghen	Robbeert	van						32r	*
Goemans	Katheline			<i>ma Jacop Utenberghe</i>			<i>eervachtig</i>	44r	(*)
Goethals	Boudin							9r	*
Goutiers	Paesschier							29r	*
Grave	Jan	de				<i>brauwere</i>		15r	*
Groote	Jan	de					<i>eervachtig</i>	44r	*
Groote	Peter	de						29r	*
Haenbec	Jan				<i>her</i>			15r	
Haestrijcke	Roelant	van						32r	*
Haghen	Lievin	vander				<i>drapenier</i>		20r	*
Hamme	Pieter	vanden			<i>her</i>			29r	
Hauwe	Jan							15r	*
Hauweghem	Jan	van						15v	*
Hecke	Jan	vanden			<i>her</i>	<i>presbiter</i>		15v	*
Heeckelvelde	Lievin	van				<i>goudsmet</i>		20r	
Heghelsem	Jan	van						15r	
Helegheer	Lievin							20r	*
Hellin	Willem							36r	
Herde	Adriaen	d'				<i>scoemakere</i>		7r	
Hert	Lievin	de				<i>meerssenier</i>		20r	*
Hessche	Jan	vanden						15r	*
Heyden	Pieter	vander						29r	*
Heyden	Willem	vander			<i>her</i>	<i>presbiter</i>		36r	
Heylinc	Lievin				<i>her</i>		<i>ter doot</i>	20r	*

Heyns	Jacop				<i>lijndraeyere</i>		15v	*
Hueribloc	Jan				<i>keersghiere</i>		15r	*
Hueribloc	Pieter			<i>f. Raymonts</i>			29r	*
Hullebrouc	Lievine	van					20r	
Hulse	Lievin	van					20r	*
Hulze	Dieric	vanden					13r	*
Hulze	Lievin	vanden		<i>f. Jans</i>			20r	*
Huuchem	Adriaen	van					7r	*
Jacops	Jacop						15v	
Jans	Pieter				<i>meerssenier</i>		29r	*
Kerchove	Jan	vanden	<i>al. Ghenouchte</i>				15r	*
Ketele	Jacop						15r	*
Keteleere	Jan	de					15r	*
Kethulle	Joozijne	vanden		<i>ma Lievin Tijncx</i>			15v	*
Keystere	Lievin	de				<i>eervachtig</i>	20r & 44r	*
Knurre	Jan	de					15r	*
Knuts	Fransoys	de					38r	*
Knuts	Willem	de					36r	*
Laerbeke	Jan	van				<i>eervachtig</i>	15r & 44r	*
Landuut	Daneel	van		<i>f. Daneels</i>	<i>brauwere</i>		13r	*
Leeu	Pieter	de					29r	*
Leyen	Lievin	vander					20r	*
Leyen	Roegier	vander					32r	
Leyns	Jan	van					15r	*
Libbe	Pieter						29r	*
Liefghetal	Symon						33r	
Lievins	Cornelis					<i>eervachtig</i>	44r	*
Lievins	Jan			<i>her</i>	<i>presbiter</i>		15r	
Loeys	Jacop						15v	
Loo	Adriaen	van					7r	*
Loosvelt	Jan	van			<i>zwartledertauwere</i>		15r	*

Loosvelt	Lauwereyns	van					20r	*
Loovaert	Kerstoffels						19r	*
Looze	Loey	de					20r	*
Luucx	Gheeraert						39r	*
Maerscalc	Adriaen				<i>lammerwerckere</i>	<i>ter doot</i>	7r	*
Maes	Joos						15v	
Man	Joos	de					15v	
Man	Olivier	de					27r	*
Mannaert	Gillis					<i>eervachtig</i>	44r	*
Martins	Margriete			<i>ma Willem de Coene</i>			36r	(*)
Matte	Jan						15r	*
Matthijs	Jacop						15r	*
Meere	Jan	vander		<i>f. Andries</i>	<i>wullewevere</i>		15v	*
Meere	Jan	vander					15r	*
Meere	Kerstiaen	vander			<i>hooremakere</i>		19r	*
Meersch	Margriete	vander					23r	
Melis	Jan						15r	*
Melis	Willem						36r	
Mets	Cornelis	de			<i>plattijnmakere</i>	<i>ter doot 2 s.gr.</i>	10r	
Meyere	Jan	de			<i>tappijchier van onzen prinche</i>		15r	*
Mielbeke	Jan	van					15r	*
Mol	Jan	de					15r	*
Mollins	Amelberghe				<i>grauwwerker</i>		7r	
Mossevelt	Jan	van			<i>wullewevere</i>		15r	*
Muelebrouc	Lyoen	van			<i>droochscheerere</i>		20r	
Muelenbroec	Lievin	van					20r	
Muerinc	Gommaer						39r	*
Neyts	Clays					<i>eervachtig</i>	44r	*
Nieulande	Heindric	vanden			<i>haudcleercoopere</i>		26r	*
Nieulande	Philips	vanden		<i>meester</i>	<i>surgien</i>	<i>ter doot 4 s.gr.</i>	29r	*

Nieulande	Pieter	vanden			<i>meester</i>	<i>surgien</i>	<i>ter doot 5 s.gr.</i>	29r	*
Nokerstocke	Segher	vanden						33r	
Onghena	Jan	<i>riemakere</i>						15r	*
Pauwels	Weyn							36r	
Pilaet	Willem					<i>cupere</i>		36r	*
Plancke	Jan	vander			<i>her</i>	<i>presbiter</i>		15r	*
Plucrooze	Gillis							39r	*
Poortier	Jan					<i>tappijchtier van onzen prinche</i>		15r	*
Poucke	Cornelis	van				<i>wullenwevere</i>	<i>ter doot 2 s.gr.</i>	10r	
Poucstrate	Jan							15v	*
Prioor	Willem							36r	
Provijn	Virgilius					<i>barbier</i>		36r	
Puttem	Jan	van				<i>crudenier</i>		15r	*
Pyæt	Jooris							15v	
Ra	Claeys	vander						10r	*
Rabaut	Pieter					<i>eervachtig</i>		44r	*
Rabauts	Agneese					<i>draeysterigghe</i>		7r	
Raes	Pieter			<i>f. Jans</i>				29r	*
Rages	Olivier							27r	*
Rijckaertvoorde	Rufelaert	van						32r	*
Rogiers	Jan					<i>riemakere</i>		15r	*
Rommelins	Pieter				<i>her</i>	<i>canuenc en cantere van Zuburch</i>		29r	
Roothaze	Lievin				<i>meester</i>	<i>predicheere</i>	<i>zijn dootghelt betaelt: 2 s.gr.</i>	20r	
Roovere	Jacop	de						15v	*
Roovere	Joos	de						15v	
Rouc	Jan	de						15r	*
Sanders	Jacop			<i>f. Jacops</i>				15v	
Sanders	Joos			<i>f. Jacops</i>				15v	
Sare	Denijs	vander					<i>eervachtig</i>	44r	*
Sare	Joos	vander						15v	*

Scalin	Claeys							10r	
sCosters	Marie							23r	
sCosters	Marie				<i>de jonghe</i>			23r	
Screvele	Race	de						32r	
sDolen	Margriete							23r	
Seerscamp	Jan	van				<i>sceppere</i>	<i>ter doot</i>	15r	*
Serweytins	Jacop							15v	
Serweytins	Lievin							20r	
Seys	Augustijn					<i>sceppere</i>		7r	*
Seys	Augustijn					<i>scildere</i>		7r	
Seys	Jan				<i>f. Jooris</i>	<i>rootveerwre</i>	<i>ter doot</i>	15r	*
sGhiers	Jehanne				<i>ma Goossin vanden Vivere</i>			15v	(*)
Sluus	Jan	vander				<i>riemakere</i>		15r	*
Smet	Cornelis	de				<i>beeldesnidere</i>		10r	*
Sneevinc	Jacop							15v	
Sneevinc	Jan							15v	
Sneevinc	Loey							20r	
Soluwier	Jan							15r	*
Sowele	Pieter				<i>her</i>			29r	*
Sowele	Willem							36r	
Spiegelman	Jan							15r	*
Spiere	Barbele	vander						9r	
Spiere	Joos	vander				<i>clerc van den bloeden binnen Ghend</i>		15v	*
Spiere	Lievin	vander						20r	*
Spierinc	Jan					<i>verlichtere</i>		15r	*
Spigghe	Jan				<i>her</i>	<i>presbiter</i>		15v	*
Spigghe	Jooris							15v	*
Spoore	Jan	vander					<i>wonende tAndwerpen</i>	15v	
Stalins	Gillis					<i>scoemakere</i>		39r	*
Stalpaert	Willem							36r	

Steelant	Heleene	van		<i>ma Jacop Sanders</i>	<i>juffr.</i>			26r	
Steenhuuse	Gillis	van						39r	*
Steenwerpere	Joos	de			<i>her</i>			15r	*
Stichelen	Jan	vander						15v	*
Stoet	Cornelis	vander				<i>meerssenier</i>		10r	*
Stoet	Jan	vander				<i>plattijnmakere</i>		15v	*
Stoet	Margriete	vander			<i>juff.</i>	<i>religieuse in St. Janshuus</i>		23r	
Stoovere	Jan	de						15r	*
Stoovere	Lievin	de						20r	*
Streke	Jacop	vander						15v	
Stuvaert	Lievin					<i>archier van onzen prinche</i>		20r	
Tierins	Gillis							39r	
Tijncke	Lievin						<i>eervachtig</i>	20r & 44r	*
tSchoemakers	Jehanne			<i>ma Jan Cakaert</i>				15v	(*)
tsCosters	Jehanne							15v	
tSuttere	Lievin					<i>crudenier</i>		20r	*
Turcke	Lievin	van						20r	
Utenberghe	Jacop						<i>eervachtig</i>	44r	*
Valcke	Jan					<i>brauwere</i>		15r	*
Vallegate	Jan	vanden				<i>verlichtere ende boucscrivere</i>	<i>eervachtig</i>	15r	
Vetter	Lievin	de						20r	*
Vitse	Matthijs					<i>cooremeter</i>		23r	
Vivere	Lauwereyns	vanden						20r	*
Vlieghe	Jan	de						15r	
Vos	Willem	de				<i>scrijnwerckere</i>		36r	*
Vos	Willem	de				<i>voldere</i>		36r	*
Vrancx	Heindric							26r	*
Walcman	Pieter							29r	
Walderman	Pieter					<i>voldere</i>		29r	
Wale	Willem	de				<i>blauwere</i>		36r	
Walle	Jacop	vanden			<i>her</i>			15r	

Wasselin	Jan							15r	*
Watermale	Claeys	van	<i>al. Zoetins</i>					10r	
Watermale	Pieter	van	<i>al. Zoetins</i>				<i>ter doot 2 s.gr.</i>	29r	
Wayenberghe	Pieter	van						29r	*
Webbegaerne	Jan							15r	
Weehaghen	Jan	vander						15r	
Weghe	Jan	vander						15r	*
Westrem	Lievin	van						20r	*
Willaert	Jan			<i>f. Pieters</i>			<i>ter doot</i>	15r	*
Witte	Pieter	de		<i>f. Jans</i>				29r	*
Wulf	Anthonis	de						7r	*
Wyts	Jan					<i>meerssenier</i>		15r	*
Yseghem	Race	van						32r	
Zaghene	Martin	de						23r	*
Zeelandere	Jan	de				<i>caescoopere</i>		15v	*
Zeghers	Gillis							39r	*
Zijpen	Willem	vander		<i>f. mer Gwijts, ruddere</i>		<i>poortere</i>		36r	*
	Adonct							7r	
	Margriete			<i>ma Symoen van Vlaendren</i>				23r	(*)
	Margriete			<i>ma Gommaer Muerinc</i>				39r	(*)
	Margriete						<i>eervachtig</i>	44r	
	Marie			<i>ma Kerstoffels Loovaert</i>				19r	(*)
	Martin							23r	
	Wouter					<i>meester</i>		36r	
				<i>ma Jan vander Weeghe</i>				15r	(*)
				<i>ma Gheerolf van Caneghem</i>			39r	(*)	

Bijlage 2: prosopografisch databestand met betrekking tot de leden van Mariën Theeren (1478-1484)

Dit databestand dient te worden geraadpleegd in combinatie met de ledenlijst van Mariën Theeren (bijlage 1). In deze ledenlijst wordt in de meest rechtse kolom met een * aangegeven of er informatie over een bepaald lid te vinden is in onderstaand databestand. In het geval dat voor een vrouwelijk lid enkel informatie gevonden is over haar echtgenoot, wordt dit aangegeven met een (*). Indien de echtgenoot zelf lid was, wordt telkens naar zijn lemma verwezen, indien hij geen lid was is de informatie onder de naam van de vrouw zelf opgenomen.

De gegevens in dit databestand zijn gebaseerd op een aantal bestaande databestanden en uitgegeven bronnen met betrekking tot het laatmiddeleeuwse Gent. Enkel de informatie met betrekking tot de periode 1450-1510 werd in rekening genomen.

Indien de bijkomende informatie uit de ledenlijst (alias, suffix, titel, socio-professionele status) ook in de geraadpleegde databestanden en bronnen werd aangetroffen, wordt dat steeds aangegeven. Indien de schrijfwijze van de naam in de geraadpleegde databestanden aanzienlijk afwijkt van die in de ledenlijst, wordt dat eveneens aangegeven.

Geraadpleegde databestanden en uitgegeven bronnen (zie ook bijlage 3)

- Elektronisch databestand ambachten (1476-1485) (Inge Schoups): bontwerkers, brouwers, goud- en zilversmeden, houtbrekers, huidenvetters, meerseniers, metselaars, scheppers, schilders, smeden, tapijtwevers, tijdwevers, timmerlieden, tinnenpotgieters, vleeshouwers, volders, wijnmeters en witledertouwers
- Elektronisch databestand deelnemers krijgsexpeditie van de Vlamingen naar Pont d'Espierre (1477) (Inge Schoups): het gaat om de leden van de poorterij, de neringen en de weverij die teveel soldij hadden ontvangen en de leden van het weversambacht en de afhankelijke neringen die vergoed werden voor hun prestaties
- Elektronisch databestand politieke mandaten (1379-1510) (Machteld van den Noortgate en Inge Schoups): overdekens van de neringen en de weverij, schepenen van de keure en van gedele, stedekiezers en herenkiezers
- Elektronisch databestand leveranciers van goederen aan de stad (1460-1504) (Inge Schoups)
- Elektronisch databestand pachters van de indirecte belastingen, met aspirantpachters en vennoten (1380-1504) (Machteld van den Noortgate en Inge Schoups)
- Blockmans, W., 'De vermogensstructuur in de St.-Jakobsparochie te Gent in 1492-1494', in: W. Blockmans e.a., *Studiën betreffende de sociale*

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

structuren te Brugge, Gent en Kortrijk in de 14e en 15e eeuw. Standen en Landen 63. Kortrijk/Heule 1973, pp. 141-98.

- Boone, M., 'De Gentse verplichte lening van 1492-93', *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 147 (1981), pp. 247-305.
- Boone, M., *Sociale structuren te Gent op het einde van de 15e eeuw. Onuitgegeven licentiaatverhandeling*, Gent 1977.
- Derycke, L., *Reconstructie van de middeleeuwse sociale realiteit in een Gentse stadswijk: het gebied rond de Sint-Michielskerk begrensd door de Leie, de vroegere Houtlei en de Sint-Michielsstraat, 1480-1520. Onuitgegeven licentiaatverhandeling. Deel 2*, Gent 1998.
- Dumon, M., *Verkoop en berenting van huizen te Gent op basis van de schepenregisters van de keure, 1493-1503. Een bijdrage tot de kennis van de socio-economische structuren van de stad. Onuitgegeven licentiaatverhandeling. Deel 2*, Gent 1978.
- Reusens, B., *Verkoop en berenting van huizen te Gent op basis van de schepenregisters, 1483-1493. Een bijdrage tot de kennis van de socio-economische structuren van de stad. Onuitgegeven licentiaatverhandeling. Deel 2*, Gent 1977.

Ackere, Filips vanden

Leveringen aan de stad

1484: metalen pannen

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Wolfsteeg, globaal belastbaar bezit: 288 gr.

Backere, Jacob de, kok van de heer van Ravestein

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Nieuwpoort, globaal belastbaar bezit: 120 gr.

Baers, Geraard

Functie in Mariën Theeren

Proviseerder in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

Socioprofessionele status

1485: meerseniër (*Wasse*)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 480 gr. (HR 1632, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Bake, Joos de

Socioprofessionele status

– 1485: meerseniër (*Maert*)

– Krijgsexpeditie 1477: lid van het weversambacht of afhankelijke nerin-

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

gen, wijk 'van der Gracht'

- 1479-1481: secretaris van gedele

Politieke mandaten

- 1478: 7^e schepen van gedele
- 1484: 8^e schepen van gedele
- 1487 (november): 7^e schepen van gedele
- f. Jacob, 1490: 9^e schepen van de keure

Leveringen aan de stad

- 1483: laken (wit snijlaken)
- 1490: laken (groen laken)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 360 gr. (HR 912, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Eigendom en renten in Sint-Katelijnestraat, leegstaand pand in Baudelostraat-Vest, globaal belastbaar bezit: 675 gr.

Verplichte lening 1492-1493

Ottogracht/Vrijdagmarkt, 160 gr.

Balghere, Louis de

Leveringen aan de stad

1483: wapens en munitie (sulfer)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 240 gr. (H 264, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)

Bauwins, Joris (echtgenote Katheline Caubraecx was ook lid)

Socioprofessionele status

1493-1494: secretaris van gedele

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 336 gr. (HR 2208, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)

Sint-Michielswijk 1480-1520

f. meester Pieter, 1498-1503: eigenaar en misschien bewoner huis in Drabstraat

Beelinc, Lievin

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Nieuwpoort, globaal belastbaar bezit: 120 gr.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Beer, Jan de, heer, priester

Socioprofessionele status

1494, 1497, 1500: priester, transacties in de Onderstraat en aan 't Pas

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Heer, belasting: 0 gr. (H 360, opperkoningstavel Maerc de Smet)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Priester, huurt in Varkensmarkt, globaal belastbaar bezit: 312 gr.

Beke, Joos vander

Socioprofessionele status

- f. Gillis, 1466: brouwer, vrij meesterskind
- f.. Gillis, 1495: brouwer, koopt brouwerij bij Voldershuis, hoek Zakbroedersstraat
- 1500, 1501, 1503: brouwer, transacties in de Zakbroedersstraat en Contestast
- f. Reynout, 1485: meersnier (*Maert*)¹
- 1481: gezworene barbiers
- 1484: gezworene barbiers
- 1486: barbier, transactie 'Over Schepenhuis van Gedele'
- 1494: barbier

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Koningstraat, enkel bij gezinsbelasting (betaalt niets)

Forfaitaire belasting 1491-1492

12 gr.

Verplichte lening 1492-1493

- Veldstraat/Bennesteeg, 60 gr. terugbetaald
- 80 gr.
- Burgstraat/Sanderswal, 80 gr., terugbetaald
- 120 gr.

Beke, Willem vander

Socioprofessionele status

- f. Johannes, 1466: brouwer, vrij meesterskind
- f. Willem, 1466: brouwer, vrij meesterskind
- f. Kristiaan, 1470: brouwer, vrij meesterskind
- f. Krispiaan, 1483: brouwer, vrij meester

¹ Zie ook Van der Hallen, E., 'Het Gentse meerseniersambacht (1305-1540)', *HMGOG*, 31 (1977), p. 120.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

- 1486: brouwer, gezworene brouwers
- 1484, 1486, 1489, 1490, 1491: brouwer, transacties in Seymanstraat (brouwerij), Einde Schipgracht, Houtbriel en Schipgracht
- 1494, 1500, 1501, 1502: brouwer, transacties aan Rode Torre, Mude en Voorhoofde op Mude (brouwerij)

Leveringen aan de stad

1482, 1483, 1492, 1493, 1494, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504: wicken (kaarsen)

Pachters

1493: pachter schroderij bij de Bijloke (domein)
1494: verhooger schroderij bij de Bijloke (domein)

Verplichte lening 1492-1493

Muide, 40 gr.

Berghe, Pieter vanden, oudkleerkoper

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 120 gr. (H 84, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Lijnwaadring, ondersteund door Heilige-Geesttafel, globaal belastbaar bezit: [60 gr.]

Forfaitaire belasting 1491-1492

Een Pieter vanden Beerghe was opperkoningstavel

Sint-Michielswijk 1480-1520

f. meester Lievin, 1502-1503: eigenaar en misschien bewoner huis op de Poel

f. meester Lievin, 1512-1518 (reeds overleden): eigenaar en misschien bewoner huis in Sint-Michielsstraat

Bier, Lievin

Socioprofessionele status

1468: metser, (vrij) ontfaen

1479: metser, gezworene metsers

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 480 gr. (H 240, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Biestman, Anthonis (echtgenote Beatrice Gillis was ook lid)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Onderstraat, globaal belastbaar bezit: [144 gr.]

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Bijl, Jan, heer

Socioprofessionele status

1491: priester, transactie in Koestraat

Bloume, Jan

Socioprofessionele status

– 1474: schepper, meester

1476 (1 september): schepper, gezworene scheppers

1491: schepper, transactie in de Onderstraat

– Jan Blomme, 1499: schipman, gezworene nering schiplieden

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 720 gr. (HR 396, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Renten in Wandelstraat, globaal belastbaar bezit: [60 gr.]

Boelaer, Jan van, zwartledertouwer

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Kammerstraat, globaal belastbaar bezit: [420 gr.]

Boele, Jacob, kuiper

Socioprofessionele status

Jacob Boelin, 1500: kuiper, transactie in de Brabantdam

Pachters

1497: verhoger ellen ter Vrijdagmarkt (textiel)

1500: insteller huisgeld in de Ramen (textiel)

Bossche, Lievin vanden, meersenier

Socioprofessionele status

– 1478 (11 november): wijnambachtsman, opm.: meester

– f. Lieven, 1478 (11 november): wijnambachtsman, (vrij) ontfaen in het wijnambacht, opm.: vrij meesterskind

– 1485: meersenier (*Maert*)

– 1486 en 1491: meersenier, transacties in Langemunt

Politieke mandaten

1460: 9^e schepen van de keure

1463: 10^e schepen van de keure

1466: 11^e schepen van de keure

1477: restitutie van 3120 gr. pensioenen (voor 1460, 1463 en 1466)

1485: 7^e schepen van gedele

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Leveringen aan de stad

1460, 1463, 1466: wijn

1476: linnen (tool) en zijde (zijden fringen)

Pachters

1455: pachter en pachter in regie van de cueillote op het inbrouwen bier en het inbrouwen bier

1457: pachter van de cueillote op het [...]

1458: insteller cueillote op poorten en poorten-ongeld, verhoger en pachter cueillote op vlees

1459: insteller en verhoger van de cueillote op het inbrouwen bier en het inbrouwen bier

1460: verhoger en pachter Lieve en spui te Damme (tollen)

1463: insteller, verhoger en pachter cueillote op poorten en poorten-ongeld, pachter Lieve en spui te Damme (tollen)

1465: verhoger en pachter cueillote op het inbrouwen bier en het inbrouwen bier, pachter Lieve en spui te Damme (tollen), insteller cueillote op het vreemd bier en vreemd bier, insteller cueillote op turf en turf

1466: insteller en pachter kraan (domein), verhoger en pachter Lieve en spui te Damme (tollen), insteller cueillote op vlees, verhoger wolhuis (textiel)

1467: pachter Lieve en spui te Damme (tollen)

1468: insteller en verhoger cueillote op turf en turf, verhoger cueillote op vis

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 960 gr. (H 480, opperkoningstavel Maerc de Smet)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom en renten en huurt in Langemunt, globaal belastbaar bezit: [1440 gr.]

Braem, Lievin, f. Daneel

Socioprofessionele status

– 1459: brouwer, vrij meesterskind

1481: brouwer, deken brouwers

1485, 1486, 1487, 1488, 1491: brouwer, transacties in Maagdestraat, Zandpoortstraat, Buiten Zandpoort, Holstraat

1495, 1500, 1502: brouwer, transacties aan Mudebrugskin, bij Belfort en Mueleneerstraat buiten Zandpoort

– 1478: huidenvetters

1488-1490: huidenvetter, transacties aan Sint-Lysbedries

Politieke mandaten

1482: 9^e schepen van de keure

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Brouwer, 1488: 10^e schepen van de keure

Brouwer, 1501: 2^e schepen van de keure

Pachters

1495: verhoger zout

1496: verhoger en pachter slete van vis (vis)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Kammerstraat, globaal belastbaar bezit: [480 gr.]

Forfaitaire belasting 1491-1492

10,5 gr.

Verplichte lening 1492-1493

240 gr., terugbetaald

Brauwere, Jan de

Socioprofessionele status

f. Lancheloot, 1496, 1500, 1501: timmerman, transacties in Huckelram

Politieke mandaten

1478: 12^e schepen van de keure

1487: 12^e schepen van de keure

1503: 11^e schepen van de keure

Leveringen aan de stad

1503: laken (o.a. taneet)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 720 gr. (HR 1200, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

– Eigendom in de Krommewal, globaal belastbaar bezit: 240 gr.

– Weduwe Jan de Brauwere, huurt in Nieuwpoort, globaal belastbaar bezit: 120 gr.

Forfaitaire belasting 1491-1492

12 gr.

Dagboek van Gent

1464: deelnemer aan kruisvaart tegen de Turken onder leiding van Hector Hughe, alias de Costere²

² Fris, V. (ed.), *Dagboek van Gent van 1447 tot 1470, met een vervolg van 1477 tot 1515*. Gent 1901-04. Deel 2, p. 197.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Brune, Lievin de, zwartledertouwer

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 360 gr. (H 192, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Buc, Gillis de, schepper

Socioprofessionele status

- 1461: schepper, gezworene scheppers
- 1465: scheppers, deken scheppers, opm.: meester
- 1473: schepper, deken scheppers
- 1465: schepper, = de jonge Gilis

Pachters

Kruidenier, 1460: verhoger koren-ongeld (graan)

Verplichte lening 1492-1493

Burgstraat/Sanderswal, 40 gr., terugbetaald

Buerch, Gillis vander, timmerman

Socioprofessionele status

- 1461: gezworene timmerlieden
- f. Pieter, 1471: (vrij) ontfaen bij de timmerlieden
- f. Pieter, 1484 (1): timmerman, gezworene timmerlieden
- f. Pieter, 1484 (15 augustus): timmerman, gezworene timmerlieden
- f. Geerolf, 1482: houtbreker, (vrij) ontfaen bij koop bij de houtbrekers
- f. Geerolf, 1484 (2): timmerman, gezworene timmerlieden
- f. Geerolf, 1485 (9 juni): timmerman, gezworene timmerlieden

Buerch, Pieter vander, barbier

Huisguldensbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

0 gr., Wal

Caesman, Joos

Socioprofessionele status

[...] Caesman, f. Joos, 1485: meersenier (*Sceemakers*)

Caneghem, Gerolf van (twee echtgenotes zijn ook lid, waaronder Lievine vanden Damme)

Functie in Mariën Theeren

Deken in 1496-1497³

Socioprofessionele status

1485: meersenier (*Sceemakers*)

³ Everaert, G., *Letterkundig leven te Gent in de vijftiende eeuw. De rederij-kers. Onuitgegeven licentiaatverhandeling*, Gent 1964, p. 111.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 300 gr. (HR 1440, opperkoningstavel Maerc de Smet)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Renten in de Langemunt (betaalt daar ook gezinsbelasting (40 gr.)), globaal belastbaar bezit: [360 gr.]

Verplichte lening 1492-1493

Langemunt/Vrijdagmarkt, 160 gr., terugbetaald

Caubraecx, Katheline, ma Joris Bauwins (zie: Joris Bauwins)

Clerc, Jan de

Socioprofessionele status

- 1458: (leder)touwer, gezworene ledertouwers
- f. Pieter, 1460: tijdwever, vrij meesterskind
1494, 1503: tijdwever, transacties 'in 't Berau' (Meerhem)
- f. Gillis, 1482: volder, (vrij) ontfaen bij de volders
1501, 1502: volder, transacties aan de Muide en buiten Grauwpoort
- f. Gillis, 1485 (4 september): schepper, niet vrij geboren kind
- 1492: roodverver, transactie 'Door Braampoot'
1497, 1499, 1501: roodverver, transacties aan de Muide, in de Brabantdam, bij Grauwpoort
- f. Gillis, 1500: smid, transactie op hoek Doornstraat

Politieke mandaten

1507: 11^e schepen van gedele

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 120 gr. (H 144, opperkoningstavel Diericx Rouse)
- Belasting: 240 gr. (HR 720, opperkoningstavel Willem Hutenhove)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Nieuwpoort, globaal belastbaar bezit: 156 gr.

Verplichte lening 1492-1493

- Buiten Sint-Joris en Dendermondse Poort, 20 gr.
- 40 gr.
- Drabstaat/Breydelstraat, 60 gr.
- 80 gr., terugbetaald
- Veldstraat/Bennesteeg, 120 gr.
- Muide, 160 gr., terugbetaald
- 240 gr., terugbetaald

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Clerc, Pieter de

Socioprofessionele status

- 1460: tijkwever, opm.: meester
- f. Jacob, 1501, 1502: roodverver, transacties in de Koutersteeg, bij Braempoort (hoek Ondadige Steeg)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 120 gr. (HR 96, opperkoningstavel Diericx Rouse)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Struvelstraat, ondersteund door Heilige-Geesttafel, globaal belastbaar bezit: 72 gr.

Verplichte lening 1492-1493

- Drabstraat/Breydelstraat, 40 gr., terugbetaald
- 40 gr.

Coene, Willem de, speldenmaker (echtgenote Margriete Martins was ook lid)

Socioprofessionele status

- 1486: speldenmaker (ambacht riemmakers), transactie in de Baaisteeg
- 1498, 1501: smid, transacties in Nagelstraatje

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Varkensmarkt, globaal belastbaar bezit: 120 gr.

Colins, Lisbette, mijn vrouwe, ma heer van Wiere

Socioprofessionele status

Vader: Andrieu Colins was tot 1475 president van de Raad van Vlaanderen geweest. De familie Colins was afkomstig uit het Veurnse⁴

Echtgenoot: de jurist Jan van der Bouverie (+ 1493) was heer van Wiere, Longfossé, Bierbeek, Sint-Joris-Weert etc. Hij was vermoedelijk van Vlaamse afkomst (Rijsel), maar maakte eerst carrière in de Hollandse ambtenarij en daarna in de Grote Raad en het Parlement van Mechelen. In 1477 werd hij aangesteld als voorzitter van de Grote Raad, van 1481 tot 1483 was hij kanselier van Brabant. Hij werd tijdens de kapittelvergadering van het Gulden Vlies in 1478 door Maximiliaan van Oostenrijk tot ridder geslagen⁵

⁴ Dumolyn, J., *Het hogere personeel van de hertogen van Bourgondië in het graafschap Vlaanderen (1419-1477)*. 5 delen, onuitgegeven doctoraatverhandeling, Gent 2001, pp. 916-21.

⁵ Damen, M., *De staat van dienst. De gewestelijke ambtenaren van Holland en Zeeland in de Bourgondische periode (1425-1482)*. Hilversum 2000, pp. 382-89; Cools, H., *Mannen met macht. Edellieden en de Moderne Staat in de Bourgondisch-Habsburgse landen (1475-1530)*. Zutphen 2001, pp. 173-74.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Commere, Jan de, smid

Socioprofessionele status

1502: smid, transactie in Huckelram

Pachters

'tSente Baefs', 1475: verhoger en pachter beziengeld op de varkens (vlees)

1476: insteller kelsieden (domein)

'tSente Baefs', 1481: verhoger en pachter beziengeld op de varkens (vlees)

1482: verhoger vismarkt en vleeshuisongeld

1482: verhoger kraan (domein)

'tSente Baefs', 1492: verhoger beziengeld op de varkens (vlees)

1500: verhoger en pachter beziengeld op de varkens (vlees)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 960 gr. (HR 1920, opperkoningstavel Jan vander Eede (buiten Dendermondse poort))

Forfaitaire belasting 1491-1492

– 12 gr.

– 60 gr.

Coolman, Willem, f. Willem, timmerman

Socioprofessionele status

– 1463: timmerman, (vrij) ontfaen bij koop bij timmerlieden

1467: gezworene timmerlieden

1478: timmerman, gezworene timmerlieden

1478 (15 augustus): timmerman, gezworene timmerlieden

– de oude, 1484 (1), timmerman, gezworene timmerlieden

de oude, 1484 (15 augustus): timmerman, gezworene timmerlieden

– f. Willem, 1475: timmerman, (vrij) ontfaen bij koop bij timmerlieden

– 1487: timmerman

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 720 gr. (H 168, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Steendam, enkel bij gezinsbelasting (betaalt niets)

Cop, Race de

Socioprofessionele status

1461 (20 juli): leerknaap tinnenpotgieters

1496: tinnenpotgieter, transactie in Wandelstraat

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Renten in Wandelstraat (betaalt daar ook gezinsbelasting (40 gr.)), globaal belastbaar bezit: [608 gr.]

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 696 gr. (HR 1860, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Verplichte lening 1492-1493

Vlasmarkt/Kammerstraat, 80 gr.

Criekenbuerch, Jan

Socioprofessionele status

Eind 15^e, begin 16^e eeuw: kopiist en schilder, die onder andere voor Lodewijk van Gruuthuuse werkte⁶

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

Jan van Criekenborch, 0 gr., Drabstraat

Crombrugge, Andries van, meester

Socioprofessionele status

Meester, 1496: transactie tussen Turrepoort en Poortakker

Crooc, Pauwels de, heer

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heer, Steendam, enkel gezinsbelasting (betaalt niets)

Crop, Jan de, schrijnwerker

Socioprofessionele status

f. Jan, beeldsnijder, vrijmeester in 1490, waarschijnlijk reeds sinds 1476 meester in het schrijnwerkersambacht, beeldsnijwerk voor Sint-Sebastiaansgilde en schepenkamer van de keure⁷

Forfaitaire belasting 1491-1492

12 gr.

Crucen, Arend vander

Socioprofessionele status

1487: grauwwerker, transactie in Onderstraat, hoek Saaistraat

⁶ Bergmans, P., 'Kriekenborch (Jean van)', in: *Biographie Nationale*, 10 (1888-89), kol. 796-98; Dogaer, G., 'Kriekenborch (Criekenburch, Criekenbourg), Jan (Johannes) van, kopiist en schilder', in: *Nationaal Biografisch Woordenboek*, 2 (1966), kol. 410-12.

⁷ Cornelis, E., 'De kunstenaar in het Laat-Middeleeuwse Gent', *HMGOG*, 42 (1988), p. 118.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Pachters

1489: pachter zaamcooperie op het koren (graan), koren-ongeld (graan) en bodemgeld op de wijn (wijn), insteller bodemgeld op de wijn (wijn), turf en brandstof, verhoger bodemgeld op de wijn en koren-ongeld

Crucen, Gillis vander

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 120 gr. (/, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Onderstraat, globaal belastbaar bezit: 120 gr.

Cupere, Jan de

Socioprofessionele status

- 1485: houtdraaier, transactie Buiten Steenpoort
- 1500: houtdraaier
- 1489: drapier, transactie in Koutersteeg
- Krijgsexpeditie 1477: lid van de nering

Politieke mandaten

f. Jan, 1477: 12^e schepen van gedele

1479: 2^e schepen van de keure (overlijdt)

Leveringen aan de stad

1466: laken (wit maerclaken)

1504: laken (grauw laken)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Wolfsteeg, globaal belastbaar bezit: 336 gr.

Verplichte lening 1492-1493

- 120 gr., terugbetaald
- Weduwe Jan de Cupere, Langemunt/Korenmarkt, 400 gr., terugbetaald

Damme, Lievine vanden, ma Gerolf van Caneghem (zie: Gerolf van Caneghem)

Deckere, Jacob de

Socioprofessionele status

Krijgsexpeditie 1477: lid van de weverij

Dhooghe, Jan

Socioprofessionele status

- f. Hendrik, 1478: huidenvetter
- 1497: huidenvetter, als gezworen gezelschap betrokken bij transactie

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

ambacht (schorsmolen ten Vijf Windgaten)

1495, 1500: huidenvetter, transacties in Groenenbriel

- 1487: tinnenpotgieter, transactie over Meerbrug

1496, 1498: tinnenpotgieter, transacties in Saaistraat en in Nieuwstraat bij Nieuwbrug

Pachters

- f. Simoen, 1456: pachter en pachter in regie op cueillote op het inbrouwen bier en op het inbrouwen bier (bier)
- f. Lieven (Hoogpoort), 1502: verhoger en pachter koren-ongeld (graan)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 120 gr. (H 144, opperkoningstavel Diericx Rouse)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Saaisteeg, enkel bij gezinsbelasting (40 gr.)

Forfaitaire belasting 1491-1492

Een Jan de Hooghe was opperkoningstavel.

Verplichte lening 1492-1493

Langemunt/Vrijdagmarkt, 160 gr., terugbetaald

Diericx, Boudin

Socioprofessionele status

1481 (28 augustus): lammerwerker

1484: lammerwerker

1496: lammerwerker, transactie in de Oude Vest, einde Baudelostraat

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 960 gr. (HR 552, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Eigendom in Baudelostraat-Vest, globaal belastbaar bezit: 240 gr.

Verplichte lening 1492-1493

48 gr., terugbetaald

Diericx, Filips

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Philips Deric, heeft eigendom en huurt in Lijnwaadring, globaal belastbaar bezit: [378 gr.]

Dreelinc, Christiaan (*echtgenote Margriete vander Vurst was ook lid*⁸)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 840 gr. (H 384, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt op Vrijdagmarkt, globaal belastbaar bezit: [480 gr.]

Driverre, Claas de

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

Meester, 0 gr., Onderbergen

Fierins, Lievin

Socioprofessionele status

- f. Jacob, 1466: brouwer, vrij meesterskind
- 1493: brouwer, transactie in Langekruisstraat
- 1485: messagier van Raad van Vlaanderen⁹

Pachters

1482: verhoger en pachter bier

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in Krommewal, globaal belastbaar bezit: 240 gr.

Verplichte lening 1492-1493

Sint-Niklaaskerk, 80 gr., terugbetaald

Fiers, Pieter

Socioprofessionele status

- 1475 (3 september): legwerker, (vrij ontfaen) bij de tapijtwevers
- 1481 (28 augustus): oudgrauwwerker

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 360 gr. (H 480, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Eigendom op Varkensmarkt, globaal belastbaar bezit: 240 gr.

⁸ LL, 23r (latere hand).

⁹ Karagiannis, E., *De functionarissen bij de Raad van Vlaanderen (1477-1492). Een onderzoek naar de sociale invloeden bij de samenstelling van de Raad.* Onuitgegeven licentiaatverhandeling, Gent 1992, p. 141.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Gheerolf Joos, heer

Socioprofessionele status

1497, 1499, 1501: priester (in 1499 ontvanger-cotidiaan van de Sint-Jacobskerk), transacties in de Kammerstraat en in de Drabstraat
Heer, 1501: ontvanger van de kapelrie in de Sint-Jacobskerk

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heer, Vrijdagmarkt, enkel bij gezinsbelasting (betaalt niets)

Ghiselins, Hendrik

Socioprofessionele status

f. Hendrik, 1479: volder, (vrij) ontfaen bij de volders

Ghoore, Lievin vanden

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 120 gr. (/), opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Ghurttebeke, Gillis, (rood)verver

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 360 gr. (HR 336, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Gillis, Beatrice, ma Anthonis Biestman (zie: Anthonis Biestman)

Goedinghen, Robrecht van

Leveringen aan de stad

1486: laken (wit laken)

Goemans, Katheline, ma Jacob Utenberghe (zie: Jacob Utenberghe)

Goethals, Boudin

Politieke mandaten

'Op de mude', 1490: 11^e schepen van de keure

1504: 12^e schepen van de keure

1508: 10^e schepen van de keure

Leveringen aan de stad

1490: laken (zwart laken en groen laken)

Verplichte lening 1492-1493

– 48 gr.

– 48 gr., terugbetaald

Goutiers, Passchier

Socioprofessionele status

1473: tijkwever, meester

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 480 gr. (H 192, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Kerkhof, enkel bij gezinsbelasting (40 gr.)

Grave, Jan de, brouwer

Socioprofessionele status

- f. Jan, 1456: gezworene brouwers
- f. Jan, 1460: brouwer, vrij meesterskind
- f. Jan, 1472: brouwer, huismeester brouwers
- 1460: brouwer, gezworene brouwers
- 1464: brouwer, huismeester brouwers
- 1465: brouwer, gezworene brouwers
- 1470: brouwer, gezworene brouwers
- 1475: brouwer, huismeester brouwers
- 1476: brouwer, gezworene brouwers
- 1478: brouwer, deken brouwers
- 1479: brouwer, deken brouwers
- f. Jacob, 1478: brouwer, vrij meesterskind
- 1484: brouwer

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 120 gr. (HR 312, opperkoningstavel Willem Hutenhove)
- Belasting: 360 gr. (HR 1420, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))
- Belasting: 360 gr. (H 384, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

- Steendam, enkel bij gezinsbelasting (40 gr.)
- Kinderen Jan de Grave, leegstaand pand op de Varkensmarkt, globaal belastbaar bezit: [288 gr.]

Forfaitaire belasting 1491-1492

0 gr.

Verplichte lening 1492-1493

- Groenen Briel, 120 gr.
- Ketelvest/Veldstraat, 1440 gr., terugbetaald
- Een Jan de Grave was opperkoningstavel voor de Groenen Briel

Groote, Jan de

Socioprofessionele status

1477 (11 november): wijnambachtsman, (vrij) ontfaen in wijnambacht, opm.: geen kinderen

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 60 gr. (H 87, opperkoningstavel Pieter Goutiers)
- Belasting: 120 gr. (H 84, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))
- Belasting: 720 gr. (H 192, opperkoningstavel Maerc de Smet)
- Weduwe, belasting: 120 gr. (HR 240, opperkoningstavel Jan vander Eede (buiten de Dendermondse poort))

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Eigendom in Baudelostraat, globaal belastbaar bezit: 120 gr.

Groote, Peter de

Functie in Mariën Theeren

Deken in 1484 (ASJ Gent, nr. 1472, 1r).

Socioprofessionele status

- 1486: wijnambachtsman, deken wijnambacht
- 1489: kaarsgieter, transactie in Nieuwstraat

Haestrijcke, Roeland van

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Roelant vanden Haesterwyc, huurt in de Langemunt ('in Pauwinnesteen'), globaal belastbaar bezit: [120 gr.]

Haghen, Lievin vander, drapier

Socioprofessionele status

1496: droogscheerder, transactie over de Schelde op de Brabantdam
1495, 1502: huismeester (1502: van het Voldershuis), transacties op de Guldenberg ten einde Berouw, in Abeelstraat
f. Govaert, 1495: ontvanger van de kapel van het Voldershuis

Politieke mandaten

Wolwever, 1489: 11^e schepen van gedele
Wolwever, 1500: 9^e schepen van gedele
(Wolwever), 1502: 7^e schepen van gedele
(Wolwever), 1505: 9^e schepen van de keure
1508: stedekiezer
1510: 7^e schepen van gedele

Verplichte lening 1492-1493

Langemunt/Korenmarkt, 220 gr., terugbetaald

Sint-Michielswijk 1480-1520

1493: erfgenaam van 2 huizen in de Drabstraat en Zeurzaksteeg, opm.: gehuwd met Lysbette de Steenwerpere, zuster van Jacop de Steenwerpere en priester Joos de Steenwerpere

Hauwe, Jan

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt op de Vrijdagmarkt (kelder onder 'Den Wulf'), globaal belastbaar bezit: [240 gr.]

Hauweghem, Jan van

Socioprofessionele status

f. Simon, 1476 (2): houtbreker, (vrij) ontfaen, opm.: 'vrij geboren kind'

Hecke, Jan vanden, heer, priester

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Heer, belasting: 0 gr. (H 72, opperkoningstavel Jacob de Steenwerpere)

Helegheer, Lievin

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 360 gr. (H 288, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Hert, Lievin de, meerseniër

Socioprofessionele status

- 1485: meerseniër (Koornaard)
- 1491: goudsmid, transactie in buurt van Augustijnen
- 1496, 1497, 1498, 1503: meerseniër, transacties in Onderbergen, Muidepoort, Donkersteeg, Langemunt, Hoogstraat en Door Torrepoort

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt en heeft renten in de Steendam, globaal belastbaar bezit: [385 gr.]

Verplichte lening 1492-1493

Buiten Sint-Joris en Dendermondse poort, 80 gr., terugbetaald

Hessche, Jan vanden

Socioprofessionele status

- 1487, 1489: zwartledertouwer, transacties in Wolfstraat, Buiten Braampoort en Hoge Scheldestraat
- f. Heindric, 1497: zwartledertouwer, transactie buiten Brabantpoort
- 1491: geconfisqueerd voor 'cattaylen' uit zijn huis in de Wulfsteeg (192 gr.)¹⁰

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 60 gr. (H 72, opperkoningstavel Pieter Goutiers)
- Belasting: 360 gr. (H 240, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

¹⁰ Hancké, K., *Conflict & Confiscatie. Een Bijdrage tot de Kennis van de Sociale Structuren te Gent op het Einde van de XVde eeuw. Onuitgegeven licentiaatverhandeling*, Gent 1995. Deel 2, p. 92.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

- Huurt op het Plaatsje, globaal belastbaar bezit: 60 gr., wordt ondersteund door de Heilige-Geesttafel
- Heeft eigendom in Wolfsteeg en huurt in Baudelostraat-Vest, globaal belastbaar bezit: 768 gr.

Heyden, Pieter vander

Socioprofessionele status

1470: schepper, gezworene scheppers

1472: schepper, meesterskind

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 60 gr. (H 60, opperkoningstavel Pieter Goutiers)
- Belasting: 312 gr. (H 480, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Heylinc, Lievin, heer

Socioprofessionele status

1497, 1501: priester, transacties aan Houtbriel en Weeshuis

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heer, Kerkhof, enkel bij gezinsbelasting (betaalt niets)

Heyns, Jacob, lijndraaier (echtgenote Lisbette Brunen was ook lid¹¹)

Socioprofessionele status

- 1485, 1488, 1489 en 1493: lijnmaker, transacties buiten Steenpoort, in Korte Steendam, Steendampoort en Sint-Pietersnieuwstraat
- 1495: lijnmaker, transactie aan Steenpoort bij Sint-Jacobskerk
- 1491: linnenwever, transactie in Korte Steendam

Leveringen aan de stad

Lijndraaier, 1483: basten en koorden

Pachters

1486: insteller kelsieden en kraan (domein)

1487: verhoger en pachter kraan (domein) en bodemgeld op wijn (wijn), verhoger kelsieden (domein)

1488: verhoger en pachter kelsieden (domein), verhoger bodemgeld op wijn (wijn)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Jacop Heys, belasting: 480 gr. (H 240, opperkoningstavel Jan vander Eede)

¹¹ LL, 20r (latere hand).

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom en renten op de Vrijdagmarkt, globaal belastbaar bezit: 1098 gr.

Hueribloc, Jan, kaarsgieter

Socioprofessionele status

- 1488-1489: samen met Philips Hueribloc geconfisqueerd voor hout (240 gr.)¹²
- 1486-1487: secretaris van de keure
- 1492-1495: secretaris van de keure
- 1494-1496: 2^e secretaris van de keure¹³

Politieke mandaten

- f. Pieter, 1486: herenkieser
- 1493: stedekieser

Hueribloc, Pieter, f. Raymond

Pachters

- 1457: pachter vis
- 1458: verhoger cueillote op de wijn en wijn
- 1460: ontvanger-boekhouder

Hulse, Lievin van

Socioprofessionele status

- 1471: brouwer, gezworene brouwers
- f. Luuc, 1460: brouwer, vrij meesterskind
- 1486: brouwer, transactie Buiten Grauwpoorten
- 1498, 1499, 1500, 1502: brouwer, transacties aan de Lieve en aan de Leie, in de Brabantstraat, Muide, Sint-Katelijnestraat

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 480 gr. (HR 840, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom en renten in de Gracht, globaal belastbaar bezit: 1200 gr.

Verplichte lening 1492-1493

Ottogracht/Vrijdagmarkt, 480 gr., terugbetaald

¹² Hancké, *Conflict & Confiscatie*, p. 98.

¹³ Blockmans, W. (ed.), *Handelingen van de Leden en van de Staten van Vlaanderen. Regeringen van Maria van Bourgondië en Filips de Schone (5 januari 1477 – 26 september 1506). Excerpten uit de rekeningen van de Vlaamse steden en kasselrijen en van de vorstelijke ambtenaren*. 2 delen, Brussel 1973, p. 681/13, 683/7, 701/14, 719/20.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Hulze, Dierik vanden

Socioprofessionele status

- 1486: brouwer, opm.: vrij meester

Hulze, Lievin vanden, f. Jan

Socioprofessionele status

- 1471: brouwer, gezworene brouwers
- f. Jan, 1477: brouwer, vrij meesterskind
- 1486: brouwer, transactie Buiten Grauwpoorten
- 1498, 1499, 1500, 1502: brouwer, transacties aan de Lieve en aan de Leie, in de Brabantstraat, Muide, Sint-Katelijnestraat

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 480 gr. (HR 840, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom en renten in de Gracht, globaal belastbaar bezit: 1200 gr.

Verplichte lening 1492-1493

Ottogracht/Vrijdagmarkt, 480 gr., terugbetaald

Huuchem, Adriaan van

Leveringen aan de stad

Adriaan van Huuche, 1490: laken (pye laken)

Jans, Pieter, meersenier

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 240 gr. (H 240, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))

Kerchove, Jan vanden, al. Ghenouchte

Socioprofessionele status

- 1456: schepper, gezworene scheppers
- 1477 (19 februari): schepper, huismeester scheppers
- Jan van Genouchten, 1486: smid, transactie in Brabantdam
- krijgsexpeditie 1477: lid van het weversambacht of afhankelijke neringen, wijk 'vanden Inghellande'

Pachters

1472: verhoger en pachter ellen ter Vrijdagmarkt (textiel)

1474: verhoger en pachter ellen ter Vrijdagmarkt (textiel)

1479: insteller en verhoger turf, verhoger en pachter kelsieden (domein), verhoger en pachter ellen ter Vrijdagmarkt (textiel)

1480: verhoger en pachter ellen ter Vrijdagmarkt (textiel), verhoger wolhuis (textiel), verhoger turf

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

- 1481: verhoger en pachter ellen ter Vrijdagmarkt (textiel)
1482: insteller wolhuis (textiel), verhoger inbrouwen bier, verhoger watermolen (domein)
1483: insteller inbrouwen bier
1485: verhoger inbrouwen bier
1486: insteller en verhoger ellen ter Vrijdagmarkt (textiel), verhoger turf, verhoger vismarkt en vleeshuisongeld
1487: insteller en verhoger wolhuis (textiel), insteller en verhoger ellen ter Vrijdagmarkt (textiel), insteller en verhoger turf
1488: verhoger ellen ter Vrijdagmarkt (textiel), verhoger inbrouwen bier, verhoger turf
1489: verhoger en pachter poorten-ongeld, insteller ellen ter Vrijdagmarkt (textiel), insteller koren-ongeld
1490: insteller wolhuis (textiel), insteller turf, insteller zaamcoperie op het koren (graan)
1492: verhoger zaamcoperie op het koren (graan), verhoger vismarkt en vleeshuisongeld, insteller en verhoger ellen ter Vrijdagmarkt (textiel)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 60 gr. (H 72, opperkoningstavel Willem Hutenhove)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in de Nieuwpoort, globaal belastbaar bezit: 240 gr.

Forfaitaire belasting 1491-1492

- 0 gr.
- 60 gr.

Verplichte lening 1492-1493

- Sint-Michielskerk, 40 gr., terugbetaald
- Langemunt/Vrijdagmarkt, 120 gr., terugbetaald
- een Jan vanden Kerckhove was opperkoningstavel voor de wijk rond de Sint-Michielskerk

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

40 gr., Onderbergen

Ketele, Jacob

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 240 gr. (H 132, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Keteleere, Jan de

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 120 gr. (H 120, opperkoningstavel Jan vander Eede)

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Kethulle, Joozijne vanden, ma Lievin Tijncx (zie ook: Lievin Tijncke)

Socioprofessionele status

Bastaarddochter van meester Frans van de Kethulle, raadsheer in de Raad van Vlaanderen. Ze trad in bij de Rijke Klaren te Brugge en was er abdis in de periode 1508-1525¹⁴

Keystere, Lievin de

Functie in Mariën Theeren

Proviseerder in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

Socioprofessionele status

- krijgsexpeditie 1477: lid van het weversambacht of afhankelijke neringen, wijk 'van der Muden'
- 1492: sergant van de stad Gent

Knurre, Jan de

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Jan Knorre, belasting: 360 gr. (H 240, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten Sint-Jorispoort))

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Jan de Cnorre, eigendom op de Varkensmarkt, globaal belastbaar bezit: 240 gr.

Knuts, François de

Pachters

1493: insteller zout

Knuts, Willem de

Socioprofessionele status

1486: wijnambachtsman, (vrij) ontfaen bij koop in het wijnambacht, opm.: zijn zoon is niet vrij

Laerbeke, Jan van

Functie in Mariën Theeren

Proviseerder in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

Socioprofessionele status

1480: smid, meester in het smedenambacht

1502: deken van Sint-Barbaragilde, transactie in Nieuwpoort

¹⁴ Dumolyn, *Het hogere personeel*, p. 1070.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Leveringen aan de stad

1487: metalen pannen

1498: bouwmaterialen

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom en renten op de Vrijdagmarkt, globaal belastbaar bezit:
[852 gr.]

Landuut, Daneel van, f. Daneel, brouwer

Socioprofessionele status

f. Daneel, 1464: brouwer, vrij meesterskind

f. Daneel, 1464: brouwer, deken brouwers

f. Daneel, 1465: brouwer, deken brouwers

Politieke mandaten

f. Daneel, 1465: 9^e schepen van gedele

(f. Daneel), 1472: 4^e schepen van gedele

f. Daneel, 1477: restitutie van 720 gr. pensioenen (voor 1465)

Verplichte lening 1492-1493

Groenen Briel, 40 gr.

Leeu, Pieter de

Socioprofessionele status

1481 (28 augustus): oudgrauwwerker

1492: lammerwerker

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Renten in de Wandelstraat (betaalt daar ook gezinsbelasting (40 gr.))

Verplichte lening 1492-1493

Vlasmarkt/Kammerstraat, 120 gr., terugbetaald

Leyen, Lievin vander

Socioprofessionele status

f. Jan, 1462: tijkwever, meesterskind

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

– Heeft eigendom in de Nieuwpoort, globaal belastbaar bezit: 60 gr.,
wordt ondersteund door de Heilige-Geesttafel

– Vrijdagmarkt, enkel bij gezinsbelasting (40 gr.)

Verplichte lening 1492-1493

480 gr., terugbetaald

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Leyns, Jan van

Socioprofessionele status

1497: lammerwerker, als gezworen gezelschap betrokken bij transactie van ambacht (mannenstoof naast Plaatsje achter Vrijdagmarkt)
1498, 1499: lammerwerker, transacties op de Vrijdagmarkt

Pachters

f. Jan, 1454: ontvanger

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Jan van Leys, Vrijdagmarkt, enkel bij gezinsbelasting (40 gr.)

Forfaitaire belasting 1491-1492

Jan van Leys, 90 gr.

Verplichte lening 1492-1493

- Jan van Leys, Vlasmarkt/Kammerstraat, 60 gr., terugbetaald
- Jan van Leys, 60 gr., terugbetaald
- Jan van Leys, Muide, 200 gr., terugbetaald

Libbe, Pieter

Functie in Mariën Theeren

Provisieerder in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 120 gr. (H 240, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Dagboek van Gent

1464: deelnemer aan kruisvaart tegen de Turken onder leiding van Hector Hughe, alias de Costere¹⁵

Lievins, Cornelis

Functie in Mariën Theeren

Provisieerder in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 360 gr. (H 96, opperkoningstavel Jacob de Steenwerpere)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom en renten in de Gracht, globaal belastbaar bezit: 270 gr.

Verplichte lening 1492-1493

Ottogracht/Vrijdagmarkt, 40 gr.

¹⁵ Fris, *Dagboek van Gent*. Deel 2, p. 197.

Loo, Adriaan van

Socioprofessionele status

f. François, 1480 (15 juli): vleeshouwer, (vrij) ontfaen

Politieke mandaten

1462: 12^e schepen van de keure

1466: 9^e schepen van de keure

1470: 6^e schepen van gedele

1473: 5^e schepen van de keure

1476: 5^e schepen van de keure

1477: restitutie van 2400 gr. pensioenen (voor 1462 en 1466)

Verplichte lening 1492-1493

Weduwe Adriaen van Loo, Sint-Michielskerk, 196 gr., terugbetaald

Sint-Michielswijk 1480-1520

Voor 1486 (reeds overleden): eigenaar en misschien bewoner huis in Drabstraat

1491: eigenaar en misschien bewoner huis op de Poel, vermeld als buurman (kan op dat moment reeds overleden zijn)

Opm.: echtgenote: Jehanne Minne; kinderen: Mergriete van Loo (echtgenote van Victor Deynoot), Franskin, Jan, Lievin (vleeshouwer en viskoper), Joos en Adriane van Loo

Loosvelt, Jan van, zwartledertouwer

Socioprofessionele status

1499, 1500: zwartledertouwer, transacties in Struvelstraat

Loosvelt, Laureins van

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in het Standveestraatje, globaal belastbaar bezit: 288 gr.

Loovaert, Christoffel (echtgenote Marie was ook lid)

Socioprofessionele status

1502: houtbreker, transactie in Kammerstraat

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom, leegstaand pand en renten op de Varkensmarkt, globaal belastbaar bezit: 1499 gr. 8 d.par.

Verplichte lening 1492-1493

Vlasmarkt/Kammerstraat, 480 gr., terugbetaald

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Looze, Loey de

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in de Baudelostraat, globaal belastbaar bezit: 240 gr.

Luucx, Geraard

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in de Guldenstraat, globaal belastbaar bezit: 192 gr.

Maerscalc, Adriaan, lammerwerker

Socioprofessionele status

1481 (28 augustus): lammerwerker

1494: deken lammerwerkers

1497, 1498: lammerwerker, transacties in Kleistraat te Sint-Pieters, Nieuwstraat op Koestraat

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom en renten in de Gracht, globaal belastbaar bezit: 690 gr.

Verplichte lening 1492-1493

– Vlasmarkt/Kammerstraat, 80 gr.

– 240 gr.

Man, Olivier de

Pachters

1481: verhoger en pachter kelsieden (domein)

1482: verhoger en pachter kelsieden (domein), insteller koren-ongeld (graan), verhoger poorten-ongeld

1483: verhoger en pachter ellen ter Vrijdagmarkt (textiel), verhoger kelsieden (domein), verhoger turf en brandstof

Mannaert, Gillis

Functie in Mariën Theeren

Proviseerder in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 720 gr. (H 288, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Martins, Margriete, ma Willem de Coene (zie: Willem de Coene)

Matte, Jan

Socioprofessionele status

Krijgsexpeditie 1477: lid van het weversambacht of afhankelijke neringen, wijk 'bachten Caerden'

Matthijs, Jacob

Functie in Mariën Theeren

Provisieerder in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

Socioprofessionele status

- f. Jan, 1485: meerseniër (*Sceemakers*)
- 1486: gezworene barbiers
- 1491: barbier, transactie hoek Guldenstraat en Aan Sint-Jacobskerkhof
- 1498: barbier, transactie aan het Sint-Jacobskerkhof

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 384 gr. (H 432, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Renten op de Vrijdagmarkt (betaalt daar ook gezinsbelasting (40 gr.))

Meere, Jan vander

Socioprofessionele status

- f. Jacob, 1476: volder, (vrij) ontfaen
- f. Jacob, 1484: volder, (vrij) ontfaen
- f. Hendrik, 1483: volder, (vrij) ontfaen
- f. Hendrik, 1484: volder, (vrij) ontfaen
- 1476: volder, huismeester volders
- 1476: volder, gezworene volders
- 1493: volder
- 1497: huismeester van het Voldershuis, transactie in Veerstraat
- 1457: schilder, gezworene schilders
- 1473: schilder, deken schilders
- 1477: schilder, deken
- f. Jan, 1485 (4 september): schepper, meesterskind
- 1485 (4 september): schepper, meester
- 1493: schepper, transactie op hoek Penssteeg
- 1487: olieslager, koopt een halve molen
- 1496: kaaskoper, transactie in Abeelstraat
- 1502: ticheldekker, samen met Joes vander Meere transactie op de Leie aan Freremineuren
- 1501: legwerker, transactie op de Veste bij Walpoort
- 1500: molenaar, transactie op Zand tegenover de Sint-Katelijnekapel
- 1494, 1497: pijnder, transacties in Sanderswal en aan Korenlei
- 1467: sergant van de keure¹⁶

¹⁶ Blockmans, W. (ed.), *Handelingen van de Leden en van de Staten van Vlaanderen (1467 – 1477). Excerpten uit de rekeningen der steden, kasselrijen en vorstelijke ambtenaren*. Brussel 1971, p. 28/16.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

- Jan van Meere, krijgsexpeditie 1477: lid van het weversambacht of afhankelijke neringen, 'de strijscheerere'

Leveringen aan de stad

- 1473: laken (blauwe gestreepte laken)
- 1482: metalen pannen, klokspijsen

Pachters

- 1455: pachter ellen ter Vrijdagmarkt (textiel)
- 1459: insteller ellen ter Vrijdagmarkt (textiel)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 360 gr. (H 192, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)
- Belasting: 240 gr. (H 36, opperkoningstavel Diericx Rouse)
- Belasting: 180 gr. (H 96, opperkoningstavel Diericx Rouse)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

- Guldenstraat, enkel vermeld bij gezinsbelasting (betaalt niets)
- Heeft eigendom in Gelukstraat, globaal belastbaar bezit: 180 gr.

Forfaitaire belasting 1491-1492

12 gr.

Verplichte lening 1492-1493

- 40 gr.
- Schenking van 18 gr.

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

40 gr., Terling en langs de Leie

Sint-Michielswijk 1480-1520

1497-1498: pijnder, bewoner huis op Korenlei

Dagboek van Gent

1464: deelnemer aan kruisvaart tegen de Turken onder leiding van Hector Hughe, alias de Costere¹⁷

Meere, Jan vander, f. Andries, wolwever

Socioprofessionele status

- 1467: sergant van de keure¹⁸

¹⁷ Fris, *Dagboek van Gent*. Deel 2, p. 197.

¹⁸ Blockmans, *Handelingen van de Leden* (1971), p. 28/16.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

- Jan van Meere, krijgsexpeditie 1477: lid van het weversambacht of afhankelijke neringen, 'de strijpscheerere'

Leveringen aan de stad

- 1473: laken (blauwe gestreepte laken)
- 1482: metalen pannen, klokspijsen

Pachters

- 1455: pachter ellen ter Vrijdagmarkt (textiel)
- 1459: insteller ellen ter Vrijdagmarkt (textiel)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 360 gr. (H 192, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)
- Belasting: 240 gr. (H 36, opperkoningstavel Diericx Rouse)
- Belasting: 180 gr. (H 96, opperkoningstavel Diericx Rouse)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

- Guldenstraat, enkel vermeld bij gezinsbelasting (betaalt niets)
- Heeft eigendom in Gelukstraat, globaal belastbaar bezit: 180 gr.

Forfaitaire belasting 1491-1492

12 gr.

Verplichte lening 1492-1493

- 40 gr.
- Schenking van 18 gr.

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

40 gr., Terling en langs de Leie

Sint-Michielswijk 1480-1520

1497-1498: pijnder, bewoner huis op Korenlei

Dagboek van Gent

1464: deelnemer aan kruisvaart tegen de Turken onder leiding van Hector Hughe, alias de Costere¹⁹

Meere, Christiaan vander, hoornmaker

Socioprofessionele status

Christiaan vander Meere, f. Jacob, 1495, 1497: hoornmaker (wapenmaker), transactie op de Muide en door de Grauwpoort tegenover de Zwane

¹⁹ Fris, *Dagboek van Gent*. Deel 2, p. 197.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Melis, Jan

Leveringen aan de stad

f. Pieter, boutmaker, 1477: wapens en munitie (handbooggeschut)

f. Pieter, 1479: wapens en munitie (handboog)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 60 gr. (H 60, opperkoningstavel Willem Hutenhove)

Forfaitaire belasting 1491-1492

12 gr.

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

40 gr., Burgstraat

Meyere, Jan de, tappissier 'van onzen prinche'

Socioprofessionele status

1469-1492: messagier van de Raad van Vlaanderen²⁰

Leveringen aan de stad

1474: laken (groen gestreepte laken)

1477: laken (blauw gestreepte laken)

Steenhoudere te Nieuwenhove, 1489: bouwmaterialen

Pachters

1497: insteller poorten-ongeld, insteller en pachter bodemgeld op de wijn

1498: insteller en pachter beziengeld op de varkens (vlees)

1499: insteller en pachter slete van vis

1500: verhoger poorten-ongeld

1503: verhoger en pachter huisgeld in de ramen (textiel), insteller en verhoger slete van vis, verhoger Lieve (tollen)

1504: verhoger en pachter huisgeld in de ramen (textiel)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

– Belasting: 480 gr. (HR 624, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))

– Belasting: 480 gr. (Reusens 1977, 1104, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom, leegstaand pand en renten in de Nieuwpoort, globaal belastbaar bezit: 336 gr.

²⁰ Karagiannis, *De functionarissen*, p. 146.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Verplichte lening 1492-1493

- 24 gr., terugbetaald
- 40 gr., terugbetaald
- Buiten Sint-Joris en Dendermondse poort, 40 gr., terugbetaald
- 60 gr.
- Burgstraat/Sanderswal, 80 gr.
- 120 gr.

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

0 gr., Wal

Mielbeke, Jan van

Socioprofessionele status

1487: grauwwerker, transactie in Sanderswal

Mol, Jan de

Socioprofessionele status

1491: bontwerker, transactie in Oudburg

Leveringen aan de stad

1487: wapens en munitie (handbooggeschut)

Pachters

1473: verhoger cueillote op turf en turf

Mossevelt, Jan van, wolwever

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 360 gr. (HR 600, opperkoningstavel Jan vander Eede (buiten de Dendermondse poort))
- Belasting: 720 gr. (HR 1560, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))

Muerinc, Gommaar (*echtgenote Margriete was ook lid*)

Socioprofessionele status

1481 (28 augustus): lammerwerker

1484: lammerwerker

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 720 gr. (H 360, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom en renten op het Plaatsje, globaal belastbaar bezit: 588 gr.

Forfaitaire belasting 1491-1492

12 gr.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Neyts, Claas

Functie in Mariën Theeren

Provisieerder in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

Socioprofessionele status

- Claeys Neyt, 1483: volder, deken volders
- Claeys Neyts: smid, deken smeden
- Claeys Neyts, 1484: deken smeden

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Claeys Neuts, belasting: 480 gr. (H 192, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Nieulande, Hendrik vanden, oudkleerkoper

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 360 gr. (/, opperkoningstavel Maerc de Smet)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft renten op de Vrijdagmarkt (betaalt er ook gezinsbelasting (40 gr.), globaal belastbaar bezit: [75 gr.]

Verplichte lening 1492-1493

Langemunt/Vrijdagmarkt, 40 gr., terugbetaald

Nieulande, Filips vanden, meester, chirurgijn

Socioprofessionele status

1489: chirurgijn, transactie in de Langemunt

1498, 1501: chirurgijn, transactie in de Langemunt

1499, 1502: meester, transacties op Brabantdam (als voogd) en in Langemunt

Nieulande, Pieter vanden, meester, chirurgijn

Socioprofessionele status

1485: chirurgijn, transactie in de Veldstraat

Onghena, Jan, riemmaker

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Jan Onghenade, belasting: 360 gr. (HR 396, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Pilaet, Willem, kuiper

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

0 gr., Posteernestraat

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Plancke, Jan vander, heer, priester

Socioprofessionele status

1484: priester, transactie in Nieuwpoort-Koggestraat

Plucrooze, Gillis

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 240 gr. (H 144, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Poortier, Jan, tapissier 'van onzen prinche'

Verplichte lening 1492-1493

200 gr., terugbetaald

Poucstrate, Jan

Socioprofessionele status

f. Lieven, 1478: huidenvetter, opm.: 'doet de nering niet'

1497: huidenvetter, transactie (vetterij) in Vest einde Baudelostraat

Pachters

1452: ontvanger

Sint-Michielswijk 1480-1520

1491-1503: eigenaar en misschien bewoner huis op de Poel

1491-1513: eigenaar en misschien bewoner huis op de Poel

1491-1497: eigenaar en misschien bewoner huis in de Drabstraat

1503-1506: eigenaar en misschien bewoner huis in de Sint-Michielsstraat

opm.: echtgenotes: Margriete van Melle, f. Joos en Beatrijse van Tempelberghe

Puttem, Jan van, kruidenier

Socioprofessionele status

1491 (3 augustus): kruidenier

f. meester Gillis, 1496, 1500, 1501, 1502: kruidenier, transacties in de Hoge Scheldestraat, in de Koestraat bij Kalandenberg, in de Huidenvettershoek en bij Vijf Windgaten

Ra, Claas vander

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Renten in Wandelstraat, globaal belastbaar bezit: [95 gr.]

Rabaut, Pieter

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt en heeft renten in de Steendam, globaal belastbaar bezit: 453 gr.

Verplichte lening 1492-1493

Buiten Sint-Joris en Dendermondse poort, 80 gr., terugbetaald

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Raes, Pieter, f. Jan

Socioprofessionele status

1483: houtbreker, (vrij) ontfaen bij koop

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

0 gr., Onderbergen

Rages, Olivier

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Olivier Ragiërs, belasting: 480 gr. (H 192, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Olivier Ragiërs, eigendom in Standveestraatje, globaal belastbaar bezit: 180 gr.

Rijckaertvoorde, Rufelaart van

Socioprofessionele status

Krijgsexpeditie 1477: lid van de neringen

Rogiërs, Jan, riëmmaker

Socioprofessionele status

1485: riëmmaker, transactie in de Wijngaardstraat

Pachters

1473: verhoger beziëngeld op varkens (vlees)

1479: insteller beziëngeld op varkens (vlees)

1483: verhoger beziëngeld op varkens (vlees)

1485: insteller koren-ongeld (graan)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

– Belasting: 120 gr. (H 96, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))

– Belasting: 360 gr. (/, opperkoningstavel Maerc de Smet)

Verplichte lening 1492-1493

– Burgstraat/Sanderswal, 40 gr., terugbetaald

– 40 gr., terugbetaald

– Sint-Michiëlskerk, 304 gr.

– schenkt 40 gr.

Roovere, Jacob de

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 120 gr. (/, opperkoningstavel Maerc de Smet)

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Rouc, Jan de

Socioprofessionele status

- 1466: schilder, meester
- 1482 (24 december): schilder, meester
- 1498, 1500: meerseniër, transacties in Koestraat
- 1499: brouwer, als gezworen gezelschapsgenoot betrokken bij een transactie in de Onderstraat

Politieke mandaten

1503: 12^e schepenen van de keure

Forfaitaire belasting 1491-1492

12 gr.

Verplichte lening 1492-1493

- Overschelde, 40 gr.
- 480 gr., terugbetaald

Sare, Denijs vander

Socioprofessionele status

- 1485 (2): meerseniër, deken meerseniërs
- 1485: meerseniër (*Maert*)
- 1486: meerseniër, deken meerseniërs

Politieke mandaten

- 1469: 10^e schepenen van gedele
- 1471: 6^e schepenen van gedele
- 1476: 8^e schepenen van de keure

Leveringen aan de stad

1483: kasseistenen

Pachters

1476: insteller cueillote turf, turf en visserijrechten aan de sluis bij de Braambrug (tollen)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Denijs vander Scaren, belasting: 696 gr. (HR 2400, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))

Dagboek van Gent

7 maart 1488: wordt met enkele anderen 's nachts terechtgesteld op bevel van Remeus Hubert²¹

²¹ Fris, *Daboek van Gent*. Deel 2, p. 265.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Sare, Joos vander

Socioprofessionele status

- [...] vander Saren, f. Joos, 1485: meersenier (*Maert*)
- Joos Verssare, f. Denijs, 1480: houtbreker, (vrij) ontfanen bij koop

Politieke mandaten

1498: 10^e schepen van gedele
1500: herenkiezer

Leveringen aan de stad

1497-1504: levert herhaaldelijk kalk

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Renten in de Steendam (betaalt daar ook gezinsbelasting (40 gr.)), globaal belastbaar bezit: [704 gr.]

Verplichte lening 1492-1493

Buiten Sint-Joris en Dendermondse poort, 496 gr., terugbetaald

Seerscamp, Jan van, *schepper*

Verplichte lening 1492-1493

Drabstraat/Breydelstraat, 40 gr.

Seys, Augustijn, *schepper*

Socioprofessionele status

1464: schepper, meesterskind

Seys, Jan, f. *Jooris*, (rood)verver

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 240 gr. (H 96, opperkoningstavel Willem Hutenhove)
- Belasting: 480 gr. (H 264, opperkoningstavel Maerc de Smet)
- weduwe, belasting: 360 gr. (HR 864, opperkoningstavel Jan vander Eede (buiten de Dendermondse poort))

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Renten in de Wandelstraat (betaalt daar ook gezinsbelasting (40 gr.)), globaal belastbaar bezit: [80 gr.]

Verplichte lening 1492-1493

- Vlasmarkt/Kammerstraat, 60 gr., terugbetaald
- Veldstraat/Bennesteeg, 160 gr., terugbetaald

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

0 gr., buiten de Kuip tot houten brug bij Sint-Agneteklooster

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

sGhiers, Jehanne, ma Goossin vanden Vivere

Socioprofessionele status

Echtgenoot: Goossin vanden Vivere, 1478: huidenvetter

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Echtgenoot: Goesin vanden Vivere, belasting: 360 gr. (HR 984, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))

Sluus, Jan vander, riemmaker

Socioprofessionele status

1487, 1488, 1489, 1493: riemmaker, transacties in de Langemunt, Wijngaardstraat en Beneden Polder
f. Lieven, 1501: riemmaker, transactie in Vuulsteeg binnen Torrepoort

Forfaitaire belasting 1491-1492

5 - 5,5 gr.

Sint-Michielswijk 1480-1520

1469: eigenaar en misschien bewoner vrouwenstoof 'den bosch' in de Zeurzaksteeg

Smet, Cornelis de, beeldsnijder

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom en huurt in de Langemunt, globaal belastbaar bezit: [1800 gr.]

Soluwier, Jan

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Jan Zolewe, belasting: 120 gr. (H 144, opperkoningstavel Jacob de Steenwerpere)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Jan Soluwe, huurt in de Baudelostraat, globaal belastbaar bezit: 96 gr.

Sowele, Pieter, heer

Socioprofessionele status

1503: priester, transactie aan Sint-Jacobskerkhof (ten noorden van de kerk)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Priester, heeft eigendom en huurt aan de Vrijdagmarkt (Kerkhof), globaal belastbaar bezit: [240 gr.]

Spieghelman, Jan

Leveringen aan de stad

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

1485, 1486 en 1490: levert verschillende malen laken (grauw laken en pye laken)

Spiere, Joos vander, klerk van den bloede

Socioprofessionele status

1483-1484: klerk van den bloede

1485-1487: klerk van den bloede

1487-1491: klerk van den bloede²²

Spiere, Lievin vander

Socioprofessionele status

1481 (28 augustus): oudgrauwwerker

Spierinc, Jan, verlichter

Socioprofessionele status

f. Claeys, verlichter, vrijmeester in het Gentse schildersambacht in 1477, vrijmeester in het Brugse schildersambacht in 1477-1478, o.a. in Holland werkzaam²³

Spigghe, Jan, heer, priester

Socioprofessionele status

1485: priester, transactie in de Onderstraat

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heer, Steendam, enkel bij gezinsbelasting (betaalt niets)

Spigghe, Joris

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 240 gr. (H 48, opperkoningstavel Maerc de Smet)

Stalins, Gillis, schoenmaker

Politieke mandaten

f. Jan, 1502: 11e schepen van gedele

f. Jan, 1504: 4e schepen van gedele

Pachters

1494: verhoger zout

1496: verhoger zout

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Steendam, enkel bij gezinsbelasting (40 gr.)

²² Hancké, *Conflict & Confiscatie*, p. 172.

²³ Cornelis, 'De kunstenaar', p. 134.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Verplichte lening 1492-1493

- 60 gr., terugbetaald
- Buiten Sint-Joris en de Dendermondse Poort, terugbetaald

Steenhuuse, Gillis van

Socioprofessionele status

1476 (12 juli): beurzenmaker, (vrij) ontfaen in ambacht ledertouwers

Steenwerpere, Joos de, heer

Functie in Mariën Theeren

Provisieerder in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

Socioprofessionele status

1484, 1487, 1488, 1493: priester, transacties in Drabstraat, Plaatsje buiten Zandpoort, Achter Krupelsteeg door Zandpoort, Galgenberg

Sint-Michielswijk 1480-1520

Priester, 1493: erfgenaam van 2 huizen in de Drabstraat en Zeurzaksteeg
opm.: broer: Jacop de Steenwerpere, zuster: Lysbette de Steenwerpere die
gehuwd is met Lievin vander Haghen, f. Michiels

Stichelen, Jan vander

Socioprofessionele status

f. Jacob, 1477 (15 augustus): tijkwever, meesterskind

Leveringen aan de stad

Boutmakere, 1477: wapens en munitie (handbooggeschut)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 240 gr. (H 120, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))
- Belasting: 960 gr. (HR 2280, opperkoningstavel Diericx Rouse)

Forfaitaire belasting 1491-1492

- 0 gr.
- 12 gr.
- Een Jan vander Stichelen was opperkoningstavel

Verplichte lening 1492-1493

- Burgstraat/Sanderswal, 80 gr.
- Een Jan vander Stichelen was opperkoningstavel

Stoct, Cornelis vander, meersenieer

Socioprofessionele status

- ... vander Stoct, f. Cornelis: meersenieer (*Wasse*)

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

- 1486-1487: secretaris van gedele
1487 (augustus-november): secretaris van de keure
- 1491: geconfisqueerd voor kledij en 'catteylen' die klaar stonden om per schip uit de stad gesmokkeld te worden (2400 gr.) en voor een deel van de erfenis van Jan vander Straten (1200 gr.)²⁴

Politieke mandaten

- 1485: 11^e schepen van gedele
- 1487: herenkiezer

Leveringen aan de stad

- 1486: kist
- 1487: was (kaarsen)

Stoet, Jan vander, *pattijnmaker*

Politieke mandaten

- 1453: 11^e schepen van de keure
- 1467: 5^e schepen van de keure
- 1470: 5^e schepen van de keure

Pachters

- 1454: pachter cueillote graan en koren-ongeld

Stoovere, Jan de

Socioprofessionele status

- f. Steven, 1457: tijkwever, meesterskind
- 1483: meerseniër, transactie in Langemunt
- 1485: meerseniër (*Maert*)²⁵
- 1485 (2): meerseniër, gezworene meerseniërs
- f. Lieven, 1485 (1): meerseniër, (vrij) ontfaen
- f. Jan, 1485 (2): meerseniër, (vrij) ontfaen
- schilder, deken van het schildersambacht in 1480-1481, 1481-1482, 1493-1494²⁶
- f. Jan, 1497: schilder, transactie in Langemunt

Stoovere, Lievin de

Functie in Mariën Theeren

- Proviseerder in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

²⁴ Hancké, *Conflict & Confiscatie*, p. 175.

²⁵ Van der Hallen, 'Het Gentse meerseniërsambacht', p. 128: broer van Lieven.

²⁶ Cornelis, 'De kunstenaar', p. 134.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Socioprofessionele status

- 1485: meerseniër (*Maert*), ‘gebroeders’²⁷
- schilder, decoratiewerk bij huwelijk Karel de Stoute in 1468, schilderen van beelden, heraldische stukken, lantaarnen en kruisen (laatste vermelding: 1490-1491)²⁸

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 360 gr. (H 600, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Tijncke, Lievin (*echtgenote Joozjne vanden Kethulle was ook lid*)

Socioprofessionele status

- 1486: wijnambachtsman, (vrij) ontfaen bij koop in wijnambacht, opm.: zoon niet vrij
- f. Lieven, 1486: wijnambacht, opm.: ‘geen recht’
- 1484: deurwaarder van de Raad van Vlaanderen²⁹

Leveringen aan de stad

Kastelein van de keure, 1488, 1489, 1490: levert allerlei voedingswaren

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 360 gr. (HR 552, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Verplichte lening 1492-1493

80 gr.

tSchoemakers, Jehanne, ma Jan Cakaert

Socioprofessionele status

Echtgenoot: Jan Cakaert, f. Jan: in 1488-1489 geconfisqueerd voor de helft van de erfenis van zijn vader (918 gr.)³⁰

Leveringen aan de stad

Echtgenoot: Janne Cakaert, ‘in ‘t Moermanshoofd’ (Vrijdagsmarkt), 1481: wijn uit Gascogne

Pachters

Echtgenoot Jan Cakaert:

1452: pachter visserijrechten op de vesten van de Waalpoort tot Ende Were (tollen)

1453: pachter visserijrechten op de vesten van de Waalpoort tot Ende Were (tollen)

²⁷ Van der Hallen, ‘Het Gentse meerseniërsambacht’, p. 128: broer van Jan.

²⁸ Cornelis, ‘De kunstenaar’, p. 134.

²⁹ Karagiannis, *De functionarissen*, p. 152.

³⁰ Hancké, *Conflict & Confiscatie*, p. 36.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

1454: pachter visserijrechten op de vesten van de Waalpoort tot Ende Were (tollen)

1457: pachter cueillote op vis

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Echtgenoot: Jan Kakaert, belasting: 384 gr. (HR 720, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Sint-Michielswijk 1480-1520

Echtgenoot: 1505: bewoner huis in Huurdochterstraat

Echtgenoot: 1507: Heilig-Geestmeester Sint-Michielskerk

tSuttere, Lievin

Dagboek van Gent

Lievin de Zuttere, 1464: deelnemer aan kruisvaart tegen de Turken onder leiding van Hector Hughe, alias de Costere³¹

Turcke, Lievin van

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 360 gr. (H 192, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Verplichte lening 1492-1493

Gravensteen, 60 gr., terugbetaald

Utenberghe, Jacob (echtgenote Katheline Goemans was ook lid)

Functie in Mariën Theeren

Deken in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in de Baudelostraat, globaal belastbaar bezit: 240 gr.

Valcke, Jan, brouwer

Socioprofessionele status

- f. Pieter, 1463: brouwer, vrij meesterskind
- f. Dieric, 1471: brouwer, vrij meesterskind
- f. Willem, 1484 (1): brouwer, vrij meesterskind
- 1475: brouwer, gezworene brouwers
- 1481: brouwer, gezworene brouwers
- Krijgsexpeditie 1477: lid van de neringen

Forfaitaire belasting 1491-1492

12 gr.

³¹ Fris, *Dagboek van Gent*. Deel 2, p. 197.

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Vetter, Lievin de

Socioprofessionele status

- 1490: deken volders³²
- 1502: olieslager, transactie buiten Sint-Lievenspoort (halve oliemolen)

Pachters

- 1485: verhoger turf en ellen ter Vrijdagmarkt (textiel)
- 1492: insteller huisgeld in de halle (textiel)

Verplichte lening 1492-1493

- Veldstraat/Bennesteeg, 120 gr., terugbetaald
- Schenkt 60 gr.

Vivere, Laureins vanden

Socioprofessionele status

- 1478: huidenvetter
- 1482: volder, gezworene volders
- 1484: volder, huismeester volders
- 1485: volder, huismeester volders
- 1501: huismeester Voldershuis

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 720 gr. (HR 960, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom en renten in de Steendam, globaal belastbaar bezit: 1442 gr.

Verplichte lening 1492-1493

- Kalvermarkt/Slachthuisbrug, 80 gr., terugbetaald
- Buiten Sint-Joris en Dendermondse poort, 120 gr., terugbetaald

Vos, Willem de, *schrijnwerker*

Socioprofessionele status

1485-1487: secretaris gedele

Politieke mandaten

1478: 6e schepen van gedele
1494: herenkiezer

Pachters

1496: verhoger visserijrechten (tollen)

³² Hancké, *Conflict & Confiscatie*, p. 195.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 60 gr. (H 96, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)
- Belasting: 360 gr. (HR 1920, opperkoningstavel Willem Hutenhove)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

- Huurt in de Waaistraat, globaal belastbaar bezit: 120 gr.
- Plaatsje, enkel bij gezinsbelasting (betaalt niets)

Vos, Willem de, volder

Socioprofessionele status

- 1482: volder, (vrij) ontfanen
- 1485-1487: secretaris gedele

Politieke mandaten

- 1478: 6^e schepen van gedele
- 1494: herenkiezer

Pachters

- 1496: verhoger visserijrechten (tollen)

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 60 gr. (H 96, opperkoningstavel Jacop de Steenwerpere)
- Belasting: 360 gr. (HR 1920, opperkoningstavel Willem Hutenhove)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

- Huurt in de Waaistraat, globaal belastbaar bezit: 120 gr.
- Plaatsje, enkel bij gezinsbelasting (betaalt niets)

Vrancx, Hendrik

Socioprofessionele status

- 1487: oudkleerkoper, transactie in Sanderswal

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Heinderic Vrans, belasting: 336 gr. (H 480, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

- Huurt op de Vrijdagmarkt, globaal belastbaar bezit: 1524 gr.

Forfaitaire belasting 1491-1492

- 12 gr.

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

- 0 gr., Lieve

ANNE-LAURE VAN BRUAENE

Wasselin, Jan

Leveringen aan de stad

1480, 1487: laken (grauw laken, wit laken, blauw laken)

Wayenberghe, Pieter van

Socioprofessionele status

Kleerkoper Waeyenberghe, 1484: oudkleerkoper, koopt huis in Struvelstraat

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 240 gr. (HR 192, opperkoningstavel Pieter Goutiers)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Heeft eigendom in de Struvelstraat, globaal belastbaar bezit: 144 gr.

Verplichte lening 1492-1493

Schenkt 40 gr.

Webbegaerne, Jan

Functie in Mariën Theeren

Provisieerder in 1478 (ASJ, nr. 1471/184)

Weghe, Jan vander (*echtgenote was ook lid*)

Socioprofessionele status

– 1486: kuiper, transactie op Kalandenberg

– 1491: kruidenier, transactie in Hoogpoort en Zandberg

Leveringen aan de stad

Goudmakere, 1481: [...]

Westrem, Lievin van

Socioprofessionele status

– Lieven van Westerghem, 1467: houtbreker, (vrij) ontfaen, opm.: vrij kind

– krijgsexpeditie 1477: lid van de neringen

Huisguldenbelasting Sint-Michielsparochie 1492-1494

Lieven van Westerhem, 20 gr., Lieve

Willaert, Jan, f. Pieter

Socioprofessionele status

– 1485: meersenieer (*Wasse*)

1485: meersenieer (*Wasse*)

– 1491: kruidenier, transactie in Oudburg

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

Verplichte lening 1492-1493

Sluizeken, 40 gr., terugbetaald

Witte, Pieter de, f. Jan

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

- Belasting: 60 gr. (H 240, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))
- Belasting: 60 gr. (H 84, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))
- Belasting: 240 gr. (H 216, opperkoningstavel Willem Doedins (buiten de Sint-Jorispoort))

Wulf, Anthonis de

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 120 gr. (H 360, opperkoningstavel Jan vander Eede)

Wyts, Jan, meersenier

Forfaitaire belasting 1491-1492

12 gr.

Verplichte lening 1492-1493

Burgstraat/Sanderswal, 24 gr., terugbetaald

Zaghère, Martin de

Kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491

Belasting: 120 gr. (/, opperkoningstavel Jacob de Steenwerpere)

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Huurt in de Gracht, globaal belastbaar bezit: 360 gr.

Zeelandere, Jan de, kaaskoper

Socioprofessionele status

- 1485: meersenier (*Sceemakers*)
- 1489 (2 juni): deken kaaskopers
- 1488: ontvanger-boekhouder

Politieke mandaten

1489: 7^e schepen van de keure

Verplichte lening 1492-1493

Gravensteen, 160 gr., terugbetaald

Zeghers, Gillis

Socioprofessionele status

1457: tijkwever, meesterskind

1476 (1): tijkwever, gezworene tijkwevers

1484 (1): tijkwever, gezworene tijkwevers

Leveringen aan de stad

1476: wapens en munitie (peesgaren en schietlap)

Zijpen, Willem vander, f. mer Gwijts, poorter

Socioprofessionele status

– vader: ridder Guy vander Zype was vermoedelijk een verwante van de adellijke raadsheer in de Raad van Vlaanderen Wouter vander Zype³³

– 1491: geconfisqueerd voor huisraad (384 gr.)³⁴

– 1488-1489: baljuw van de kasselrij Kortrijk³⁵

Politieke mandaten

1490: 3^e schepen van gedele

1492: 2^e schepen van gedele

?, Margriete, ma Simon van Vlaenderen

Socioprofessionele status

Echtgenoot: Symoen Vlaenders, 1496: houtdraaijer, transactie in Sanderswal

Sint-Jacobsparochie 1492-1494

Echtgenoot: Symoen Vlaenders, Langemunt, enkel bij gezinsbelasting (40 gr.)

Verplichte lening 1492-1493

Echtgenoot: Symoen van Vlaenderen, Langemunt/Vrijdagmarkt, 40 gr., terugbetaald

?, Margriete, ma Gommaar Muerinc (zie: Gommaar Muerinc)

?, Marie, ma Christoffel Loovaert (zie: Christoffel Loovaert)

?, ma Jan vander Weeghe (zie: Jan vander Weghe)

?, ma Gerolf van Caneghem (zie: Gerolf van Caneghem)

³³ Dumolyn, *Het hogere personeel*, pp. 1339-40.

³⁴ Hancké, *Conflict & Confiscatie*, p. 219.

³⁵ Blockmans, *Handelingen van de Leden* (1973), p. 477/14.

Bijlage 3: nota bij de belastinglijst van de 'kosterie van Sint-Jacobs 1490-1491' (SAG, reeks 20 nr. 15)

De bijzonder woelige geschiedenis van het laat vijftiende-eeuwse Gent heeft er voor gezorgd dat heel wat uitzonderlijk, vooral fiscaal bronnenmateriaal is overgeleverd. De editie en analyse van dat materiaal hebben aanzienlijk bijgedragen tot de kennis van de politieke en sociaal-economische structuren van de stad in die periode¹. De precieze interpretatie van sommige bronnen is echter door de schaarse gegevens over de context niet altijd vanzelfsprekend. Dat geldt zeker voor het register met signatuur 20/15 van het Stadsarchief in Gent, dat bekend staat als het 'conestable bouc van 1493'. Marc Boone behandelde dit register in zijn licentiaatverhandeling samen met een aantal fiscale documenten uit dezelfde periode, waarvan het belangrijkste de verplichte lening uit 1492-1493 is². Bij de bespreking van het 'conestable bouc' plaatste Boone echter zelf vele vraagtekens: zowel de datering als de precieze interpretatie van de inhoud van het stuk bleek een probleem. Uiteindelijk formuleerde hij de hypothese dat het ging om een rechtstreekse evenredige belasting voor de inwoners van twee wijken buiten de stadspoorten (met name de wijk buiten de Dendermondse poort en de wijk buiten de Sint-Jorispoort) uit de periode 1492-1494, toen de stad na de vrede van Cadzand (29 juli 1492) een astronomisch hoge boete was opgelegd³. Toen ik de editie van de lijst doornam met het oog op de identificatie van de leden van rederijderskamer Mariën Theeren, zijn echter enkele vraagtekens gerezen bij deze interpretatie. Zo bleek dat er qua namenbestand opvallende overeenkomsten zijn tussen deze lijst en twee fiscale lijsten voor de Sint-Jacobsparochie uit respectievelijk ca. 1492 en 1494, die uitgegeven werden door Wim Blockmans⁴. Ik wil hier zowel de topografische omschrijving waar het document betrekking op heeft als de datering opnieuw evalueren.

De topografische omschrijving: de kosterie van Sint-Jacobs

Zoals ook Marc Boone aangaf bevat het document geen inleiding en biedt het zelf bijzonder weinig informatie. Toch kan die weinige informatie volgens mij tot een andere interpretatie leiden. Het papieren boek is ingebonden in een perkamenten band. Op de rug staat in een vijftiende-eeuwse hand genoteerd: 'Den bouc van der costerien van Sente Janshuus in Sente Jacobs prochie'. Een

¹ Zie onder andere de bibliografie bij bijlage 2.

² Boone, M., *Sociale structuren te Gent op het einde van de 15e eeuw*. Onuitgegeven licentiaatverhandeling, Gent 1977. Deel 1, pp. 74-97 en deel 2, pp. 117-49; Boone, M. e.a., *Immobilienmarkt, fiscaliteit en sociale ongelijkheid te Gent, 1483-1503*. Standen en Landen 78. Kortrijk/Heule 1981, pp. 116-34.

³ Zie over de fiscale repressie in Gent na 1492, Boone e.a., *Immobilienmarkt*, pp. 36-42.

kosterie was een lagere juridische omschrijving, waarvan het ressort samen viel met de parochie waarnaar de naam verwees. Gent telde er zes: de kosterieën van Sint-Jacobs en Sint-Niklaas, de opper- en onderkosterie van Sint-Jans en de opper- en onderkosterie van Sint-Michiels. Binnen deze omschrijvingen waren vinders bevoegd voor kleinere vermogensdelicten. De vinders zetelden in gebouwen die deel uitmaakten van het stedelijk domein of door de stad werden gehuurd⁵. De summiere aanduiding op het register suggereert dat dit wat de kosterie van Sint-Jacobs betreft het godshuis van Sint-Jans-ten-Dullen was, inderdaad een stedelijke instelling⁶.

De beknopte nota op de band blijkt dus vrij duidelijke informatie te geven, maar de gegevens in de lijst zelf zijn misleidend. De lijst is ingedeeld volgens de opperkoningstavelrijen. Een opperkoningstavelrij was een verdere topografische indeling van de bevolking van een parochie voor fiscale en militaire doeleinden. De opperkoningstavelrij werd echter niet genoemd naar de omschrijving (een aantal straten), maar naar de opperkoningstavel, die waarschijnlijk telkens slechts voor een jaar werd aangesteld⁷. In het register wordt om de ca. 10 folio's een opperkoningstavel met naam genoemd, het gaat om acht opperkoningstavels in totaal. Slechts bij twee daarvan (de eerste en de vierde) volgt extra informatie: na de naam van de eerste opperkoningstavel (Jan vander Eede) staat 'Erst buten der Dendermonsche poerte', na de naam van de vierde (Willem Doedins) staat 'Buten Sente Joris poerte'. Daaruit heeft Marc Boone afgeleid dat het eerste deel van de lijst, dat de eerste drie opperkoningstavelrijen omvat, betrekking heeft op de wijk buiten de Dendermondse poort, en het tweede deel, dat de volgende vijf opperkoningstavelrijen omvat, op de wijk buiten de Sint-Jorispoort⁸. De inhoud van het register kwam dus volgens hem niet overeen met de titel op de band, de wijken binnen de stadsmuren ontbraken. Volgens mij is dat een verkeerde interpretatie. Het is veel aannemelijker dat enkel de eerste opperkoningstavel en de vierde opperkoningstavel bevoegd waren voor een wijk buiten de poorten, en dat de andere opperkoningstavels de wijken uit de Sint-Jacobskosterie binnen de stadspoorten voor hun rekening namen.

Mijn hypothese is dus dat het register de volledige kosterie van Sint-Jacobs beslaat, met name de Sint-Jacobsparochie binnen de muren en de twee wijken

⁴ Blockmans, W., 'De vermogensstructuur in de St.-Jakobsparochie te Gent in 1492-1494' en 'De belastingsbetalers te Brugge (1488-1490) en te Gent (1492-1494). Register van persoonsnamen', in: W. Blockmans e.a., *Studiën betreffende de sociale structuren te Brugge, Gent en Kortrijk in de 14e en 15e eeuw*. Standen en Landen 63. Kortrijk/Heule 1973, resp. pp. 141-98 en 211-87.

⁵ Boone, M., *Gent en de Bourgondische hertogen ca. 1384 - ca. 1453. Een sociaal-politieke studie van een staatsvormingsproces*. Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Klasse der Letteren, jaargang 52 nr. 133. Gent 1990, pp. 124-27.

⁶ Boone, *Gent*, p. 143. Zelf legt Boone de institutionele link tussen de kosterie en het godshuis niet.

⁷ Boone e.a., *Immobilienmarkt*, pp. 97-102.

⁸ Dezelfde interpretatie ook al bij Blockmans, 'De belastingsbetalers', p. 232.

buiten de muren⁹. Daarmee wordt ook een ander probleem opgelost. De lijst bevat de namen van ca. 1550 gezinshoofden. Marc Boone merkte zelf terecht op dat dit aantal (het equivalent van een totale bevolking van meer dan 6000 mensen) wel erg veel lijkt voor twee wijken buiten de stadsmuren, terwijl er binnen de muren nog zoveel woonruimte was¹⁰. Als we enkel de eerste en de vierde opperkoningstavelrij gelijkstellen met de wijken buiten de poorten, komen we echter aan 131 gezinshoofden voor de wijk buiten de Sint-Jorispoort, 233 voor de wijk buiten de Dendermondse poort. Dat leidt tot een meer aanvaardbaar cijfer van 364 gezinshoofden of zo'n 1500 inwoners voor deze twee wijken. Voor de Sint-Jacobsparochie komen we zo aan 1186 gezinshoofden, wat dan weer opvallend overeenstemt met het cijfer van 1154 gezinshoofden dat Wim Blockmans vooropstelde voor de periode 1492-1494¹¹.

De lijsten die Blockmans uitgaf¹², geven ons ook de gelegenheid na te gaan of en in welke mate er overeenkomst is tussen zijn persoonsbestanden en deze die Boone samenstelde op basis van het 'bouc van der costerien'. Daarvoor nam ik enkele steekproeven, met name de letters D en M uit beide lijsten en de groep van de hoogst getaxeerde personen (1200 gr. of meer) uit het 'bouc van der costerien'. Wat de letters D en M betreft, blijkt dat respectievelijk 41 en 32% van de namen vermeld in de lijsten van bewoners van de Sint-Jacobsparochie die Blockmans uitgaf, ook voorkomen in het 'bouc van der costerien'. De hoogst getaxeerde personen uit het 'bouc van der costerien' werden iets nauwkeuriger bekeken¹³. Het betreft hier 36 personen, waarvan

⁹ Er is een beschrijving van de kosterie uit 1492 bewaard: 'Sente Jacops costerie, streckende tot an de Spittael poorte, Dendermontsche poorte tot up den houc van der veste an de Heernesse ende also commende de Nieuupoort, Steendam, de gracht achter de Vrydachmaerct ende an de Minnebrugghe tot alf der langher Munte ende emmer also verre als Sente Jacops costerie strect dat men heet Sente Jans huus...'; Gheldolf, E., *Coutumes des pays et comté de Flandre. Tome premier. Coutume de la ville de Gand*. Brussel 1868. Deel 1, p. 683.

¹⁰ Boone e.a., *Immobiëlenmarkt*, p. 119. Zie ook *Panoramisch gezicht op Gent in 1534. Met inleiding door Johan Decavele*. Brussel 1975, pp. 24-25.

¹¹ Hij kwam tot een totaal bevolkingscijfer van ca. 4700 inwoners; Blockmans, 'De belastingsbetalers', p. 248.

¹² Het gaat om een evenredige huizen- en rentenbelasting binnen de omschrijving van de Sint-Jacobsparochie uit ca. 1492 (SAG, reeks 20 nr. 18) en een huisgildenbelasting binnen dezelfde omschrijving uit 1494 (SAG, reeks 20 nr. 16). Men moet er wel rekening mee houden dat de eerste en belangrijkste lijst niet compleet is. Voor 9 van de 23 straten of stratengroepen zijn de gegevens onvolledig; Blockmans, 'De belastingsbetalers', p. 242.

¹³ Boone, *Sociale structuren*, Deel 2, 148-49. Hier speelt het niet zo'n rol dat de lijst van de evenredige belasting uit ca. 1492 niet compleet is, aangezien zij als welgestelde personen vrij wel zeker in de lijst van de forfaitaire gezinsbelasting uit 1494 zijn opgenomen, tenzij ze intussen verhuisd of overleden waren. Een groot deel van deze groep behoorde tot de politieke elite van de stad; vgl. Hancké, K., *Conflict & Confiscatie. Een Bijdrage tot de Kennis van de Sociale Structuren te Gent op het Einde van de XVde eeuw*. Onuitgegeven Licentiaatverhandeling, Gent 1995. Deel 2, passim.

27 volgens mijn interpretatie in de eigenlijke Sint-Jacobsparochie en 9 buiten de stadsmuren getaxeerd werden. 15 van de 27 zijn terug te vinden in de lijst van de evenredige belasting uit ca. 1492 (56%)¹⁴, 12 ook in de lijst van de forfaitaire gezinsbelasting uit 1494 (44%). Er is dus een opvallende overeenkomst, maar zeker geen volledige overlapping tussen de lijsten van Blockmans en Boone. Dat leidt ons tot het volgende probleem, dat van de datering van het 'bouc van der costerien'.

De datering: de laatste jaren van de opstand (ca. 1490-1491)

Marc Boone stelde als termini voor de lijst voor: de tweede helft van 1492 (na de vrede van Cadzand op 29 juli) en 1494. De argumenten zijn echter niet sluitend. Boone opteerde voor de vrede van Cadzand als *terminus post quem* omdat dat het moment zou zijn dat dergelijke belastinglijsten voor het eerst in Gent verschijnen. Dat is veeleer een cirkelredenering. In ieder geval eiste de oorlog ook voordien al handenvol geld op, zodat alle middelen goed waren (bijvoorbeeld confiscaties) om de oorlogskas te spijzen¹⁵. 1494 stelde Boone als einddatum voor omdat dat de uiterste datum was van de gelijkaardige bronnen uit de reeks 20 van het Stadsarchief. Ook de datum '1493' die de negentiende-eeuwse archivaris Victor Vander Haeghen zonder verdere uitleg op het document plakte, speelde in deze interpretatie een rol.

De lijst van hoogst getaxeerde personen biedt mogelijkheden voor een andere, vroegere datering. In de eerste plaats kan men vaststellen dat Claeyns vander Velde, die in het 'bouc van der costerien' met 1200 gr. getaxeerd wordt, op het moment van de evenredige belasting van ca. 1492 niet langer in leven was. Het is zijn weduwe die dan in de Steendam wordt getaxeerd¹⁶. De meest intrigerende figuur in de lijst is echter 'mijn heere de presedent', die belast werd met 2400 gr. Het is zeer aannemelijk dat het hier om de president van de Raad van Vlaanderen gaat. Dan is veruit de meest plausibele identificatie, meester Filips Wielant, die het Braemsteen in de Onderstraat betrok en dus een inwoner van de Sint-Jacobsparochie was¹⁷. Wielant werd benoemd tot president van de Raad in mei 1488, nadat de in Brugge gevangen gezette Maximiliaan van Oostenrijk vrede had gesloten met de opstandige steden. De

¹⁴ In een geval gaat het om de weduwe.

¹⁵ Zie voor de confiscatiepolitiek van de stad in de periode 1488-1492: Hancké, *Conflict & Confiscatie*. Deel 1, pp. 77-118.

¹⁶ De Steendam is een van de straten waarover de gegevens onvolledig zijn. Haar globaal belastbaar bezit bedroeg minstens 552 gr.; Blockmans, 'De vermogensstructuur', p. 167.

¹⁷ Buntinx, J., 'Filips Wielant, rechtsgeleerde en hertogelijk ambtenaar', in: *Nationaal Biografisch Woordenboek*, 5 (1972), kol. 1009; Blockmans, 'De vermogensstructuur', p. 153; Monballyu, J. (ed.), *Filips Wielant. Verzameld werk. I. Corte instructie in materie criminele*. Brussel 1995, p. 10.

DE GILDENBROEDERS EN GILDENZUSTERS VAN MARIËN THEEREN

zetel van de Raad werd, samen met de Regentschapsraad voor Filips de Schone, opnieuw in Gent gevestigd. Nadat de vijandelijkheden waren hervat, werd de Raad van Vlaanderen eind 1489 naar Dendermonde overgeplaatst en in januari 1490 werd Wielant ontzet uit zijn voorzitterschap¹⁸.

Wielant was dus officieel president van de Raad van Vlaanderen van mei 1488 tot januari 1490, maar wellicht bleef het opstandige Gent hem tot aan de vrede van Cadzand als zodanig erkennen. Ook de Regentschapsraad regeerde immers gewoon door zonder de toestemming van Maximiliaan¹⁹. Er is namelijk een andere aanwijzing dat de lijst na de officiële afzetting van Wielant in januari 1490 moet worden gedateerd. Een andere zwaar getaxeerde persoon is 'Vyleins weduwe' (1440 gr.). Zij kan geïdentificeerd worden als Maria van Cuinghiem, weduwe van Adriaan II Vilain van Gent, heer van Rassegem²⁰. Vilain had in de oorlogen tegen Maximiliaan steeds het kamp van de steden gekozen. Zijn uiteindelijke verzoening met de aartshertog moest hij met de dood bekopen. In juni 1490 werd hij vermoord in opdracht van Filips van Kleef, de aanvoerder van de opstandelingen²¹.

De hypothese dat de lijst in de laatste jaren van de opstand moet worden gesitueerd, wordt bevestigd door de achtergrond van de opperkoningstavels. Drie van de acht kunnen als politiek actieve figuren worden geïdentificeerd. Jan vander Eede was secretaris van de keure van augustus 1489 tot augustus 1490²². Willem Doedins was in 1491 tweede schepen van de keure, ter vervanging van Willem Pijpe die op 29 juni 1491 onthoofd werd²³. Meester Jacob de Steenwerpere tenslotte was van november 1487 tot augustus 1491 pensionaris van gedele²⁴. Na de vrede van Cadzand waren zij niet langer politiek actief. Zij waren echter ook al niet meer actief na augustus 1491, toen in Gent de meest radicale opstandige partij aan de macht kwam²⁵.

We kunnen dus besluiten dat de taxatielijst zeker te dateren valt na juni 1490 en voor juli 1492, maar zeer waarschijnlijk voor de radicalisering in augustus 1491. De dode Willem Pijpe kan een laatste aanknopingspunt bieden. In de lijst van hoogst getaxeerde personen wordt een levende Willem Pijpe ver-

¹⁸ Blockmans, W., 'Autocratie ou polyarchie? La lutte pour le pouvoir politique en Flandre, après des documents inédits, 1482-92', *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 140 (1974), pp. 298-303; Monballyu, *Filips Wielant*, pp. 15-16.

¹⁹ Blockmans, 'Autocratie', p. 300.

²⁰ Cools, *Mannen met macht*, p. 300.

²¹ Fris, *Dagboek van Gent*. Deel 2, p. 260 en 266; Cools, *Mannen met macht*, p. 300.

²² Hancké, *Conflict & Confiscatie*. Deel 2, p. 90.

²³ Hancké, *Conflict & Confiscatie*. Deel 2, p. 58.

²⁴ Hancké, *Conflict & Confiscatie*. Deel 2, p. 174.

²⁵ Interessant is dat in de lijst zowel de naam van Jan vander Eede als Jacob de Steenwerpere door een andere hand zijn doorstreept en vervangen door een andere naam.

noemd, die in de wijk buiten de Sint-Jorispoort getaxeed werd met 1440 gr. Als hij kan geïdentificeerd worden als de op 29 juni 1491 terechtgestelde schepen, moet de lijst voor die datum gedateerd worden²⁶.

Conclusie

We kunnen dus besluiten dat het register met signatuur 20/15 betrekking heeft op de kosterie van Sint-Jacobs in de jaren 1490-1491. Alles wijst erop dat het 'bouc van der costerien' de neerslag is van een poging van het wanhopige Gent om via een zware belasting op de inwoners het hoofd boven water te houden en een laatste oorlogsinspanning te leveren. De gevraagde bedragen (minimum 60 gr.) lijken in vergelijking met de latere taxaties bijzonder hoog en ook het aantal vrijgestelden was gering²⁷. In welke mate de bedragen effectief werden geïnd is dan ook niet duidelijk²⁸. Tot slot, moet nog eens gewezen worden op de opvallende mobiliteit van de huisbewoners (huurders en eigenaars) van de Sint-Jacobsparochie voor en na het einde van de opstand. Het is een van de vele indicaties van de malaise waarin de stad in die jaren verkeerde²⁹.

²⁶ De identificatie is echter niet helemaal zeker, want in 1492 en 1494 woonde een Willem Pijpe met een globaal belastbaar bezit van 446 gr. VI. in de Gracht achter de Vrijdagmarkt (Blockmans, 'De vermogensstructuur', p. 188). In 1490 woonde een Willem Pippe, kruidenier, in de Langemunt (Reusens, B., *Verkoop en berenting van huizen te Gent op basis van de schepenregisters, 1483-1493. Een bijdrage tot de kennis van de socio-economische structuren van de stad*. Onuitgegeven licentiaatverhandeling. Gent 1977. Deel 2, p. 6). Toch denk ik dat de Willem Pijpe uit het 'bouc van der costerien' die een globaal belastbaar bezit van 3504 gr. VI. had en wellicht ook buiten de Sint-Jorispoort resideerde, eerder als de terechtgestelde schepen moet worden geïdentificeerd.

²⁷ Boone, *Sociale structuren*, pp. 118-19.

²⁸ Boone e.a., *Immobiëlenmarkt*, p. 125.

²⁹ In de jaren 1490-1491 was er door demografische factoren als migratie en mortaliteit een relatief grote kapitaaloverdracht op de immobiëlenmarkt. Voor de huurmarkt zijn geen cijfers bekend. Na het vredesbestand keerden in ieder geval vele plattelandsbewoners die tijdelijk hun toevlucht hadden genomen tot de stad terug; Boone e.a., *Immobiëlenmarkt*, pp. 86-87.